

Pöytäkirja

Amerikan Suomalaisten Sosialistiosas-
tojen Edustajakokouksesta,
Hibbingissä, Minn.,

Elokuun 1—7 päivinä 1906

Hancockissa, Michigan, Työmiehen kirjap. 1007

Kokouksen edellisenä päivänä oli jo useampia kymmeniä edustajia saapunut Hibbingin rautamutaiseen kaupunkiin ja saman päivän illalla annettiin Hibbingin asukkaille turtea hiukan esimakua sosialistien läsnäolosta, sillä ympäri kaupunkia kierreltyä pystytettiin erään kadun nurkkaukseen tynnyri ja laulettua Työväen marssi ryhtyi tov. Halonen puhumaan sosialismista. Väkeä kerääntyi paikalle koko paljon. Italian kielellä puhui tov. Petriella ja tov. Halonen selitti vielä englannin kielisillekin asian merkitystä. Poliisi oli kilttinä, vaikka kokous olikin aivan kaupungin talon nurkalla.

ENSIMMÄINEN KOKOUSPÄIVÄ:

Keskiviikkona elok. 1 p:nä.

Alustavat toimenpiteet.

Kello 9 e. p. p. kokoontuttiin „Tapio“ raittiusseuran talolle ja alettiin kokous Proletaarilaululla, jonka jälkeen toveri A. Närhi kutsui kokouksen järjestykseen sekä lausui toimeenpanevan komitean ja Hibbingin osaston puolesta edustajat tervetulleiksi. Muutamain sanoin teroitti mieliin kokouksen vakavaa

laatua ja edustajain ratkaistavaksi jätettyjen asiain tärkeyttä ja julisti kokouksen avatuksi. Väliaikaiseksi puheenjohtajaksi valittiin tov. A. Närhi.

Kokouksen virkailijat päätettiin valita sulje-
tuilla lipuilla. Asetettiin kaksi valiokuntaa: toinen
valtakirjoja tarkastamaan, toinen järjestämään
kokouksen työtä. Edelliseen komiteaan valittiin
toverit Boman, Maunus ja Reiman ja jälkimmäiseen
toverit Halonen, Murros, Pasanen, Laomaaho ja
Jacobson.

Pidettiin sitten väliaika, jonka aikana valtakir-
jain tarkastusvaliokunta tarkasti valtakirjat ja työ-
järjestysvaliokunta valmisti työjärjestyksen, joka
päätettiin hyväksyä kutakin päivää varten erikseen.

a) Valtakirjavalioikunnan raportti.

Väliaikaisen puheenjohtajan kutsuttua kokouk-
sen taas järjestykseen valtakirjain tarkastusvalio-
kunnan ehdotuksen mukaan hyväksyttiin ilman kes-
kustelua seuraavat läsnäolevat toverit edustajiksi ja
myönnettiin heille täydelliset edustus oikeudet:
John Fallström, Negaunee, Mich., J. R. Tossavainen,
Lead City, S. Dak., Gust. Anttila, Trimountain,
Mich., Albert Mainio, Virginia, Minn., Kusti Korho-
nen, Mass City, Mich., Albin Vauhkonen, Ishpeming,
Mich., John Dahl, Clifford, Wis., Frank Laine, Ra-
cine, Wis., O. V. Jacobson, Chisholm, Minn., Vili
Wilson, Eveleth, Minn., Otto Arlund, Superior, Wis.,
Olga Heimonen, Monessen, Pa., H. Airaksinen, Phi-
ladelphia, Pa., Hulda Anderson, Seattle, Wash.,
Antti Pitkänen, Chicago, Ill., Matti Harju, Dia-

mondville, Wyo., Martin Hendrickson, Berkeley, Cal., ja J. Kokko, Minneapolisista, Minn.

Seuraavat edustajat, joitten valtakirjat syystä tai toisesta olivat jääneet ottamatta mukaan hyväksyttiin lyhyemmän keskustelun jälkeen edustajiksi täydellisillä oikeuksilla: Onni Lahti, Clinton, Ind., J. Hill, Biwabick, Minn., Kalle Holmi, Nashwauk, Minn., Kasper Luomaaho, Sparta, Minn., Peter Reiman, Butte, Mont., V. S. Holmsten, Työmiehen Kustannusyhtiö, Alex Halonen, Sosialistipuolueen Kansallistoimisto, Anton Järvinen, Menahga, Minn. Paitse näitä hyväksyttiin seuraavat neljä Hibbingin edustajaa täysivaltaisiksi edustajiksi: A. Närhi, E. Parras, O. Mattson ja J. Rauhala.

Seuraavat osastot olivat lähettäneet kaksi edustajaa:

Hancock, Mich.: Kaapo Murros ja Toivo Salonen.

Cloquet, Minn.: Reino Salo ja Ida Pasanen.

Milwaukee, Wis.: Wilho Boman ja J. Maunus.

Calumet, Mich.: Oskar Mäki ja Vilho Leikas.

Heille myönnettiin täysi edustus- ja äänestys-oikeus, mutta matkakuluja ei katsottu voitavan maksaa kuin yhdelle edustajalle kustakin osastosta.

Massachusettsin valtion suomal. „liittohallinto“ oli toveri Kaapo Murrokselle lähettänyt valtakirjan, joka lyhyemmän keskustelun jälkeen hyväksyttiin, mutta ennen tunnustetun „mies ja ääni“ periaatteen mukaan ei tov. Murrokselle hyväksytty useampaa ääntä kuin muillekaan.

Buhlin, Minn. engl. kiel. ammatti-yhdistys oli antanut tov. H. Schalin'ille valtakirjan; kokous ei voinut ottaa sitä huomioon, koska tämä kerran oli sosialistiosastojen edustajakokous. Toveri Schalin'ille myönnettiin kuitenkin, samoin kuin kaikille muillekin puolueen jäsenille puheoikeus.

b) Työjärjestysvaliokunnan raportti.

Keskiviikoksi hyväksyttiin sitten työjärjestystyskomitean ehdotus, jonka mukaan ensiksi valitaan virkailijat ja sitten käydään menettelytapakysymyksen periaatteelliseen puoleen.

Valiokunnan ehdottama työjärjestys kokonaisuudessaan oli seuraava:

TYÖ-JÄRJESTYS.

Varsinaiset vaalit:

1. **Virkailijain vaalit:** — 3 puheenjohtajaa, 2 sihteeriä ja 2 varalle.

2. **Valiokuntain vaalit:** — a. Ponsi- ja päätösvaliokunta. — b. Raha-asiain järjestysvaliokunta. — c. Äänestysvaliokunta. — d. Pöytäkirjain tarkastajat.

3. **Menettelytapakysymys. Periaatteellinen puoli; suhderysymykset:** — 1. Ammattikuntaliike. — 2. Uskontokysymys. — 3. Naisten suhde sosialismiin. — 4. Agraarikysymys. — 5. Kieltolaki ja persoonallinen raittius. — 6. Osuustoiminta liike.

Käytännöllinen puoli: 1. Yleinen taktiikka. — 2. Agitationikysymys. — 3. Agitationitaktiikka itsekussakin ohjelma ja suhdekysymyksessä. — 4. Naisosastot ja naisten äänioikeus.

1. Virkailijain vaalit.

Työjärjestyksen valiokunnan ehdotuksen mukaan hyväksyttiin kolmen puheenjohtajan ja kahden vakinaisen sekä kahden apulaiskirjurin valitsemisen. Vaalit toimitettiin suljetuilla lipuilla ja oli tulos seuraava: Puheenjohtajaksi valittiin: V. Boman, A. Närhi ja K. Murros. Kirjureiksi: W. Wilen ja V. S. Holmsten sekä apulaisiksi Oscar Mäki ja T. Salonen.

Tämän jälkeen päätettiin hajaantua puoliselle ja kokoontua uudelleen kello 1½2 j. p. p.

Kokous kun oli määrättyllä ajalla uudelleen kutsuttu järjestykseen ja puhetta johtamaan ryhtynyt tov. Boman oli järjestyksessä:

2. Valiokuntain vaalit:

a. **Ponsi- ja päätösvaliokuntaan** valittiin toverit: Murros, Leikas, Hendrickson, Pasanen ja Perras.

b. **Raha-asiaain järjestysvaliokuntaan** joka yhteydessä edustajakokouksen toimeenpanevan komitean kanssa valvoisi kokouksen raha-asioita valittiin: J. Maunus, Reiman, Alex Halonen, Salo ja Mainio; näistä ensinmainittu kokoonkutsujaksi.

c. **Äänestys valiokuntaan** tulivat tov. Salo, Pitkänen ja Anderson.

d. Pöytäkirjain tarkastajiksi valittiin *toiv.* W. Boman, E. Parras ja Wm. Jacobson.

Koska Suomesta oli saapunut tietoja sotaväen kapinasta Viaporin linnoituksessa y. m. sen yhteydessä olevista merkillisistä asioista, annettiin Wilen'ille tilaisuus lukea julki aamulehdestä kääntämänsä asiata koskevat uutiset. Tästä syntyi vilkas keskustelu. Ensiksi käytti puhevuoron *toiv.* A. Halonen: Kuvasi mitenkä me nyt elämme historiallisena aikakautena ja mitenkä pientenkin sana voi, jos se hyvään aikaan sanotaan, paljonkin merkitä. Esitti sentähden, että lähetettäisiin kirjelmä sekä Suomen sosiali-demokratiselle puoluehallinnolle, että Venäjän vallankumouksellisille ja luki laatimansa päätösehdoituksen joka jätettiin ponsivaliokuntaan.

Martti Hendrickson ehdotti sähkösanoman lähettämistä Suomen sosiali-demokratiselle puoluehallinnolle ja kokouksen päätöksen julkaisemisesta sekä tämän maan että Suomen ja Venäjän päivälehdissä ja että jätettäisiin ponsivaliokunnalle sanamuodon muodostaminen. Ei hyväksynyt Halosen laatimaa.

Närhi kannatti edellistä puhujaa vaalien julistuksen sekä sähkösanoman muodostettavaksi jyrkäksi, selväksi ja yksinkertaiseksi.

Murros ehdotti sähkösanoman lähettämistä ainoastaan puoluehallinnolle ja kannatti ponsivaliokuntaan jätettäväksi.

Hendrickson ja Pitkänen yhtyivät edelliseen.

Halonen väitti, ettei mitään yhteyttä tarvitse välttämättömästi olla Venäjän vallankumouksellis-

ten ja Suomen sosiali-demokrattisen puolueen välillä. Kertoi esimerkkejä historiasta josta sanoi selviävän sen tosiasian että on, ennenkin sotilasmellakoita ja kumouksia tapahtunut, jotka eivät olleet luokkataistelusta syntyneet. Väitti nykyisen kapinan olevan sotilaskumouksen eikä sosialistista vallankumousta; tahtoi edelleen, ettei näitä kahta käsitettä sekoitettaisi.

Headrickson pysyi ehdotuksessaan, vaati puheenvuorojen rajottamista.

(Halonen — ei ole oikeutta!)

Salonen väitti yhteyttä löytyvän näitten molempain liikkeiden välillä. Kannatti sähkösanoman lähettämistä puoluehallinnolle ja siinä lausuttavaksi myötätunto Viaporin kapinoitsijoille.

Tossavainen yhtyi Murrokseen.

Boman kannatti Murrosta ja ehdotti vielä seikkaperäisemmän kirjelmän lähettämistä puoluepäiville Suomeen. Koska erimielisyyttä oli ilmennyt siitä, olisiko lähetettävä ainoastaan yksi sähkösanoma, päätettiin äänestää ja tuloksena oli, että 26 äänellä 2 vastaan päätettiin lähettää ainoastaan puoluehallinnolle ja jätettiin se ponsivaliokuntaan.

Halonen vaati vastalauseensa tätä päätöstä vastaan merkittäväksi pöytäkirjaan sekä selityksensä sotilaallis- ja sosialistisen vallankumouksen erilaaisuudesta.

Murros: Halonen on luonut itselleen keskustelun kuluessa jotakin, johon voi iskeä. Kukaan ei ole väittänyt, että Venäjällä tapahtuisi tai olisi käynnissä sosialistinen vallankumous. Jokainen läsnä-

olija tietää kyllä, mitenkä asia on, joten Halosen on turhaan koettaa asiaa vääntää oikealta tolaltaan. Vastusti sellaisten selvitysten panemista pöytäkirjaan, jotka eivät asian kanssa ole missään tekemisessä.

Mäki ja Pasanen vastustelivat Halosen vastausetta. Yhtyivät Murrokseen. Parlamenttaarisen oikeuden mukaan myönnettiin Haloselle oikeus asettaa vastalauseensa kuten edellä.

Leikas nosti uudelleen kysymyksen kirjelmän lähettämistä puolnepäiville Suomeen.

Närhi: Piti tarpeettomana tästä enään keskustella, koska ei sitä kukaan ollut vastustanut. — Ehdotti valiokuntaan jätettäväksi.

Asia pidettiin selvänä ja jätettiin valiokunnan toimeksi valmistaa kirjelmän kokouksen hyväksyttäväksi.

Pidettiin 10 minuutin väliaika.

Sen jälestä kokousta jatkettiin ja käytiin työjärjestykseen käsiksi joista seuraava oli:

3. Menettelytapa kysymys.

1. Ammattikuntaliike. Periaatteellinen puoli. Alusti Kaapo Murros; alustus oli juliaistu Työmiehessä ja kuului:

AMMATTIKUNTALIIKE

ja Amerikan suomalaiset sosialistit.

(Alustus edustajakokoukseen).

Missä työväen liikettä yleensä on olemassa, siellä se esiintyy kaksiosaisena armeijana, joista toi-

nen tähtää yksilölliselle omistusoikeudelle ja tunnottomalle vapaille kilpailulle perustetun yhteiskuntajärjestyksen kumoamista ja yhteisomistukselle ja yhteistyölle perustettavan uuden yhteiskunnan luomista; ja toinen työväestön luokan aineellisten edellytysten kohottamista vielä kapitalistisen harvain vallan jatkuessa sellaiselle kannalle kuin sen osuus tuotantotoiminnassa ehdottomasti edellyttää porvarillistakin oikeuden mittapuuta noudatettaessa. Edellinen liikkuu pääasiallisesti valtiollisen puolue toiminnan piirissä, jälkimmäinen yhteiskunnan taloudellisten virtausten mylläkässä. Edellinen on luonnollisen kasvatustyön ohella työläisten armeijain nostamista sotajalalle valtiollista valtaa saavuttamaan, jälkimmäinen on kasvatustyön ohella näiden armeijain varustamista ottamaan kapitaalain röhkeiltä riistäjiltä kaiken mitä alituisen taistelun tuoksinassa vain on mahdollista saada. Kumpikin muoto vaatii lujaa järjestöä; erotuksena vain on se, että toisen tähdätessä varsinaisen lopullisen tarkoituksensa tulevaisuuden voittoihin valtiollisella kiistakentällä, toisen tarkoitukset ovat kiinteässä yhteydessä juuri nykyisten olojen kanssa ja sen koko olemassaolo edellyttää juuri kapitalistisen tuotantomuodon jatkumista vielä läheisessä tulevaisuudessakin. Mutta kummankin varsinaisen luonne, sekä valtiollisen että ammatillisen liikkeen pohja ja perustus on sama: yhteiskunnassa alati riehuva luokkataistelu työväen luokan ja omistavien luokan välillä, ja sen takia niiden kaikkialla ja kaikkina aikoina täytyy olla kiinteässä yhteydessä, tois-

tansa täydentämässä, kuten siipipari joiden avulla kotka lentää, taikka sanoisinko: kuin kaksi johtolankaa joita sähkövirta ehdottomasti tarvitsee olleenkaan syntyäkseen, sillä toisen tai toisen puuttuessa virtaa ei ole.

Ammattikuntaliike on koko joukon vanhempi valtiollista työväen liikettä. Asian selvittämiseksi olisi historiallinen katsaus sen syntyyn koko hyvä, mutta kun se veisi ylemmäärin tilaa, tyydyn vain huomauttamaan muutamia kohtia. Ammatillinen yhteenliittyminen ei ollut, kuten joskus kuullaan väitettävän, jatkoa sille keskiaikaiselle ammattimestarien järjestölle, johon kisällitkin kuuluvat. Niillä järjestöillä oli kokonaan toinen luonne, eikä niillä voi huomata mitään yhteyttä olleen myöhempiin palkkalaisten yhdistysten kanssa, jotka suoranaisesti syntyivät suurteollisuuden mukana, samalla kuin se synnyttämältä ja yhä lisääntyvältä palkkalaisköyhälistöltä meni kaikki toiveet päästä keran palkkalaisasemastaan itsenäiseksi. Huomattava on kuitenkin että vielä käsitehdasteollisuuden aikana ja suurteollisuuden alkaessakin, jolloin ammattikunat varsinaisesti saavuttivat pysyvän järjestömuotonsa, oli palkkalaisilla vielä itselläänkin ammatillinen luonne. Silloin vielä voitiin puhua suutareista, sepistä, tynnyrintekijöistä, savenvälajista j. n. e., ja heidän käsissään oli todella se työ, jonka mukaan olivat nimensä saaneet. Oli siis aivan luonnollista että heidän ammattijärjestönsäkin käsitti juuri sen vussin työntekopiirin johon he kuuluivat ja joka sellaisenaan muodosti kokonaisuuden. Hei-

dän palkka- ja työasiansa olivat sitäpaitsi tarkalleen heidän itsensä ja isäntien välinen asia, joka ei muita suurestikaan liikuttanut. Ammattijärjestyksen pohjana oli aivan luonnollinen, ja vaikeata olisi ollut muuta perustetta löytääkään.

Mutta asiat muuttuivat.

Alituinen koneitten keksiminen sai aikaan täydellisen mullistuksen tehdasteollisuudessa, hävittäen käden käännteellä kokonaiset ammatit olemattomiksi. Jalkinetehtaista löytää tätä nykyä suutareja vain poikkeuksena, tynnyrin tekopaikoissa ei ole mitään tynnyrin tekijöitä ja savenvalajat ovat kaikki jo manalle vaipuneet. Tilalle on tullut lämmittäjiä ja koneenkäyttäjiä, pakkaajia, kaikenlaisia nypläys- ja näpläystyön tekijöitä, jotka eivät „konstin päälle“ ymmärrä tämän taivaallista. Vaivaloiset oppipojan ja kisällin urat ovat hävinneet, ja viikossa parissa tulee nyt „ulosoppineita“ — ammattiinkof ei, vaan jonkun pahasti pärisevän koneen käyttöön. He eivät ole mitään ammattilaisia, vaan yksinkertaisesti palkkalaisia. Ammattitaitoinen työ häviää häviämistään, jotkut ammatit koettavat sitä vielä ylläpitää sangein toivottomalla menestyksellä.

Ammattikuntain vanha perustus on siis hävinnyt, mutta siitä huolimatta yrittää ammattikuntaliike vielä vaappua katkonaisilla jaloillaan.

Sitäpaitsi on koko se taloudellisen taistelun kamara, jolla ammattikuntaliike tähän asti on otellut, pirstoutunut säpäleiksi taloudellisen mullistuksen kautta.

Kuten jo mainitsin, kuuluivat palkka- ja työ-

suhteet ennen kokonaan isännistön ja palkkalaisten välisiin asioihin, jotka muita ihmisiä sangen vähän liikuttivat. Nyt ei asia enää ole niin. Kapitalistinen tuotanto on johdonmukaisesti seurannut kehitystään, muuttuen yhä enemmän yhteiskunnalliseksi laadultaan. Se on, sen sijaan että jonkun ammatin asiat ennen kuuluivat yksinomaan vain isännille ja heidän palkkalaisilleen, kuuluvat ne nyt koko maailman ihmisille, jokainen häiriö yhdessä tuotannon haarassa vaikuttaa häiritsevästi kaikkiin toisiin ja jokaiseen ihmiseen joka tuotannosta riippuvainen on. Ja kukapa ei olisi! Hiilituotannon pysäys pysäyttäisi koko maailman teollisuuden ja liikenteen seisaus tappaisi miljooneja ihmisiä nälkään muutaman viikon kuluessa. Tuotanto on yhteiskunnallista, jokaista yhteiskunnan jäsentä koskevaa, ennen kaikkea köyhälistöä koskevaa. Siitä huolimatta tuotannon omistus ja määräysvalta on yhä edelleen harvoin vallan käsissä, jotka juuri sen avulla, että heillä käsissään on näin kauhea ase, koko ihmiskunnan elämän edellytykset, voivat vallita yhteiskuntaa lakeineen, lainsäädäntöineen, oikeusistuimineen, parlamentteineen, ministeristöineen, kaikkineen mielensä mukaan. Ammattikunnallisen liikkeen taistelu laatukin siis on nyt toisellainen kuin ennen, se on yhteiskunnallinen; sen sijaan että sitä vastassa ennen olivat yksityiset isännät, on nyt vastassa yhteiskunnallinen voima, kapitaali eli yhteiskunnau valtavoima.

Kahdellainen muutos on siis asiassa tapahtunut: ensiksi, ammattien häviö ja yleisen ammattitaita-

mattoman palkkatilan sijalle astuminen; toiseksi, yksityisten isäntien häviö ja yhteiskunnan valtavoiman, kapitaalilin tilalle astuminen.

Eivätkö nämä kaksi valtavata muutosta edellytä myöskin muutosta ammattikuuntaliikkeessä?

Varmasti edellyttävät; kysymyksessä vain on miten se löydetään.

Jokaiselle lienee ilman pitempiä selvittelyitä tietona Amerikan nykyisten unioitten surkea tila. Jäsenistössä vallitsee mitä suurin tietämättömyys, ja koko liike on muutamain johtajain käsissä, jotka puolestansa taas ovat siinä määrin juopuneet kapitalistien mairitteluista että ovat pettäneet oman luokkansa joko tietten tai tietämättänsä. Varsinaisena valtiaana Amerikan unioiliikkeessä on n. s. Civic Federation liitto, vanhan senaattori Hanna vainajan nerokkaita keksintöjä. Se liitto on unioin johtajain ja suurten kapitalistien yhteinen komitea jonka arvokkaana tehtävänä on „pitää työn ja kapitaalilin etuja sopusoinnussa“. Ja nämä lapsiraukat, unioin johtajat, Gombersit, Mitchellit y. m., luulevat tai ainakin ovat luulevinsa että he ajavat työkan- san asiaa tavan takaa istuessaan juhlapäivällisillä suurten kapitalistien kanssa ja koettaen pitää sopusoinnussa „työn ja kapitaalilin etuja“. Oako milloinkaan minkään maailman historiassa kuultu että piiritetyn lianoituksen kenraalit ja piiritäjain kenraalit taistelun paraillaan käydessä kokoontuisivat yhteen kummankin vihollisen yhteisiä etuja valvo- maan! Se on hassunkurista ajatella. Eihän niillä kahdella voi olla mitään yhteisiä etuja, kun toisen

tarkoituksena on linnaa puolustaa, toisen se valloittaa. Mutta Amerikan unioliikkeen johtajat uskovat kapitalistien vakuutuksiin ja niinpä sattuukin sellaisia merkillisiä kohtauksia kuin viime vuonna New Yorkin maanalaisen rautatieyhtiön presidentti A. Belmont, joka samalla on tämän Civis Federation liiton esimies, oli juuri saanut hävitettyä alaistensa työntekijäin union lakkosodassa ja saapui sitten Civic Federationin juhlapöytään, jossa hän piti puheen sanoen olevansa saagen uskollinen unioliikkeen kannattaja! Ja Amerikan unioiden johtajat Gompersit, Mitchellit y. m. takoiivat hänelle käsiään ja joivat tämän ystävänsä maljan arvatenkin Ranskan sampanjassa!

En kuitenkaan tahdo seurata näitä työväenliikkeen irvikuvia tämän pitemmälle. Jokainen suomalainen, joka on johonkin unioniin kuulunut, tietää että jäsenillä niissä ei ole mitään sananvaltaa, sillä Amerikan kansa on luonnostaan niin virkavaltaan ihastunut että jos unioissakin yrittää virkailijain toimia arvostella, on eropassi sangen lähellä.

Tämä on seurausta siitä että ammatillinen järjestys on puolivuosisataa aikaansa jälessä ja kapitalistien etujen mukaan rakennettu. Kun Amerikan tietämätön työläinen kohoutuu unionsa virkailijaksi, on heti puoli tusinaa kapitalisteja taputtamassa häntä pääläelle, näyttämässä setelin nurkkaa ja imartelemassa hänen „konservatiivisia“ mielipiteitään. Sellaisesta leikistä selviytyäkseen täytyy ihmisen todellakin olla vankempi tiedoiltaan köyhälistön etu-

jen suhteen kuin Amerikan itserakkaassa tietämättömyydessä kasvaa voi.

Mutta tämän saman surkean tosiseikan ovat vaalistuneimmat amerikalaisetkin jo havainneet ja ryhtyneet asiata korjaamaan. Kun monivuotisesta taistelusta unioitteä keskuudessa ei ole ollut mitään apua, perustettiin viime vuonna Industrial Workers of the World niminen uusi ammatillinen liitto uusille ajan vaatimille perusteille. Sen järjestysmuoto ei ole enää kuolemaan tuomittuihin ammatteihin perustuva, vaan industriaalinen, se on, teollisuuden nykyaikaisen jaon mukainen. Se ei kokoile enää hajaantuneitten ammattien sirpaleita keskuuteensa, eikä sen tarkoituksena ole mitään „työaatelia“ perustaa. Se järjestää työväestön siten että samaan tuotantohaaraan kuuluvat työläiset, olivatpa ne siten koneenkäyttäjiä, lämmittäjiä, lastaajia, ajureita tai mitä tahansa, kuuluvat yhteen unioon. Liitossa on 13 eri departementtiä, jotka käsittävät koko tuotannon, ja kukin departementti jälleen jakaantuu pienempiin unioihin. Jos tarvis tulee, voidaan tällä tavalla sulkea lakkoon koko departementti, kokonainen tuotantohaara. Ottakaamme pari esimerkkiä.

Liikenne kokonaisuudessaan on yhtenä departementtinä liitossa. Se merkitsee että kaikki työläiset jotka ovat työssä rautatiellä, laivoissa tai muissa kulkuneuvoissa, kuuluvat tähän departementtiin. Viime vuonna tapahtui useita kertoja että Amerikan rautatiellä telegrafistit tekivät lakkoja, saadakseen viheliäiset olosuhteensa parannettua. Rautatieläiset

ovat järjestetyt säännöllisesti vachojen muotojen mukaan. Telegrafisteilla on omat unionsa, veturin kuljettajilla samoin, lämmittäjillä, konduktööreillä, jarrumeihillä y. m. samalla tavalla. Kun nyt telegrafistit tekivät lakon, ei se liikuttanut ollenkaan muita rautatieläisiä, vaan nämä kuljettivat lakkoilaisten tilalle rikkureita, ottivat rikkureilta määräykset, aivan kuin kaikki olisi ollut paikallaan. Tietysti he silti kokouksissaan sanoivat kannattavansa telegrafistien vaatimuksia ja ottivat syvästi osaa heidän suruunsa, kun he joutuivat tappiolle — juuri toisten unionien „skääppien“ takia.

Vielä hassumpi tapaus oli New Yorkissa viime vuonna. Maanalaisien rautateiden moottorimiesten unioni vaati useita parannuksia työoloissa ja ryhtyi lakkoon. Saman rautateiden konduktöörit katsoivat silloin asian luonnon vaativan että heidänkin on lakkoon ruvettava, jotta eivät joutuisi rikkurien kanssa yhdessä työhön. Mutta konduktöörien union keskushallitus määräsi silloin että heidän on heti palattava työhön, koska isäntien kanssa tehty kontrakti on vielä vuoden voimassa. Konduktöörit eivät suostuneet ja silloin heidän uniontaan hallituskunta otti lupakirjan pois ja hallintokuntaa kannatti American Federation of Labor liiton hallinto. Työläisiä siis itse unioni ajoi rikkureiksi samaan liittoon kuuluvain työläisten lakkoa särkemään!

Tällaisia esimerkkejä ja toisenlasiakin yhtä hassuja on poimittavissa miten paljon tahansa. Industriallisessa järjestömuodossa sellaiset ovat mahdollisia. Jos telegrafistit rautateillä tekevät lakon

eivät veturin kuljettajat ja konduktöörit suostu rikkurien kanssa samaan junaan; jos rikkurien avulla tavaraa voitaisiin kuljettaa, eivät asemamiehet suostu sitä tavaraa purkamaan j. n. e. Toisin sanoo, jos yksikin työläinen kärsii vääryyttä, on koko departementin jäsenet häntä auttamassa, jos, kuten joku puhuja on sanonut, New Yorkissa yksi työläinen saapi kärsiä, tuntee hänen San Franciscossa oleva toverinsa sen ja nousee häntä puoltamaan. Ellei yksi unio pysty vaatimuksiensa läpi saattamaan, jos rikkureita sen lakkoalalle ilmaantuu, on kymmenen uniota lisänä, lopuksi koko departementti ja vihdoin koko maan tuotannossa olevat työläiset. Sanalla sanoen: yhteenkuuluvaisuutemme on niin suuri että koko työväen luokka on valmis auttamaan jokaista yksilöänsä.

Minä tiedän mitä puoliporvarilliselta taholta sanotaan tähän järjestykseen. Sanotaan että sellainen taistelutapa ei ole kohtuullista että saatetaan yhteiskunta kokonaisuudessaan kärsimään jonkun työnantajan itsepintaisuuden takia. Mutta se juuri on kohtuullista. Olen jo ennen huomauttanut että samalla kun tuotanto on muuttunut yhteiskunnalliseksi on tuotannon omistus kuitenkin jäänyt yksilöiden käsiin. Kenen on syy että tällä tavalla asiain ollessa yksityinen työnantaja voi tisepäisyydessään työväkeä kuristaa? Voiko muuta syyllistä löytää kuin yhteiskunnan? Ei totisesti. Yksityiset työnantajat ovat vain yhteiskunnan antamalla valtakirjalla varustettuja nylkyreitä. He toimivat yhteiskunnan luvalla ja siis myös yhteiskunnan vastuulla. Jos

lakkotaistelut näin ollen voidaan kärjistää kohti yhteiskuntaa, on se sen parempi, sillä silloin tavataan oikia vihollinen. Industriaalinen järjestö on näin ollen siis siltäkin kannalta täysin oikea.

Vielä yksi asia, ennenkuin käyn määrittelemään suomalaisten suhdetta näissä kysymyksissä. Alussa huomaintin että valtiollinen ja ammatillinen — tai oikeammin taloudellinen — järjestömuoto kuuluvat ehdottomasti yhteen; kumpikin ontuu, elleivät toinen toistansa kaikkialla kannata. Tähän asti tämä vuorovaikutus on Amerikassa ollut mahdotonta, osaksi sen takia että ammatillinen liike on ollut perin viheliäistä ja porvarillista luonteeltaan, osaksi sen takia että valtiollinen liike on ollut ja yhä on jakautuneena kahteen eri viholliseen ryhmään. Jos halutaan työväenliike kokonaisuudessaan saada kansainväliselle vaikuttavalle pohjalle, on valtiollinen liike saatava chyeksi ja käsikätehen ammatillisen liikkeen kanssa. Se käiketi on itsestään ymmärrettävää. Ja kun Amerikan molempia sosialistipuolueita toisistaan eroittaa ymmärtääkseni pääasiassa se että kumpikaan ei noudata kansainvälistä taktiikkaa, kun kumpikin tuntee tämän maan olevan jonkun erikoisen laadultaan muihin maihin verraten, en ymmärrä, miksi ei juuri suomalaisten taholta ryhdyttäisi tätä asiata vaatimaan. Muistettava on että ei meidän tule yksinomaan vaikutuksia vastaan ottaa, vaan myös itse vaikuttaa.

Kun vielä mainitsen erään seikan, luulen että allaolevat ponnet ovat koko tärkeiksi todistetut. Sen nimittäin, että ellei sosialistinen liike yleensä ja

suomalaisten kesken erittäin, voi saada aikaan jonkinlaisia todellisia voittoja; ellei meidän toimesta suomalaisen työväestön kesken voiteta etuja heidän arkielämässään, on liikettämme sängen vaikeata virkeänä pitää ajan pitkään. Ihanteemme, tarkoituserämme ovat voimakkaat ja suuret, mutta sängen voimakas on myös kapitalistisen yhteiskunnan lamauttava voima. Me olemme tähän asti saaneet iloksemme nähdä, miten sosialistinen liike suomalaisten kesken on alituisesti, yhä vankemmalla voimalla kasvanut. Eikö meidän ole pakko odottaa seisausta? Ehkä taantunustakin? En tahdo olla mikään pahan ilman lintuna, mutta kuitenkin haluan teroittaa mieliin tätä mahdollisuutta. Sillä ellemme saavuta voittoja, on todellakin lamaannus mahdollinen. Voisin luetella joitakuuta oireitakin, mutta kun olen vakuutettu niiden olevan tilapäistä laatua, jätän ne sikseen. Sen sijaan tahdon sanoa: rakentakaamme valtiolliset yhteydet valtiollisten rinnalle suomalaisten keskuuteen. Kulkekoot ne käsikädessä ja yhtä suurta huolta pantakoon kumpaankin. Rakentakaamme ammatilliset järjestöt Industrial Workers of the World liiton yhteyteen, ja samalla kuin varoitamme suomalaista työväestöä mikäli mahdollista antautumasta American Federation of Labor liiton porvarillisten kätyrijohtajain yhteyksiin, kehoitakaamme heitä kaikkialla, missä mahdollisuutta suomalaisella työväestöllä on, perustamaan omat ammattikuntansa I. W. W. liiton viittaamalle uralle. Jos ammatillinen liike suomalaisten kesken täten saadaan yhtä hyvään vauhtiin kuin nyt on valtiolli-

nen liike, niin totisesti ei mikään voima, olipa se siten uskonnollista, kapitalistista tai porvarillisen parannusliikkeen laatua, voi sekoittaa Amerikan suomalaista työväenliikettä, eikä estää amerikkalaisia työväestöä kehittymästä valveutuneeksi, itse-tietoiseksi, ajattelevaksi köyhälistön armeijaksi joka osaa oikealla ajalla ja oikealla tavalla iskunsa tähdätä ja lyödä yhä kirstytyvässä luokkataistelussa työväestön ja kapitalistien välillä.

Kaiken tämän perusteella ehdotan Amerikan suomalaisten sosialistiosastojen yleisen edustajakokouksen hyväksyttäväksi seuraavat ponnet.

Amerikan suomalaiset sosialistiosastot edustajakokouksessaan lausuvat täyden kannatuksensa työväestön ammatilliselle järjestömuodolle; katsoen erikoisesti Amerikan oloihin kokous päättää:

1) että se ammattikuntaliike, joka edustaa etupäässä American Federation of Labor niminen liitto sekä yleensä kaikki jotka haaveilevat porvariston kannatusta tarkoituksilleen, on edullista vain kapitalisteille, vaan ei työväestölle;

2) että Industrial Workers of the World niminen ammatillinen liitto, joka on perustettu luokkataistelun pohjalle ja n.s. industrialisille järjestöperiaatteille, on kaikin puolin työväestön etuja vastaava ja nykyajan vaatimusten mukainen;

3) että suomalaisen työväestön kaikkialla olisi ammatillisesti järjestyttävä suomalaisiin unioihin tämän viimemainitun liiton periaatteiden mukaan ja siihen kuuluvina, ja varsinkin suomalaisten sosialistien tulisi koettaa tällaisia unioita mahdollisuuden mukaan saada syntymään paikkakunnilleen.

Koska sitäpaitsi sosialistisen liikkeen etu ehdottomasti vaatii että valtiollinen ja ammatillinen liike käyvät käsikädessä ja koska se nykyisten olojen vallitessa Amerikassa on mahdotonta,

päättää kokous

1) että suomalaiset sosialistiosastot kaikkialla ja joka paikassa kannattavat molempain Amerikan sosialistipuolueiden yhteensiittymistä kansainvälisten toimintatapojen perusteella; ja

2) että yhteensiittymisen kautta perustettava eheä sosialistipuolue työskentelee käsikädessä niille periaatteille perustetun ammatillisen liiton kanssa, joita tätä nykyä kannattaa *Industrial Workers of the World*.

Hancock, Mich., heinäk. 14 p. 1906.

Kaapo Murros.

Alustaja sitten vielä kehoitti jokaista läsnölijaa syventymään industriaalisen järjestön periaatteisiin ja huomautti vielä kuinka surkean viheliäinen ammattiliike tässä maassa on. Poliittillinen toiminta kaipaa tukea, sanoi hän, ja sentähden on am-

matillinen järjestö industriaalisten periaatteiden mukaan saatava alulle.

Keskustelun alotti Halonen väittäen, että alustaja oli tehnyt tieteellisiä ja periaatteellisia erehdyksiä, väittäessään, että porvarillisten yhteiskunnan olosuhteet saattavat vaikuttaa lamauttavasti sosialistiliikkeesemme, ellei mitään näkyviä voitoja ole liikkeestä työväestölle osotettavissa.

Näitä virheitä ja erehdyksiä sanoi vastustavansa, ei asiata. — Ei uskonut, että porvarillinen toiminta lamaanuttaa sosialistiliikettä. Juuri kapitalismi on synnyttänyt sosialismin. Lakkojen kautta ei mitään voiteta ja kapitalistinen toiminta tulee aina olemaan sosialismille vastustavaa, joten porvariston kohoava valta merkitsee yhä huonompaa valtaa köyhälistölle. Porvarillinen kehitys ei kule köyhälistön kannalle päin — päinvastoin. Koska kurjuus kasvaa, niin täytyy myöntää, että vastavaikutus herättää köyhälistössä innostusta. Kapitaalinen valta yhä kiristää ja se pakottaa toimimaan sen poistamiseksi ja näin saa sosialismi vaan uusia siipiä! Muistettava on, että sosialismi on tavallansa uskonpilinen liike, samaa laatua kuin kristinuskokin, jonka marttyyreiltakaan ei voitu vakaumusta riistää. Meillä socialisteillakaan ei ole mitään muuta kuin kahleemme. Se on meillä vissi käsitys. Historia osoittaa meille todisteita siitä, että porvarillinen toiminta on rappentumaan päin ja sosialistit voittavat yhä alaa, eivätkä tarvitse näennäisiä voittoja innostukseen. Luokkatunnetta ei kukaan porvari voi siltä ottaa. Tappiot ne innostuttavat ja tieto asian oikeu-

desta antaa kyllin voimaa. Puhuja huomautti vielä voittojen puutteesta Venäjän vapautustaistelussa sekä W. F. M. (Western Federation of Miners) liiton taisteluissa ja heidän yhä kasvavasta innostuksesta siitä huolimatta. Sanoi Murroksen alustuksen olevan hyvän „puhvin“ jota ei hyväksynyt sellaiseenaan.

Hendrickson huomautti kuinka Amerikan sosialistipuolueen hyvät ja huonot puolet viimeisten kolmen vuoden aikana kutakuinkin kuittaantuvat vastakkain. Syynä siihen on se, ettei liikkeen yhteydessä ole ollut ammatillista järjestöä. Piti luonnollisena, että voittojen saavuttamattomuus liikettä lamauttaa ja että ammatillinen liike sen voi estää. Huomautti Saksan ja Suomen liikkeen etevyydestä, joka johtuu ammatillisen liikkeen tuottamista eduista. Kun saa aina uhrata ja antaa eikä koskaan saa mitään takaisin, syntyy väsymys kuten on jo tapahtunut. Hyväksyi ponnet.

Salonen piti myös ammatillista liikettä tarpeellisena ja huomautti Halosen marttyyri-esimerkkiin, että sitä ei voi verrata tänne, koska marttyyreilla oli verrattain pieni panos pelissä uskonsa takia taivaallisiin iloihin.

Airaksinen. Ammatillisen ja poliittilisen liikkeen tulisi kuulua yhteen mutta ei kannattanut vanhojen unioitten vastustamista. Taloudellisten olojen takiakin on pakko niihin monin paikoin kuulua. Arveli muuten, että vanhoilliset liittyvät meihin, kun ei heitä vastusteta ja osoitti vanhoissa unioissaikin olevan runsaasti sosialisteja.

Kokko yhtyi edelliseen. Ei pidä ruveta kumpaakaan unio-muotoa pukkaamaan eteenpäin, koska se on haitallista sosialismille. Halusi tietää, mikä takaa, etteivät porvarit vielä pääse uutta uniomuotoakin valtitsemaan. Sanoi kannattavansa ammatillista järjestymistä poliittillisen rinnalla, mutta ei voitavan verrata tätä maata Suomen oloihin.

Reiman väitti itsetietoisten henkilöitten voivan asiasta keskustella viikkokausia. Ehdotti, että ponnet otettaisiin pykälä pykälältä äänestettäväksi, jotta johonkin tuloksiin päästäisiin.

Mäki vastusti kokonaan ammatillista liikettä ja yhtyi Haloseen selittäen hänen lausuntonsa nojalla, että kurjistuttamis-teoria on paras kaikista; ilman sitä hukutaan porvareihin.

Halonen huutaa: ei olevansa kurjistuttamisteorian kannalla (naurna).

Parras huomautti Haloselle, etteivät kristityt yksinomaan uskon voimalla kestäneet, vaan että heilläkin oli oma taloudellinen järjestönsä, joka heitä toiselta puolen vahvisti ja että ammatillinen liike ei ole tarpeen, jos kerran kurjistuttamisteoria hyväksytään oikeaksi. Arveli sitä osaa alustuksessa paraaksi jota Halonen oli sanonut tieteen ja periaatteen vastaiseksi. Hyväksyi ponnet.

Murros huomautti, että emme sinikaan voine kieltää sosialisteja yhtymästä vanhoillisiin unioihin, jos se on työn saannin ehtona, mutta että meidän silti olisi taisteltava niitä vastaan osoittaen kumpi, vanha vaiko uusi uniomuoto on parempi ja että Am. Federation of Labor liiton periaatteellinen tuomitse-

minen ei suinkaan merkinnyt sitä, että siitä täytyisi erota puolueen jäsenten, joiden työpaikoissaan pysyäkseen täytyy siihen kuulua. Huomautti Haloselle sitä seikkaa, että hänen lausuntoansa Mäki oli johdonmukaisesti kehittänyt ja päässyt kurjistuttamisteoriaan, jota tiesi Halosen vastustavan. Koko Halosen lausunnossa ei ollut muuta merkitystä, kuin että jos se oli keskustelun elvyttämiseksi lausuttu tuhmuus, niin sellaisenaan voinee olla paikoillaan muuten ei. Syy minkätähden luokkatietoinen käsitys on vielä hämärä ja pimeä on löydettävissä siinä, että on tehty työtä liian yksipuolisesti, selvitetty yksinomaan poliittillisiä käsityksiä. Lamaannuksen oireita on nyt jo olemassa; täyttämällä liikkeemme taloudellisella järjestöllä saamme liikkeellemme syäsäyksen, suuren voiman, meillä on silloin „kahdenlainen“ ase, jolla voimme taistella, ja jos sen toiseen hylkäämme olemme hulluja!

Heinonen yhtyi Murrokseen.

Halonen puolusti A. F. L. liittoa vakuuttaen että se on työväen järjestö joka ainakin on saanut heräämään uskon järjestymiseen. Puhui Am. sosialismin historiasta, kuinka muka Socialist Labor Party aikoinaan oli perustanut industriaalisen järjestön (Murros ei ollut industriaalinen) ja kuinka entisyyden kokemukset ovat peloittavia. Selitti olevansa kurjistuttamisteorian vastustaja ja Mäen ymmärtäneen häntä väärin. Oli tarkoittanut sitä, että sosialismia ajamaan ei käydä palkan toivossa ja että siis vetoaminen jonkinlaiseen parannusvoittoon ei ole sosialismia edistävä. Ei sanonut kannat-

tavansa vastustavia ammattiliittoja, mutta tahtoi välttää taistelua työväestön yhdistysten välillä. A. F. of L. on jo jotakin tehnyt, ja kuten aivan äskettäin Työmieheissä ollut uutinen osoittaa, on se jo käsitellyt poliittilisen merkityksenkin päättäen asettaa työväen omia miehiä virkailijaehdokkaakseen. Vanhoista unioista tulee kasvattaa hyviä, tekemällä niissä sosialistista kasvatustyötä. Niissä voidaari jäsenet kasvattaa yhtä hyvin socialisteiksi kuin industrialisteiksi. Kysyi kumpi on parempi: valalata A. F. L. liitto socialistiseksi tahi hajoittaa työväenuniot perustamalla uutta (I. W. W.). Illyväksyi ensimmäisen ponnin, mutta laitto toisten vastapoksi ensiksi sen että I. W. W. liitto hyväksytään, jos se hyväksyy socialismin ja toiseksi sen että I. W. W. liittoa kannatetaan siellä missä ei ole vanhoja unioita.

Korhonen: hyväksyi union, joka toimii socialismin periaatteen mukaisesti. Ei katsonut käytännölliseksi socialistein ruveta perustamaan I. W. W. osastoja mutta sanoi kannattavansa samaisen I. W. W. periaatteita.

Teofilo Petriella italialainen I. W. W:n yleismaallinen organiseeraaja, pyysi puheenvuoroa esitelmän pitämiseksi, mutta koska oli useampia puhevuoroja merkitty ei katsottu voitavan poiketa järjestyksestä.

Hendrickson: kertoi esimerkin solidaarisuudesta A. F. L:n liitossa. Lakko kun on yhdessä uniossa niin toisessa tehdä jurrataan työtä! Ammattikunnallisen liikkeen tulisi olla kuin suuri kasvi, joka

jos pieninkin osa siitä kärsii, tuntee vahingon kokonaisuudessaan. Huomautti, että hyväksymme porvarillisuuden kannattamalla A. F. of L. liittoa. Siihen ei edes pääsekään aina sellainen, joka ei ole taattu porvarillinen. Meidän tulisi järjestää ne laajat joukot, jotka ovat unioitten ulkopuolella. Niitä joukkoja joilla ei ole ammattia ja joista A. F. L. ei huoli. Sellaiset uniot kun A. F. L. eivät ole muuta kuin kapitalistein „humbugia“.

Anttila ja Hill yhtyivät Murrokseen.

Schalin sanoi, että sosialisteja syytetään unioitten tappamishalusta! Sosialismin periaatteita olisi selvitettävä uniolaisille. Kannatti liittymistä I. W. W:n tahi W. F. M:n, joka tosin ei vielä kuulu I. W. W., mutta joka toimii myöskin kansanvaltaisen periaatteen mukaan.

Pitkänen kertoi esimerkkejä vanhan union epäkäytännöllisyydestä. Sanoi ymmärtäneensä, ettei heti tarvitsisi uuteen unioon ruveta ja erota vanhasta, mikä ehkä olisi jossain tapauksessa aineelliseksi vahingoksi!

Leikas sanoi kannattavansa taloudellista järjestöä.

Jacobson ihmetteli, ettei kukaan edustajista ollut lausunut osastonsa evästyksiä asiasta, vaan puhuut pötyä omassa nimessään. Chisholman osasto oli päättänyt kannattaa alustusta.

Pasanen, Ida: sanoi kaikkien ymmärtävän solidaarisuuden tärkeyden ja taloudellisen liikkeen tarpeellisuuden. Kehoitti I. W. W:n yhtymisen yksityisinä jäseninä. — Kannatti täydellisesti I. W.

W:ta, mutta aineellisten menojen vuoksi ei katsonut tarpeelliseksi sosialistein ruveta I. W. W:n osastoja perustamaan.

Puheenjohtajan esityksestä päätettiin rajoittaa puhevuorot ja oikeus puhua 3 minuuttia.

Wilson: osastonsa evästyksenä oli, että: „Kaikki joiden aineelliset varat sen myöntävät yhtyisivät I. W. W. unioon;“ ja ketroi esimerkkinä omalta paikkakunnaltaan, josta ilmeni, että ellei siellä olisi uniota ollut, ei siellä nyt olisi sosialistiosastoakaan!

Seinän ihmetteli sitä, ettei ole mitään mainittu W. F. M:stä. Sanoi meidän ei voivan istuttaa sosialismia vanhaan unioon; kertoi kuinka A. F. L:n kokous, jossa 10.000 uniolaista oli edustettuna, loppui nyrkkivaltaan, kun siellä otettiin esille kysymys eivätkö uniolaiset yhtyisi sosialisteihin.

Harju: Sosialismia ajettakoon sosialismina, vaati ponsien laatimista.

Salo: Edustamassaan osastossa on ollut myötätuntoisuutta kaikkia niitä unioliikkeitä kohtaan, jotka haluavat toimia sosialismin etujen mukaisesti.

Kokko: Ei kannattanut kumpastakan unioliikettä, ei vanhaa eikä uutta. Niitten kannattaminen olisi sekä aineellinen että henkinen tappio; ei sanonut olevansa vastaan taloudellista liikettä, mutta vähät voimat aikaansaisivat hajaannuksen omassa leirissämme!

Murros: Halonen sanoo, ettemme saa ruveta taistelemaan vanhoja unioita vastaan, mutta tosiasia on, että kehityksen kuluessa on aina havaittu vanhat kelpaamattomiksi, kuluneet muodot häviävät si-

ten uudet on perustettu niiden rinnalle. Katsotta-
koon vain länsi- ja itä-Rooman kirkon pesäeroa se-
kä lähimpänä meitä olevaa työväen liikkeen jakoa
Amerikassa 1880-luvulla, jolloin nykyinen A. F. of
L. perustettiin Knights of Labor liiton vastapainok-
si, viimeksi mainittu kun oli käynyt liian sopimatto-
maksi. Asian laita on jälleen sama. A. F. of L. on
käynyt kelvottomaksi ja kun se ei tahdo kehityksen
mukaan kulkea, syntyy sen rinnalle I. W. W., joka
yhtä varmasti kukistaa Gompersin järjestön kuin
tämä on K. of L. liiton kukistanut. A. F. of L. lii-
ton uudet aiheet politiikkaan ryhtymisestä ovat yhtä
pettävää laatua kuin sen tähän astiset aikomukset-
kin; porvareita — — (3 minuuttia kun oli kulunut,
keskeytettiin).

Hälönen sanoi tahtovansa tehdä kompromissin
Murroksen kanssa, jottei tästä kysymyksestä sisäi-
siä riitoja leirissämme syntyisi, jonka tähden esitti
uudet ponnet hyväksyttäväiksi ja kuuluivat ne seu-
raavasti:

Me Amerikan suomalaiset sosialistit hy-
väksymme ammatillisen järjestymisen valti-
ollisen järjestymisen ohella.

Me hyväksymme „Industrial Workers of
the World“ liiton ohjelman ja toiminnan sii-
nä tapauksessa, että se toimii sosialismin pe-
rusajatukset hyväksyen; (huutoja hyvä — ei
hyvä).

Me kannatamme suomalaisten ammatillista
yhteenliittymistä sanotun Industrial Workers
of the World liiton yhteyteen;

Me pidämme vanhojan ammattikuntien yksityisen toiminnan vääränä ja sellaisena emme voi sitä hyväksyä.

Sentähden me kannatamme agitationityötä niitten ammattikuntien saattamiseksi Industrial Workers of the World liiton kannalle. Mutta me emme hyväksy työväen kesken vallitsevien järjestöjen välillä keskinäistä sortopolitiikkaa. (hyvä; ei hyvä).

Närhi: huomautti sitä seikkaa, että A. F. L. liiton säännöt ovat toisia, kuin mitä virkailijat noudattavat. Ei puolestaan kannattanut mitään uniota, joka ei politiikassa ole samalla kannalla kuin sosialistit. Vastusti suomalaisia uniota.

Mäki kertoi samaa kuin ennenkin.

Maunus: Unioiden täytyy kannattaa sosialismia mutta ammattitoimintaa on kannatettava, että saadaan yleisö mukaan. Yhtyi Halosen ponsiin omasta puolestaan, mutta sanoi Milwaukeen osaston kannattavan Murroksen alustuksen ponsia.

Leikas selvitti Calumetin kauppa-apulaisten uniota, joka sosialismisa vastusti eikä sellaisia unioita hyväksyvänsä (huutoja: ei ole porvarillisista kysymys!) Selitti samaa kuin edellisellä kerralla.

Pitkänen yhtyi Haloseen; vastusti päätöksen tekemistä suomalaisten osastojen perustamisesta. Oli sitä mieltä, että ne kyllä syntyvät itsestään, jos tarve vaatii.

Boman: Suo siellä — vetelä täällä. Amerikan sosialistiliikkeen menestymineä riippuu siitä, että

saavutamme arkipäiväisiä voittoja. Sentähden että on olemassa kaksi sosialistipuoluetta, ei I. W. of the W. liitto ole voinut kannattaa kumpastakaan, sillä se luonnollisesti olisi sen eduille vastakkaista. Ensiksi on siis saatava molemmat sosialistipuolueet yhdistetyksi, ennenkuin voimme kannatusta vaatia eli periaattemme hyväksymistä. Voisimme kumminkin vaatia, että I. W. W:n jäsenten tulisi äänestää sosialisti-tikettiä.

Schalin siteerasi muutamia lauseita W. F. M:n ohjelmasta; oli samaa mieltä kuin edellisellä kerralla. Sanoi Leikkaan puhuneen pötyä Calumetista.

Arlund: Superiorin osasto ei ollut asiasta kesunioita A. F. L.; vaan luuli, että me kyllä voimme niihin vaikuttaa. Sanoi enteitä löytyvän, jotka osoittavat, että sosialistinen henki alkaa ilmetä vanhojen unioitten toiminnassa. Sanoi yksilöitten, jotka unioihin kuuluvat, olevan voimattomia niitä vastustamaan, mutta esitti agiteerausta unioilaisten kesken.

Hendrickson hyväksyi Bomanin ponaen lisättäväksi Halosen ponsiin.

Lahti oli samaa mieltä kuin edellinen. Tunustus on annettava luokkataistelun pohjalla oleville!

Arlaud: Superiorin osasto ei ollut asiasta keskustellut. Yhtyi Haloseen ja Hendricksoniin.

Mainio: Jos sosialistein velvollisuus oli kuulua unioihin niin on unioitten velvollisuus äänestää vaaloissa sosialisteja virkailijoiksi. Yhtyi Haloseen ja Bomaniin.

Laine ei tieennyt luottaa kumpaiseenkaan unioniin. Vaati yksilöllistä vapautta noudatettavaksi.

Halonen toivoi, että laatimansa ponnet jätettäisiin ponsivaliokuntaan koska ei niitä sinään voitu hyväksyä — (hyvä).

Murroksella ammattikuntaliikekysymyksen alustajana oli vielä viimeinen puhevuoro ja oli puheensa sisältö seuraava:

„Täällä ovat useat puhujat käyttämillään puheenvuoroilla osottaneet, että koko kysymys on vielä varsin outo. Muutamille puhujille pyydän huomauttaa eräitä selityksiä. Ida Pasanen pelkäsi uusia maksuja ja vetosi siihen, ettei Suomessakaan ole pidetty kysymystä tärkeänä. Jälkimmäiseen on vain sanottava, että Suomessa paraillaan tätä laiminlyöntiä suurella kiireellä korjataan, koska on huomattu ne suuret haitat, mitä puute on tuottanut. Edellinen taas on se vanha pöppö, jota aina pelätään, ja johon ei voi muuta sanoa kuin, että me olemme sanoissamme sangen urhoollisia, mutta teoisamme pyrimme pelkäämään olemamme raukkoja. Kokko jälleen on vaatinut ammattijärjestöjen jäseniä äänestämään sosialistitieteilijällä, ennenkuin lupaa kannatuksensa. Tämä osottaa ammatillisen liikkeen väärää tunteamista. Se liike perustuu sille pohjalle että poliittisesta väristä huolimatta, suurimmasta tai vähemmästä tiedosta huolimatta — joka juuri määrää onko työläinen sosialisti vai ei — voi jokainen tajuta sen tosiseikan että ammatillisen järjestön avulla voidaan isännät pakottaa parempia etuja taivuttamaan. Järjestöön voi siis kuulua kuinka

kypsymätön henkilö tahansa ja on jotenkin suuri mahdollisuus saada juuri sellaisia, jotka ennakkoluulojen takia eivät ole sosialisteja. Kohtuutonta ja etujen vastaista olisi vaatia näitä ehdottomasti sosialistipuoluetta äänestämään, varsinkin kun näitä puolueitakin on kaksi. Ahdasmielisestä puoluemiehestä tämä saattaa tuntua pyhyden luokkaamiselta, mutta järjellistä ei suinkaan ole ammatillisesta taistelusta sulkea pois sellaisia työväenluokan jäseniä jotka vielä eivät ole sosiaisteiksi kypsyneet. I. W. W. on, se on huomattava, luokkataistelun pohjalla työskentelevä yhteys, joka tunnustaa jo sen kautta sosialistisen valtiollisen liikkeen oikeaksi. Ja kun kerran sosialistinen liike on saatu yhtenäiseksi, ei suinkaan ammatillinen liike, joka nojautuu I. W. W. periaatteisiin, jää tulematta sen kanssa läheiseen yhteyteen.

Joka tapauksessa on keskustelussa selville käynyt useita seikkoja, etupäässä se että kysymys on vielä liian outo, ja siksi oli puhuja taipuvainen ponsiansa muuttamaan, koska ei tahtonut että asiata käsittämättä siitä päätettäisiin. Itse sanoi kyllä olevansa asiastansa varma.

Lyhyemmän keskustelun jälkeen hyväksyttiin Halosen ponsiehdotus jätettäväksi ponsivaliokuntaan ilman Bomanin ehdottamaa lisäystä. Kokous lopetettiin kello 6.25 ja laulettua Työväen marssia ensimmäinen kokouspäivä oli täten lopussa.

TOINEN KOKOUSPÄIVÄ.

Torstaina elok. 2 p:nä.

Kokous alettiin kello ½9 Proletaarilaululla, jonka jälestä tov. A. Närhi kutsui kokouksen järjestykseen.

Ironwoodin sosialisti-osastolta oli saapunut valtakirja William Wilenille joka valtakirja valiokunnan ehdotuksesta hyväksyttiin.

Kokoukselle oli saapunut seuraavat sähkösanomat:

Chicagosta:

„Olemme huomenna siellä“.

Idän edustajat.

Quineystä:

Toverit! Rajat selvät, rivit suoraan! Koitukoon työnnä kansan kunniaksi. Onnea työlle, toivoo Quineyn työväenyhdistys.

AMMATTIKUNTALIIKE. (jatkoa)

Murros teki selvän ponsi- ja päätösvaliokunnan työstä lukien seuraavat valiokunnan ehdottamat ponnat:

„Amerikan suomal. sosialisti-osastot edustajakokouksessaan lausuvat täyden kannatuksensa työväestön ammatilliselle järjestönuodolle; katsoen erikoisesti Amerikan oloihin kokous päättää, että ne vanhoilliset ammattikunnalliset liitot, jotka hapailevat porvariston kannatusta tarkoituksilleen, eivät

täysin vastaa ammatillisen järjestymisen tarkoitusta; että koska Industrial Workers of the World nimellinen ammatillinen liitto on paremmin kuin entiset perustettu luokkataistelun pohjalle ja n. s. industriaaliselle järjestysperiaatteille ja on siten työväestön etuja vastaava ja nykyajan vaatimusten mukainen suositamme mainittua liittoa sellaisilla paikkakunnilla, joissa ei vielä ole työväestö ammatillisesti järjestynyt.

Halonen: Jos I. W. W. liitto meiltä vaatii kannatusta niin me vaadimme sitä tunnustamaan sosialismin; tahtoi pensivaliokunnan mietinnön muutettavaksi kuulumaan seuraavasti: Me tunnustamme I. W. W. jos se nojautuu sosialismin perusajatuksen kannalle. (Hyvä huutoja). Ei hyväksynyt sitä että erittäin mainitaan mitään vanhoista unioista (esim. A. F. L.).

Murros: Ammattikunnallinen liike ei ole mikään poliittinen liitto emmekä sentähden voi ehdottomasti sen jäseniltä vaatia puoluevärytystä. Valiokunnan ponnassa ilmenee jo tunnustamisemme ehtona se että vaadimme sen olevan luokkataistelun kannalla. Sanoi ei ymmärtävänsä miksi Halonen vaatii sääliosoitusta A. F. of Laboria kohtaan se kun yksinomaan taistelee kaikkia työväen etuja vastaan; ei pitänyt Halosta vähimmässäkään määrässä johdonmukaisena.

Puhevuorot päätettiin rajoittaa; aika 3 min.

Hendrickson: Koska I. W. W. kerran sotii

paasivaltaa vastaan ja on porvariston vihollinen niin se on sosialistinen.

Wilen: oli alustuksen kannalla; hyväksyi ponsivaliokunnan ponnet; väitti ettei I. W. W. unio suinkaan hapuile sosialistien kannatusta ja kertoi todistukseksi esimerkkejä —vaan että se on sosialismin eduksi kannattaa mainittua uniota.

Närhi: ei kannattanut ponsia sellaisinaan, piti turhana minkäänlaisten unioitten kannattamisen, ainoana tärkeänä asiana sosialismin levittämisen.

Mäki: väitti etteivät ponsivaliokunnan esittämät ponnet ole edellisen päivän keskustelun johtopäätöksien mukaisia. Ei kannattanut ammattiliittoja — sama kanta kun edellisenä päivänä.

Kokko: yhtyi Halosen ponsiehdotukseen.

Salonen: vaati ponnen muutettavaksi näin kuuluvaksi: Me kannatamme I. W. W. sellaisilla paikkakunnilla joissa ei ennestään ole taloudellista järjestöä.

Dahl: yhtyi Halosen ponsiin.

Parras: sanoi keskusteluista ilmenneen ettei olla kysymyksestä vähääkään selvillä; valiokunta ei liioin ollut oikein tulkinnut yleistä mielipidettä; sanoi että meidän on suoranaisesti, ilman pelkoa sorrettava sellaista liittoa kun on A. F. L.

Korhonen: paheksui ettei I. W. W. sääntöjä oltu tuotu kokoukseen suomennettuna. Ei sen vuoksi tahtonut sitä kannattaa kun ei tuntenut sääntöjä!

Halonen: sanoi luokkataistelun kyllä kuuluvan sosialismiin mutta ei olevan sosialismin perusteena, tämän selvitykseksi siihen epäjohdonmukaiseen joh-

topäätökseen että I. W. W. muka on sosialistinen unio koska se tunnustaa luokkataistelun.

Boman: huomautti ettei olisi hyväksyttävä vanhaa eikä uutta uniota ennenkuin tunnetaan; ihmetteli että kaikki nyt ovat suosiollisella kannalla kun sitävastoin edellä oli sodittu unioita vastaan. — Kun nyt kerran uutta uniota tunnetaan miksi sitten enään kierräillään? Yhtyi Murrokseen kannattaen ponsivaliokunnan ehdotusta.

Koska mekityt puhevuorot olivat kaikki käytetyt päätettiin äänestää ponsien hyväksymisestä.

Puheenjohtaja teki keskustelun tuloksista yhteenvedon, ilmoittaen kolmea eri mielipidettä vallitsevan. — Yksi osa edustajista kannatti ponsivaliokunnan, toinen osa Halosen laatimia ponsia ja osa ei kannattanut kumpastakaan.

Hetken asiasta kiisteltyään päätettiin äänestää avonaisella äänestyksellä.

Halonen: vaati äänestystä suljetuilla lipuilla väittäen etteivät jotkut edusajat uskalla lausua ajatustansa julki. (Alashuutoja — hävytön — solvaaja).

Äänestyksen tulos oli seuraava:

Valiokunnan muodostamat alustajan ponnet 15 ääntä, Halosen ponnet 14 ääntä ja 6 ääntä kumpais-takin vastaan. Äänestyksen johdosta esitti alustaja että asia jälleen lykätään valiokuntaan, joka velvoitetaan laatimaan uuden sovitusesityksen, jotta asiasta saataisiin mahdollisimman yksimielinen päätös, koska se hänen mielestään oli tärkeätä. Kehoi niitä jotka kummatkin ponnet ovat hyljän-

neet, jättämään valiokunnalle omat mielipiteensä mukaiset ponnet. Esitys hyväksyttiin..

Kun ammattikuntakysymys uudelleen oli lykätty valiokuntaan, ryhtyi puhetta johtamaan Kaapo Murros.

Suomen tapahtumain johdosta ponsivaliokunnalle jätetty mietintö tuotiin esille ja kuului se seuraavasti:

AMERIKAN SUOMALAISTEN SOSIALISTIEN JULISTUS.

Me Amerikan Suomalaisen sosialistiliikkeen edustajakokouksen jäsenet, kokouksessamme Hibbingissä, Minn., elokuun 1 päivänä 1906 teemme Venäjän ja Suomen vapaustaistelun johdosta tietäväksi seuraavaa: —

1. Me pidämme kaikkia sellaisia hallituksia ja järjestelmiä, jotka eivät ole kansan tahdon mukaisia eivätkä kansan vapaasti muodostamia, laittomina ja kansan vapauskäsitteille vastakkaisina. Me myös hyväksymme näiden takia syntyneet vapaustaistelut ynnä ne keinot, joita kansan luonnollinen oikeuden tunne synnyttää. Kansan oikeus- ja vapauskäsitteille vastakkaisten olojen kumoamiseksi.

2. Eritoten me hyväksymme Venäjän ja Suomen kansakerrosten ynnä sotaväen tähän astisen taistelun oikeutetuiksi ja edellämäinittujen perusteiden kanssa sopusointuisiksi.

3. Me täten kaikella meille mahdollisella tavalla kannatamme edellämäinittua taistelua ja myö-

tätuntoisina seuraamme sen taistelua ynnä taistelujain kohtaloita.

Reiman ja Luoma eivät hyväksyneet lausetta, jossa sanotaan, että me hyväksymme ne keinot, jolla kansanvapauden taistelua on käyty.

Halonen: selvitti että kaikki keinot, joita on käytetty vapauden taistelussa, ovat kansan näkökannalta oikeat .

Ponsivaliokunnan laatima julistus hyväksyttiin muutoksitta.

Samain tapahtumain johdosta ponsivaliokunnalle jätetty sähkösanoman muodostaminen kuului seuraavasti:

Sosialistien puoluehallinto Helsinki, Finland. Suomalaiset sosialistit edustajakokouksessaan tervehtivät kotimaan tovereita. Pyhän vapauden puolesta liehukoon punainen lippu.

Sosialistien edustajat.

Halonen: kun Suomen toverit eivät kuitenkaan ole niin paljo uhraaneet kun venäläiset olisi oikeus ja kohtuus että Venäjän vallankumouksellisille lähettäisiin sähkösanoma.

Murros: Halosen esitys on tykkänään uusi asia ja tulee sen esittää tuonjempana. Nyt on kysymys tämän sanoman hyväksymisestä.

Hendrickson: hyväksyi valiokunnan mietinnön, ja esitti ainoastaan Suomen sosiaali-edmokraattiselle puolueelle lähetettäväksi sähkösanoman.

Reiman: sanoi että sanoman luonne olisi kohdistuva ei ainoastaan S. S. D. P:lle mutta kaikille vallankumouksellisillekin. Koska puhevuorot oli alus-

ta rajoitetut ja nyt käytetyt, ryhdyttiin äänestämään hyväksytäänkö valiokunnan ponsi sinään, eli muutetaanko Reimanin ehdotuksen mukaan. Äänestyksen tulos oli että hyväksyttiin Reimanin muutos-ehdotus joten sähkösanoma kuuluu seuraavasti:

„Sosialistien puoluehallinto. Helsinki, Finland. Suomalaisten sosialistien edustajakokous tervehtii vallankumoustovereita. Pyhän vapauden puolesta liehukoon punainen lippu. Sosialistien edustajat“.

Päätettiin että julistus julaistaan 4:ssä tämän maan sekä porvarillisissa että sosialistilehdissä sekä toimitetaan Sveitsiin siellä julaistavaksi venäläisille tovereille. Näitten julkaisujen toimittamista varten valittiin komitea, johon tulivat Murros, Halonen ja Wilen.

Kun oli ratkaistu ennen mainittu kirjelmä ja sähkösanoma Venäjän ja Suomen viimeisien tapahtumain johdosta, pidettiin 15 min. väliaika, jolloin rahaasiain valiokunta luki raportin josta ilmeni että rahoja oli saapunut tähän asti \$368.45 ja ilmoitti komitea että lisää saapuu joka hetki. Ei antanut aihetta mihinkään keskusteluihin.

Väliajan loputtua käytiin päiväjärjestykseen, jossa seuraavana kysymyksenä oli

2. Uskontokysymys: Periaatteellinen puoli

jonka alusti tov. Olga Heinonen seuraavasti: (alus-tus julaistu Työmiehessä):

Hyvinkin tärkeä meidän nuoressa suomalaisessa sosialistisessa liikkeessämme on niin sanottu uskontokysymys; ja lienee paikallaan että yleisessä

edustajakokouksessa tästä kysymyksestä ajatuksia vaihdetaan.

Kun tiedämme miten määräävästi kirkollisvaltiollinen uskonnonopetus on vaikuttanut pohjakerrosten elämän ymmärrykseen ja miten tähän opetukseen on taitavasti sekoitettu ne maailman yhteiskunnallista johtoa koskevat periaatteet, joiden tulisi pitää pohjakerrosten huomio kokonaan sisäänpäin käännettynä ja luulotellun korkeamman maailman johdon sokeana orjana, niin me myöskin tiedämme miksi ei suurta sosiaalista kysymystä voida ajaa läpi sen joutumatta kosketukseen uskontokysymyksen kanssa, vaikkapa jättäisimmekin itse uskonnot rauhaan ja antaisimme henkisen sarron jatkua niiden yli jotka sitä haluavat.

Erytystä huomiota tämän kysymyksen suhteen ansainnee se seikka että me olemme tekemisissä erilaisten voimien kanssa. Ensiksi mahtavan itsetietoisien pappisluokan kanssa joka varmasti tietää sekä sen inhoittavan kirkollisvaltiollisen vehkeilyn, jonka alaisena kansat ovat olleet ja jonka kuluessa kirkon opit ovat kehitetty, että myöskin tämän opin tavattoman liikkumattoman luonteen, mutta joka joko luokkapyyteiden vuoksi, tai kirkon luhistumisen pelosta ei salli järjestelmässään mitään tinkimistä, vaan edelleenki tahtoo hallita sekä opetuslaitoksia, että kansan ajatuselämän johtoa, ja nähtävästi kaikkialla asettuu vastustamaan sosialismia, ja sosialistien vaatimia muutoksia uskonnollisissa suhteissa. He eivät tahdo ottaa huomioon sitä totuutta että mitä kauemmin henkinen sorto pohjakerrosten

yli kestää, sitä jyrkkäpiirteisemmäksi kehittyä myöskin henkinen vapaustaistelu. Vaan toisaalla on kansan pohjakerrokset kokonaan erilaisena tekijänä vanhoillisessa puolustuslinjassa. Jo asemansa vuoksi, kytkettynä kua ovat lakkaamattomaan leipätaisteluun ja ennakkoluulojen vuoksi, joita tahallisesti ylläpidetään, on käänнос omintakeiseen ajatteluun pienen pohjatietojen perusteella jotenkin vaikeaa. Ja olisi siis väsymätön oppikohtainen selvittely ja uusien näkökantojen avaaminen varmeja periaatteita noudattaen jälkimäisen ryhmän suhteen välttämätön.

Omintakeista ajattelua uskonnollisella alalla lienee mahdoton luoda laajemmassa määrässä, kunnes opetuslaitoksissa tulisi kiinnittää erityinen huomio, voitaisiin luoda kyllin laeva pohja. Vaan menettelystä uskonnollisen uudistustyön suhteen suuressa määrin riippuu kansan herääminen näkemään, mitä he olisivat oikeutetut ja lastensa tähden velvoitetut vaatimaan henkiseltä johtajaltaan, kirkolta, ja minkä vuoksi tämän laitoksen edustajat tahtovat asettua köyhälistön elinkysymysten vastustajiksi.

Taktiikassa uskontokysymykseen nähden onkin mielestäni kohtia, jotka kaipaavat lähempää määrittelyä jo senkin vuoksi jotta ei menettelyssä jouduttaisi ristiriitaan periaatteen kanssa „uskonto yksityisasiaksi“ ja jotta ei uskontokysymys sukeutuisi vaikeammaksi esteeksi riveihin liittymiselle. Tästä siis muutama sana. Me tiedämme sen materialistisen pohjan, jolle työväenlaite, tieteeseen nojaten, rakentaa koko yhteiskunnallisen uudistus-

työnsä ja siten tahtoo kerta kaikkiaan vapautua kaikesta sallimususkaisuudesta, uskosta hallitukseen jumalan armosta j. n. e. Tämä pohja on epäilemättä oikea. Mutta hyödyllistä ei mielestäni ensinkään ole kylmästi ratkaista koko elämän probleemia luonnon järjestelmän perusteella, mikäli tämä tehdään puoluekannan yleisvärittämiseksi; sillä yksityinen tietysti on oikeutettu tunnustamaan uskovansa mitä tahansa. — Väitökset itsetietoisien ihmishengen palaamisesta *tajuttomaan materiaan* ja tämän *materian* nimittäminen jumalaksi y. m. ovat mielestäni väkivaltaisia. Ensiksi siitä syystä että tiede ei ole vielä viimeistä tuomiotaan lausunut ja toiseksi nämä kysymykset kuuluvat suureksi osaksi yksityisen hengen vapauden alalle, jossa selvyyteen kohoaa kukin yksilö ainoastaan omalla ponnistuksellaan — ja vielä, että luonnon järjestelmä ulotettuna ratkaisevasti tärkeimpien elämän kysymysten aloille, vaikuttaa ylen vieroittavasti ja herättää tuota tunnettua jumalankieltäjä-kammoa ja siten mitä suurimmassa määrässä ehkäisee suuren yhteiskunta-evangeliumin vapaata vastaanottoa ja vaikeuttaa yhdistysten sisäistä toimintaa. Varsinkin paikkakunnille, joissa ei kehityso pillisilla esitelmillä eikä uusien näkökantojen avaamisella ole voitu valmistaa tietä itsenäiselle ajattelulle. Ja miksi tämä luonnontieteellisten perusteiden kehittäminen luonnon uskoi suudeksi ja puoluekannan värittäminen näillä johtopäätelmillä, jotka eivät suinkaan ihmismieltä eikä ajatusta lämmitä?

On erehdystä luulla että kehityso pintaan peras-

teella voidaan valaa kaikkia samoihin käsitteisiin elämän kysymyksestä, mikäli se ulottuu ulkopuolelle yhteiskuntakysymystä ja pyrkii ymmärtämään olemisen syytä ja tarkoitusta. Ajatellaan esim. teosofeja, jotka sosialismissa näkevät yhteiskunnallisen ihanteensa toteuttajan ja liittyvät riveihin. Tuskin on luultava että he luonnon järjestelmän perusteella luopuvat uskostaan henki- eli aatemaailmastaan tai taivaastaan ihmishengen ijtäi jatkuvasta elämästä. — Päinvastoin, heitä tukee juuri kehitysoppi, kuten Jesuksen yksinkertainen ihana evankeliumikin. Valaa eivätkö he siltä olisi riveihin tervetulleita?

Meidän täytyisi saavuttaa siksi suuremmoinen kanta, että olivatpa ne vaikka muhamettilaisia tai hindulaisia, jotka tunnustavat puolueen periaatteet, he voivat liittyä riveihin, iluan että mikään puolueen uskontunustus tai ehdoton järjestelmä kahlehtisi tutkivaa henkeä tai loukkaa yksityisen omantunnon vapautta. — Puoluejulkaisuilla on ylen tärkeä merkitys, niistä leinnataan ja niistä täytyisi heijastaa koko puolueen kanta eri kysymyksiin nähden. Ja suullisen agitatsioonin ollessa vielä kovin riittämättömän, ovat puolueen julkaisut tärkeimpänä tukena yksityisille yhdistyksille heidän työssään ympäristöönsä nähden, joten näissä kuten suullisessa agitatsioonissakin tulisi noudattaa varmoja periaatteita myöskin uskontokysymyksen suhteen, joka on siksi tärkeä että johdonmukaisuus ja yhteys toiminnan ja periaatteiden välillä olisi välttämätön.

Sitten seurasi tov. Moses Hahlin alustus, joka myös

oli tätä ennen Työmieheissä julaistu ja kuului se seuraavasti:

ONKO USKONTO EDELLEEN YKSITYISASIA?

Maissa joissa kirkko on valtion laitos puolustetaan kiivaasti tunnuslausetta: „Uskonto yksityisasiaksi“. Tätä käytetään sotahuutona kirkon valtiosta erottamista varten. Kirkon valtiosta eroittaminen taas merkitsee pappisluokalle tulevia ja ylipäänsä kirkon ylläpitämiseen tarvittavien pakko-vero-erojen poistamista, joka seikka vaan taloudellisia etuja ajavan sosialidemokratian mukaan voipi olla yllämainitun tunnuslauseen synnyttäjä. Ja samasta lähteestä ovat myös ne selitykset, joita tuon lauseen puolustamiseksi yhä uudelleen tehdään niissä maissa, joissa parhaillaan käydään kiivasta taistelua kirkon valtiosta erottamiseksi. (Porvarilliset tosin voivat myöskin puolustaa kirkon valtiosta erottamista ja niin ollen tukea sosialidemokratian tunnuslausetta, mutta he tekevät sen halusta saada kannattaa erityisesti suosimiaansa kirkkokuntia, se on, vapautuakseen valtion pakoituksesta olla kristityitä valtion määräämällä tavalla, mutta heistä nyt ei ole puhe.)

Mutta kun kerran niin on, että sosialidemokratian tunnuslause on vaan keino taloudellisten etuoikeuksien ottamiseksi pappisluokalta, niin täytyy kysymyksen muuttaa luonnettaan heti kuin tulemme maahan, jossa näitä etuoikeuksia pappisluokalla ei ole valtion suojaamana; niissä maissa vasta saapi sosialidemokraattien tunnuslause omantunnon vapautta puoltavan luonteon. (Ja kirkonkin pöytä

syitä epäillä: olisiko mainittu tunnuslause voinut syntyä, jos kansainvälisen sosialismin perusajatuksia olisi ponsiksi muodosteltu niissä maissa, joissa kirkko ja valtio on pitemmän aikaa olleet erossa. (Viimeisessä tapauksessa on melkein samaa, jos sanottaisiin: typeryys on jokaisen yksityisasiä, joka kuitenkin ei vivahdakaan sosialidemokratialle.) Sillä jos valtiossa, jossa ei ole valtion uskontoa, yhä edelleen pappisluokka voipi pitää itsensä etuoikeutetussa taloudellisessa asemassa, todistaa se, että kirkon valtiosta eroittaminen ei ole vapauttanut kassaa kirkolle kuuluvien verojen suorituksesta. Pakkoverot vaan ovat muuttuneet yleisestä tavasta hyväntahtoisesti suoritettaviksi veroiksi ja pappisluokan edut ovat kärsineet vaan sen verran, että se mikä toisessa valtiossa otetaan lainvoimalla, toisessa saadaan kerjäämällä, pelotuksilla ja houkutuksilla. Näin ollen ei tunnuslause, pappisluokalta etujen riistämiskeino, ole vienyt toivottuun päämäärään. Niin kauan kun ihmiset tuntevat tarvetta: antaa jonkun toisen hoitaa heidän sielujaan, ei pappisluokan edut sanottavasti kärsi. Tuon tarpeen tunteminen taas ei lakkaa ennen kuin on uskontoa yleisesti arvosteltu niin paljon että käsitteet uskonnosta perinpohjin muuttuvat, jota muuttumista tunnuslause: „Uskonto on yksityisasiä“ vastustaa, kun lause käsitetään kansantajuisesti ilman suurelle enemmistölle käsittämättömiä filosofisia saivarteluita. Kieltämätön tosiasia on että suuri enemmistö tuntee uskonnoksi vaan kirkolliset dogmat ja papilliset tehtävät ja niiden arvostelemisen uskonnon vastustami-

seksi, jonka jokainen sosialistinen agitaattori kyllin selvästi tietää. Siitä se ristiriitaisuus, jonka mukaan melkein jokainen on suuren yleisön puolelta arvosteltu ohjelmasta poikenneeksi, kun hän on puhunut dogmatiikan typeryyksistä ja pappisluokan etuoikeuksista. Agitaattorin toki täytyisi saada puolueensa ohjelmasta pykälän, joka olisi tyhimmällekkin tajuttava ja jonka nojalla voisi arvostella kaikkia niitä seikkoja, jotka tavalla tai toisella ovat vastakkaisia sosialidemokratian pyrkimykselle kaikkien ihmisten taloudelliseen tasa-arvoon.

Uskonnon yhteiskuntaa koskevana vaikuttimena pidetään yhtä hyvin valtion kuin kirkkokuntiin kuuluvain puolelta: moraalien kasvatusta, jonka se myöskin kieltämättä on kyennyt tekemään. Sosialidemokratia ei voi tunnustaa ihmisten moraalista yksityisasiaksi. Se ei voi myöntää oikeaksi moraalista, joka hyväksyy kapitalismin kurjuuden kaikkine erimuotoinen, vaan sanoo semmoisen moraalien olevan seurausten vallitsevasta taloudesta ja poistuvan vasta silloin kun taloudelliset edellytykset sallivat kaikille mahdolliseksi paremman moraalien opettamisen ja käytäntöön panon. Siis moraalit eivät ole yksityisasiasia, vaan ennen kaikkea yhteiskunnallinen kysymys, josta yhteiskunta on vastuunalainen.

Poikkeuksetta kaikki uskonnonmuodot vastustavat sosialidemokratiaa — kristilliset sosialistitkin — sen kumouksellisen luonteen tähden eikä ole mitään edellytyksiä toivoa että nämä liikkeet tulisivat koskaan sopimaanakaan, elle toinen tai toinen luovu joltavista perusajatuksistaan. Sosialidemokraattien

emme voi sitä omalta puolueeltamme toivoa, mutta suoraan taisteluun uskontoja vastaan me voimme käydä puolueohjelman luvalla. Kaikki ne lähente-lyt, joita on tehty käyttämällä lauseita sellaisia kuin: „Sosialidemokratia on maallinen kysymys ja uskon-to taas hengellinen asia“, ovat fraaseja, joilla ei käy-tännöllisessä puoluetistelussa ole merkitystä.

Siihen katsoen että uskonto kasvattaa ihmisille moraalin, jonka mukaan ihmisten käsitteet yksilön ja yhteiskunnan suhteesta toisiinsa ja niistä johtuva poliittinen toiminta ovat vastakkaisia sosialidemo-kraattisen maailmankatsomuksen perusajatuksille sekä luokkataistelulle, kuin myöskin kysymyksen täysin tajuttavaksi tekemistä varten ehdotan:

Kaikkia uskontoita, jotka tavalla tai toi-sella vastustavat kaikkien ihmisten taloudel-lista tasa-arvoisuutta ja kieltävät luokkatais-telun taloudellisen tasa-arvoisuuden saavut-tamiseksi, on sosialidemokraattisen puolueen Amerikassa vastustettava.

Lisäksi ehdotan:

Jos tämä ponsi tällaisenaan tai niin muutet-tuna, että se tarkoituksen sekä selvyytensä puolesta poikkeaa kansainvälisestä ponnesta tulee hyväksytyksi suomalaisten sosialistein edustajakokouksessa, että ponsi ynnä alustus — jonka siinä tapauksessa pyydän täydentää — jätetään Sosialistipuolueen kansalliskomi-tealle vastaisuudessa yleisen äänestyksen toi-mittamista varten mainitun ohjelmapykälän suhteen.

Kolmanneksi luki toveri Tossavainen Lead Cityn osaston alustuksen, joka kuului seuraavasti: (jätetty kirjallisesti pöydälle).

ONKO USKONTO YKSITYISASIA?

Useasti kuulemme sosialistipuhujain vakuuttavan: „Uskonto olkoon jokaisen yksityisasia, emme tahdo omantunnon kysymyksiin kajota“. Useasti kuulemme, päinvastoin, alkavankin sos. esitelmänsä puhumalla juuri uskonnosta ja kirkosta, vaikka tosin myöhemmin selittävät että yhteiskunnalliset olot ovat ensisijassa huomioon otettavat, opittava tuntemaan yhteiskunnallisen kurjuuden syyt ja seuraukset, sekä millä keinoin ne olisivat korjattavissa.

Kuulijat samoin, (tarkoitamme kuulijoita paikkakunnilla, joissa työväen aate ei ole tunnettua, eli ainakin vasta kovin alussa, kuten esim. Leadissa) toiset ihastuvat ja hyväksyvät puhujan, joka toi kirkollis-uskonnolliset epäkohdat ja väryydet esille työväenliikkeen vastustajina ja yleensä pimeyden puoltajina. Tekevät sen sillä että „epäuskon synti“ on jo enemmän herättänyt heissä samoja ajatuksia. Toiset sitä vastoin, ollen vielä „uskonnollisia“, vastustavat tällaista „pyhien asiain“ loukkaamista ja sen vuoksi hylkäävät kaikki yhteiskunnallisetkin reformikysymykset, vaikka ne kyllä muutoin heidän mielestään hyvätkin olisi. Mutta sen puhujan, joka myöntää uskonnon yksityisasiaksi, he hylkäävät kokonaan.

Lieneekö tarpeellista mainita sivumennen, että noissa kummassakaan kuulijajoukossa ei silti vielä

ole ne kaikkein pimeimmät, tiedottomimmat ja tosi vakavat kristillissiveelliset kirkon ja seurakunnan pyhät, vaan ne, jotka jo ovat riistäytyneet ajattelemaan, sekä tuntevat harrastusta ja tahtoa ruveta „rimpuilemaan ja reistailemaan“ työväen asian hyväksi, jos vaan „oikean pään“ saisi käsiinsä, josta alkaisi.

Samoin on sanomalehdissämme kirjoiteltu asiasta puoleen ja toiseen. Toiset pitäen uskonnon yksityisasiaksi kuuluvana ja toiset ei sitä semmoisena voitavankaan pitää. Kumminkaan ei tietääksemme päättävää mielipidettä ole selville tullut.

Mutta vaikkakin puhujamme, agitaattorimme ja sanomalehtimiehemme ovat useinkin, varsinkin takavuosina, uskonnollisiin ongelmoihin takertuneet ja etenkin kirkon kirjoihin eksyneet, jättäen joskus melkein sivuasiaksi varsinaisen työväenaatteen, on kumminkin suurin syy kuulijakunnan, yleisön kehittymättömien arvostelijain väärinymmärrys. Sillä eihän useinkaan kuulla alkuperäistä Kristuksen oppia, tuota, jonka pitäisi uskontomme olla, vastustettavankaan, mutta sen sijaan kirkkoa, e. t. s. noita kristinoppia tunnustavia kirkkokuntia kyllä ruoskit-tavan.

Ja tuossa se juuri erehdys onkin. Kansa kuin luulee kirkon ja uskonnon olevan saman asian. Eikä ihmekään että kansa, „rahvas“ niin sen usko, kuin sen kristillissiveelliset „etumiehetkin“ asian niin vakuuttaa olevan. — S. K. R. S. agitaattori kun luentomatkoillaan kuuli eräällä paikkakunnalla keskustellun: „Kirkon suhteesta uskontoon“, huudahti:

„Voiko olla mahdollista ottaa tuommoista kysymystä, nehän ovat yksi ja sama asia!“ —

Mutta kieltämätöin tosiasiaan on, ettei kirkon opissa kovinkaan paljon löydä Kristuksen opin sisältöä eikä tarkoitusta. Sillä ymmärtääksemme on Kristuksen oppi tarkoittanut: köyhälistön kohottamista niin aineellisesta kuin henkisestäkin kurjuudesta ja sorrosta. Jotavastoin kirkko, varsinkin sen jälkeen kuin hiippa ja kruunu joutuivat rakkaussuhteisiin ja alttari ja kirkko yhtyivät avioliittoon, saarnaa köyhälle kärsimystä ja helvettiä, vaatii heidän sielunsa tietämättömyyden pakkoröijyyden ja ruumiinsa orjan kahleisiin, samalla kuin on ystävällinen yläluokille ja rikkaille taivasta tarjoomaan ja talon paikkoja paratiisista. — Siis raha- ja mahtivallan kätyri. Oli miten oli, nuo kirkon ja uskonnon suhteet ovat silti sosialismin nähden tietämättömille „arka asia“.

Kirkko on kansan kasvattanut, sen oppi sukupolvesta sukupolveen vereen imeytynyt kaikkine hökötyksineen, vääryyksineen ja seremoonineen, saat- taen sen pelokkaan nöyräksi. Sen vuoksi ei ole hetken työ saada heitä asiasta ajattelemaan ja ymmärtämään mitä heidän rauhaansa sopii.

Ei ihme jos kirkkokysymys on heille arka asia puhuttaissa parannuksista, jotka korjaavat ainoastaan „täällä ajassa“ olevat epäkohdat. Ja, heidän kannaltaan, he ovat oikeassa. Toiset selittävät, että juuri sen vuoksi kuin kirkko on ottanut tuon kansan kasvatuksen ja ohjauksen kokonaan vastuulleen ja siinä niin ollen on yhdistynyt kaikkiin „maallisiin-

kin“ kysymyksiimme, ei voi olla sitä koskettamatta yhtä rintaa muiden epäkohtien kanssa. Vielä enemmän sen vuoksi että suurin sorto ja väkivalta on sen puolelta tullut, siihen pakottaakin. Ja myönnämme että hekin ovat oikeassa. — Silloin vasta voi lakata kirkosta ja sen uskonnosta puhumasta kuin kirkkokokous päättää, kuten toht. Gibier sanoo: „Tulevaisuuden kirkon kokous ei julista mitään muuta tunnustusta kuin tieteellisen ja kokeellisen menettelyn tulokset. Heidän Jumalan palveluksensa on ihmiskunnan saattaminen kohti kärsimyksentöntä elämää ja yhdistymään yhteen suureen veljeyshiittoon.“

Kuten edellisestä koitamme saada huomaamaan on yleinen käsitys epäselvä kirkon ja uskonnon suhteesta työväen aatteeseen ja siinä suhteessa useasti loukkaus- ja kompastuskivenä monelle työväen asian harrastajalle, ehdoitamme arvoisalle kokoukselle, jos tämä kysymyksemme on huomioon ottamisen arvoinen, seuraavat mielipiteemme ja toivomuksemme:

1: että agitaattorimme ja puhujamme paikkakunnilla, joissa työväenaate ei ole tunnettua, ensisijassa tekisivät selkoa työväen aatteen yhteiskunnallisista reformeista ja siten vasta asiasta jo vähän selviydyttyä kirkkoon ja uskontoon kajottava.

2: Siellä missä olot ovat jo kehittyneemmät emme sitä vastoin voi kirkon uskontoa heittää yksityisasiaksi, syystä että se on vastustajamme.

3: Yleensä emme uskonnon suhteen tahdo mitään varmaa päätöstä eli selvää määritelmää, rajoituksineen ja poikkeuksineen, joka lienee tarpeellontakin, sillä työväenaatteesta selville tultua, tietoisuuden kohottua, tullemme uskonnon suhteen toivottavasti ilman keskusteluja ja päätöksiä toisiamme ymmärtämään.

Puheenjohtaja huomautti että kysymyksessä on vain periaatteellinen puoli, joten ainoastaan siitä on nyt keskusteltava.

Keskustelun aloitti Hendrickson, joka vakuutti uskontojen kaikkina aikoina olleen orjajärjestelmän muodostajana. Ja sellaisena se tulee pysymäänkin, sillä niin kauan kuin valehtelemisestä maksetaan, tulee valehtelijoita olemaan. Mutta kun keran asiamme on voitolle päässyt, kuivavat pappien suut eikä heillä ole enää haluakaan hypnotisoida kansaa. Halusi että uskonnosta puhuttaessa aina myös selvitetäisiin mitä uskonto on ja mistä se on alkunsa saanut. Yksi henkilö tutkii, toinen nauraa kaikille uskonnoille. Ensimmäinen ja välttämätöin asia on tiedon levittäminen ja sen uskonnon, joka astuu materialistisen katsomuksen eteen tiede tulee sysäämään syrjään.

Boman: selitti uskonnon olevan uskomista siihen oikeuden tunteeseen joka kunakin aikana määrää ihmisen tekojen laadun. Tulevaiset arvailut ovat yhdentekeviä, milloin tiede ei niitä ole ratkaissut. Omantunnon uskonto olkoon siis kunkin yksityinen

asia, mutta taistelukanta vallitkoon kaikkien kirkkojen opin suhteen.

Halonen: huomautti, kuinka uskonnon avulla aina on todisteltu nivan toisilleen vastakkaisia asioita, kuten esim. orjain vapautustaistelun aikana Amerikassa uskonnosta saatiin vahvistusta sekä orjuudelle että sitä vastaan. Todellinen uskonto ei kuitenkaan riipu siitä, uskommeko mihin menemme tai mistä tulemme, vaan se on tunne siitä että me vaistomaisesti tuumemme vissien lakien olemassa olon. Tämä myös määrää suhteemme uskontoon, ja mielestäni Hahliu laatima ponsi on paikallaan, kunhan siihen lisätään että luonnonomainen uskonto olkoon kunkin oman tunnon asiana.

Tähän loppui aamupäivän istunto.

Iltapäivän kokous alettiin kello 1½2. Puheenjohtajana oli Kaapo Murros.

Boman: esitti kysymyksen eikö vaadita edustajille vapaa pääsy Hibbingin osaston toimeenpanemiin iltamiin, juhliin y. m. ja ehdotti että kokous lausuisi paheksumisensa Hibbingin edustajakokouksen valmistavalle komitealle sen johdosta ettei komitea ollut täyttänyt isäntävelvollisuuksiaan.

Bomanin ehdotus ja paheksumislause hyväksyttiin ilman keskustelutta.

Halonen: ehdotti paheksumislauseen komitealle sen johdosta ettei komitea ole ollut avustamassa kokousta; komitea olisi tullut tehdä alkuvalmistuksia y. m. Hyväksyttiin yksimielisesti.

Siirryttiin päiväjärjestykseen ja keskusteluja

Uskontokysymyksen periaatteellisesta puolesta jatkettiin. Ensi puheenvuoro oli

Ida Pasasella: Hän piti tarpeettomana enemmän keskustelun kysymyksen periaatteellisesta puolesta; oli sitä mieltä että uskonto edelleen on jätettävä yksityisasiaksi ja että on tarpeetonta jopa vahingollistakin hyökätä uskonnon kimppuun.

Parras: Jos uskonto edelleen jätetään yksityisasiaksi merkitsee se samaa kuin vapaa ajattelu olisi jätettävä yksilöille kaikilla aloilla. Siis eri kysymykset poliittisilla aloilla jäisivät myöskin yksityisasiaksi. Ei kannattanut uskonnon jättämistä yksityisasiaksi. Samalla kun me kannatamme itsenäistä ajattelemista on vastustettava kaikkia niitä uskontoja, jotka asettuvat edistyksen tielle.

Reiman: Piti hyödyttömänä asiasta enempi keskustella; arveli agitaattorien tietävän velvollisuutensa uskontokysymyksen suhteen.

Leikas: kertoi Calumetia osaston enemmistön mielipiteen olleen, että uskonto on jätettävä yksityisasiaksi, mutta oman mielipiteensä sanoi olevan Hahlin alustuksen kannalla.

Närhi: sanoi ei tietävänsä mistään eroituksesta kirkon ja uskonnon välillä, molempia piti humbuugina, kansan kahlehtijoina. Jos uskonto jätetään yksityisasiaksi silloin jätettäköön typeruus myöskin yksityisasiaksi, yhtyi Moses Hahlin alustuksen kannalle.

Kokko: Uskonto yksityisasiaksi.

Wilson: Jos uskonnon myönnämme yksityisasiaksi täytyy meidän myös kaikki muut asiat myön-

tää olevan yksityisasiota. Vaati että uskonnon vääryyksiä julkilausutaan ja että niitä vastaan protesteerataan. Pois dogmatiikat ja humbuugit, toimikaamme itsenäisinä ihmisinä. Kannatti Hahlin alustusta täydellisesti.

Mäki huomautti että jotkut puhujat olivat menelleet epäjohdonmukaisesti hyökätessään uskontoa vastaan, koettamattakaan eroittaa uskontoa kirkosta. Oli sillä kannalla että uskonto on jätettävä yksityisasiaksi.

Heinonen, Olga: Vertauksena huomautti äidin suhdetta lapseen joka tahtoo selvitystä asiasta, jolle ei voi totuutena opettaa kylmää materialismia ja jota ei edes tiedekään ole vielä ratkaissut. Hän edelleen puolusti mielipidettään että uskonto olisi jätettävä yksityisasiaksi, väittäen että ellei uskontoa jätetä yksityisasiaksi, ei sosialismille ole menestymisen mahdollisuutta. Esitti seuraavan ponsiehdotuksen:

Että kaikkialla missä sosialistista agitationityötä tehdään myöskin selvitettäköön historian perusteella kansalle kirkon opin mieli-
valtainen yksipuolisuus ja liikkumattomuus ja se henkinen vääryys mikä kansalle tehdään kun sitä, sen sijaan että se saisi yhä henkeensä rikastuttaa parhaimpien ajatusten ja tiedon vastaanottamisella, pakoitetaan ajasta aikaan yhä kertaamaan yksiä asioita, käsityksiä ja arveluita ja ne ehdottomasti oikeina uskomaan. Että mitään uusia päätelmiä, materialistisia enempää kuin teosofisia tai muita,

älköön asetettako vanhan tilalle, paitsi mikäli ne voidaan esittää puhtaasti tieteen tuloksina.

Oppilaitoksiin nähden tulisi toimia niin että nuoriso: tulisi oppilaitoksissa saada vapaasti ja etuluulottomasti tutustua kaikkiin uskonnon muotoihin ja niiden lähteisiin Kalevalaan ja Raamattuun yhtä hyvin kuin „Zeut Avestaan“ tai Eddaan, joita yhtäkään älköön pilkattako, koska ne ovat kansojen syvimmän hengen tuotteita.

Hendrickson oli jyrkästi Hahlin ponsien kannalla. Suositti Spencerin teoksien tutkimista asian selvittämiseksi. Sanoi että enemmän tietopuolisuutta kuin levitetään kansaan, vapautuu kansa, sekä uskonnon että kirkon kahleista!

Jacobson: yhtyi Hendricksonin mielipiteeseen ja kannatti myöskin Hahlin ponsia.

Mainio ei pitänyt tätä keskustelua ensinkään tarpeellisenä sillä, sanoi hän kuin tieto kasvaa usko vähenee. Yhtyi Olga Heinosen alustuksen kannalle että uskonto on jätettävä yksityisasiaksi!

Maunus piti vääränä määrätä dogmia, kannatti uskonnon jättämistä yksityisasiaksi!

Tossavainen esitti että teologeille jätettäisiin uskontokysymyksen periaatteellinen puoli; meidän on täällä vaan päätettävä sen käytännöllisestä puolesta.

Ida Pasanen ei hyväksynyt Olga Heinosen mielipiteitä uskonnosta, selvitti oman mielipiteensä äidin suhteesta lapseen. Lapsen kysymykseen uskon-

nollisissa asioissa on vastattava omantunnon mukaisesti pitäen silmällä lapsen ajatuskantaa. Uskonto yksityisasiaksi. Omatunto uskonoksi!

Halonen: pahoitteli, että häntä tahallisesti on väärin ymmärretty; pysyi edelleenkin Hahlin ponsien kannalla; vetosi kirkon väärinkäyttöihin joita on vastustettava!

Korhonen: Yhtyi Hahliin ja Haloseen.

Laine: Ei sanonut nähneensä Jumalaa, perkelettä eikä muita yliluonnollisia ilmiöitä jonka perusteella ei uskonut niitä olevankaan, vastusti uskonnon jättämistä yksityisasiaksi. Yhtyi Hahlin ponsiin.

Wauhkonen: ei antanut arvoa uskonnolle, eikä katsonut kysymystä sen arvoiseksi että kannattaisi keskustella.

Lahti: Kertoi osastossaan olleen eri mielipiteitä uskonon asiassa; omasta puolestaan yhtyi Hahlin alustukseen.

Luoma: Ei katsonut hyödylliseksi keskustella koko asiasta; päätöksemme tässä asiassa, oli se sitte minkäläinen tahansa, on tuleva liikkeemme vain haitaksi.

Airaksinen: Ei pitänyt sopivana määritellä omantunnon uskontoa, muuten yhtyi Hahliin ja Haloseen.

Hill: Yhtyi Hahlin ponsiin.

Murros: puheenjohtajana teki yhteenvedon kokouksen mielipiteistä; käsitti Hahlin esityksen saaneen enemmistön kannatuksen. Kannatusta oli saanut myöskin Olga Heinosen esitys sekä piti tärkeänä

Lead Cityn osaston alustuksessa löytyvää viimeistä pontta; ehdotti näitten kolmen alustuksen ponnet jätettäväksi ponsi- ja päätösvaliokuntaan, ponsien laatimista varten, jotka sitten esitettäisiin kokouksen hyväksyttäväiksi. Tähän yksimielisesti suostuttiin. Asia jätettiin valiokuntaan.

Seuraava kysymys työjärjestyksessä oli:

Naisten suhde sosialismiin.

Murros: puheenjohtajana esitti että joku alustaisi kysymyksen.

Halonon toivoi myöskin että selvyuden saamiseksi asia otettaisiin keskusteltavaksi ja kehoitti alustamaan asiata.

Hendrickson: Ei nähnyt kysymyksellä olevan mitään merkitystä tässä muodossa, koska sekä naiset että miehet kaikki ovat ihmisiä; siis ei mitään eroittelemista sukupuolittain. Esitti asian yhdistämistä muihin samoja asioita käsitteleviin kysymyksiin.

Boman poikkesi kysymyksessä olevasta asiasta, esittämällä että kokous valitseisi valiokunnan valmistamaan sellaisia kysymyksiä, joita ei oltu kyllin selvästi alustettu tai jotka olivat tarkempia perusteita vailla, sellaiseen muotoon että niistä voisi paremmin keskustella ja siten pikemmin niitä ratkaista. Esitys jätettiin pöydälle.

Murros: katsoi nyt kysymyksen naisten suhde sosialismiin olevan tarpeettoman koska kerran toisessa osaa työjärjestyttä käsitellään naisten osuudesta agitationityössä.

Esitys hyväksyttiin: päätettiin siirtyä neljänten keskustelukysymykseen joka vuorostaan oli:

Agraarikysymys:

jonka alusti Wm Jacobson seuraavasti. (Alustus ennen julaistu Työmiehessä).

Mille kannalle sosialistein tulisi asettua maanviljelysalalle antautuvien suhteen.

Kun joudumme vastujain kanssa väittelyyn, niin heidän ensimmäisiä väitteitään on se, että ihmisten on oma syy köyhyyteen, kun eivät viitsi menä maata viljelemään, jota täällä vapaassa Amerikassa saapi jokainen ihan ilmaiseksi. No niin, eipä ihmekään jos tällainen käsitys on että se on ainoa köyhälistön pelastuskeino. Meistä Amerikan suomalaisista on suurin osa Suomesta irtonaista maalaistyöväkeä, jotka olemme saaneet olla maata omistamien tilallisten tahdottomia työjuhtia. Palkkemme olemme saaneet kuivan leipä ja kalapalasen, jota on kostuttanut separaattorin läpikäynyt „kurmaa-li“ maito. Tällaista elämän kohtaloa pakoon on moni lähtenyt tänne kaukaiseen länteen hakemaan parempaa. Onhan viestit kertoneet että täällä se onnela odottaa jokaista. Voipi päästä ken hyvänsä muutaman vuoden perästä uutteralla työllä samantaiseksi pohataksi, jonka orjuudesta oli pakoon lähtenyt. Silloin ei tarvitse muuta kuin toisia käskää vuorostaan, ja käyttää käytännöllisiä maanviljelyskoneita. Eihän tämä mikään mahdottomuus ole, onhan monelle jo niin käynyt.

Tällaiset utukuvat on otettava tarkemman har-

kinnan alaiseksi. Onko maanviljelysalalle antautuminen todellinen köyhälistön pelastuskeino? Sosialistiselta näkökannalta ei ole siitä mitään puhuttu, ja on se hämärä joillekin sosialisteillekin. Sen vuoksi olen tämän kysymyksen ehdottanut laajemman käsittelyn alaiseksi edustajakokoukseen. Sosialismin periaate on, saada toimeentulo mitä vähemmällä työllä vain mahdollista. Jos mielimme saada helpot herraspäivät, niin on valmistettava suurteollisuudella kaikki ne tarveaineet mitä elämämme ylläpitoon tarvitsemme ja oltava hyvin järjestetty että jokainen saapi työnsä arvon. Tässähän on se johon pyrimme, joten huomaamme suureksi erehdykseksi uskoa että pikku maanviljelysala on todellinen köyhälistön pelastus.

Jos edelleen antaudumme pikkuviljelijöiksi, niin on se aineellisesti ja henkisesti kurjuuteen päin menemistä. Nyt tiedämme että tämän seudun farmarien ei enää kannata kasvattaa kuin juurikasvia, ja jos tuntuva prosentti lisää antautuu sille alalle, niin on luonnollista että tavaroiden tarjonta lisääntyy ja hinnat alenee vaikka hinta ei nykyäänkään ole järin korkea. Vaan usea rikastuukin metsällään eikä maanviljelyksellä, vaan metsääkään ei ole enää saatavissa liikepaikoilta ja syrjässä metsällä ei ole juuri mitään arvoa.

Meidän ei tarvitse sentähden nykyäänkään nähdä nälkää ettei leipää olisi kyllin, vaan sentähden että sitä on liian paljon ja valmistettu suurteollisuuden käytännöllisillä koneilla, ettei työntekijöitä tarvita kuin nimeksi, ja siten joutuvat itseään työkseen

kauppaamaan teollisuuden alalle, jota myös on liian paljon. Siis annettakoon suurviljelijäin kasvattaa meille syötävät suuremmissa viljavainioissa, pelloissa, missä ilmanalakin on suotuisampi.

Mutta vaadittakoon kunnollinen järjestelmä, jossa ei tarvitse kehitystä vastaisilla keinoilla kenenkään parantaa asemaansa. On otettava huomioon myös se puoli ettei kaikilla voi olla kutsumusta maanviljelijäksi, vaikkakin on köyhä, ja joutuessaan väärälle alalle ei voi siinä edistyä, kun ei ole todellista mieltymystä työhönsä.

Edellä mainitsin että se on myös henkisesti taaksepäin menemistä ja tahdon todistaa myös sen. Nykyään missä on tavallista maata ilman saatavissa, niin se on niin paljon syrjässä että viljelys joutuu tyyten erotetuksi muusta liike-elämästä, ei hän saa postia kuin muutaman kerran vuodessa, eikä silloin tee mieli tilata sanomalehtiä jos varat myöten antaisi, mutta useammassa tapauksessa kukkaro sen estääkin, ettei voi tilata eikä ostaa mitään lukemista. Huveista, kokouksista ja luennoista y. m. henkistä puolta virkistävästä tilaisuuksista ei voi olla mitään puhetta, joten hän on ainoastaan työjuhta. Miten käypi hänen lapsilleen? Juuri samoin kuin isälle, vaikka koulupakkolaki on olemassa. Sillä varallisuus ei anna myöten lähettää kaupunkiin kouluun ja ainoastaan tiheämmin astuilla farmiseuduilla on vähäarvoiset koulut, jossa hätäisesti oppivat juuri Eaglannin kieltä.

Siis ehdotan että sosialistit käyttäkööt siinäkin yksityisen vapautensa oikein ja ainoastaan poikkeus

tapauksessa, jos he varmasti näkevät siinä etuisuutta metsän eli muun arvonsa takia antautukoot maanviljelijöiksi.

Ihalonen: Nykyisen järjestelmän ansio on, että 13 milj. ihmistä on ilman työtä. Heidän lapsensa eivät voi saada kouluopetusta. Asia on sama sekä maalaistyöväestön että tehdasteollisuusväestön keskuudessa, jolta perusteelta tämäkin kysymys voidaan ratkaista. Yksityisesti maanviljelijäksi antautuminen ei tuota minkäänlaisia tuloksia. Huomiota on sentähden kiinnitettävä maanviljelijäin yhteistoimintaan. Yhdysvaltain tilasto osoittaa että

v. 1870	kuului kansalle	92 %	maasta
v. 1880	„	81 %	„
v. 1890	„	73 %	„
v. 1903	„	53 %	„

Tämä siis jo osaltaan osoittaa että yhteistoiminta on välttämätöntä. Kertoi sitten lausesti farmarein ko-operativisesta toiminnasta Minnesotassa ja piti sitä erittäin edullisena. Toivoi, että tähän suuntaan enemmän kuin tähän asti alettaisiin agiterraamaan. Ihalosen alustuksen jälkeen päätettiin rajoittaa puhevuorot tämän kysymyksen suhteen: seuraava puhevuoro oli

Hendrickson: joka kummasteli että tällainen asia on ensinkään otettu keskustelun alaiseksi. Kehotti lukemaan Herknerin Työväenkysymystä, joka tästä asiasta luopi selvät mielipiteet ja käsitteet. Piti Ihalosen alustusta porvarillisenä ja vakuutti, että jos se jossain päivälehdessä julaistaisiin, niin

Rockefeller maksaisi koko tämän kokouksen menot. (Naurua).

Parras: Kummasteli Halosen mielenmuutosta kurjistuttamisteorian suhteen, (naurua), vaan kannatti Halosen alustusta.

Mainio: Kannatti Jacobsonia.

Wilson: ei nähnyt maanviljelysalalle antautumisesta mitään hyötyä olevaa nykyaikana kun — kuten puhuja väitti — ei enään valtiolta saa lahjoitusmaita; vastusti köyhälistön kehoittamista siirtymään maanviljelysalalle, sanoi olevansa täydellisesti kurjistuttamisteorian kannalla; väitti että ainoastaan vatsan kautta ihminen omaa aatteen!

Jacobson: Epäili josko Halonen tunsu muitten kuin maini-seutujen farmialueet jotka luultavasti olivat suotuisimmat. Todisteli että suuremman kansankerroksen siirtyminen farmeille aiheuttaisi liikatuotantoa joka olisi haitaksi koko työväestölle.

Leikas: sanoi olevansa osuustoiminnan kannalla mutta näki maanviljelijäin osuustoiminnan epäkäytännölliseksi. Esimerkiksi Michiganin farmarit jotka hajallaan asuvat ovat kokonaan kapitalistinylkyrijärjestelmän hallussa eikä siellä olisi osuustoiminnalla menestymisen mahdollisuutta. Sanoi yhtyvänsä Jacobsoniin.

Puheenjohtaja huomautti että nyt on kysymyksessä vain asian periaatteellinen puoli.

Luoma-aho: puolusti maanviljelysalalle antautumista kun osuustoiminta samalla otetaan käytäntöön, yhtyi täydellisesti Haloseen.

Mäki oli samaa mieltä kun Hendrickson.

Kokko: Kannatti maanviljelysalalle siirtymisen työn puutteen poistamiseksi.

Wauhkonen, Alb.: piti samanarvoisena missä köyhälistö elämänsä viettää farmilla tai teollisuusalalla kun on kumminkin köyhälistönä pysyminen; ensiksi on saatava yhteiskunta kokonaisuudessaan toiselle tolalle, sitten vasta antauduttakoon suurimmissa joukoin maanviljelysalallekin; kannatti Jacobsonia.

Dahl: Katsoi ilmaiseksi saatavat maat olevan jo nykyjään siksi keuhkoja ettei niillä voi kunnollista toimeentuloa tehdä ja hyviä maita jos mielih, täytyy niistä maksaa hyvän hinnan joten se siis on aniharvoille mahdollinen. Muuten esitti että jotka haluavat menkööt farmareiksi, vaan ei tehtäisi mitään määritelmiä eikä kehoituksia julistettaisi.

Boman: ei katsonut tätä keskustelua oikeaksi! Kannatti periaatteellisen puolen selvittämistä, piti pääasiana mitenkä voisi aikaansaada vuorovaikutuksen maanviljelys- ja tehdastyöväestön välillä!

Maunus: Ei katsonut tarpeelliseksi enempää asiasta keskustella.

Murros: huomautti että kysymys on, josko me katsomme köyhälistön maalle asettumisen edulliseksi.

Halonen: Jacobsonin alustus on epäkäytännöllinen se kun pyrkii yksilön vapautta rajoittamaan; pitäisi saada valtio avustamaan työttömäin maalle sijoittamista. Piti vääränä että vasta yhteiskuntajärjestelmän muututtua alettaisiin suuremmissa määrin siirtymään maanviljelysalalle.

Jacobson: piti edelleen kiinni alustuksessaan esiintuomistaan seikoista yksilölliseen talouteen nähden. Sanoi kysymyksen tuoneensa esille että päästäisiin selvyyteen, eikä tarkoituksella rajoittaa yksilön vapautta. Väitti Halosen valehtelevan sanoessaan olevan liian vähän viljaa, sitä päinvastoin on joskus liiaksikin, koska hintain korkealla pitämiseksi sitä poltetaankin.

Puheenjohtaja teki keskustelusta yhteenvedon. Sanoi useain puhujain mielipiteen olleen että maanviljelysalalle antautuminen nykyaikana on toivoton parannuskeino, toiset taas arvelivat sen ei olevan haitaksikaan. Useat ihmettelivät koko kysymystä sellaisena kun se Jacobsonin alustuksessa oli esiintynyt ja arvelivat ettei siltä pohjalta kannata asiata ollenkaan käsitellä. Tämä mielipide on esimmistön joten esitän kysymystä jätettäväksi ponsia vaille ja keskustelu pidettäköön sille vastauksena. Halosen alustus taas koski etupäässä osuustoimintaa ja siltä kannalta asia päätettäköön käsitellä osuustoimintakysymyksen yhteydessä.

Puheenjohtajan ehdotus tuli yksimieliseksi päätökseksi.

Pidettiin 15 minuutin väliaika.

Päiväjärjestyksen mukaan seurasi sitten

5) .Kieltolakikysymys:

jonka alusti Halonen, puolustaen kieltolakivaatimusta vaikka ei pitänyt kieltolain voivan olla mistään käytännöllisestä hyödystä mutta koska juop-

pous on yhteiskunnallinen pahe ja vaikuttaa haitallisesti on kieltolakia kannatettava. Väkijuomaliikkeen alkuaikoina edellytettiin väkijuomain nauttimisen olevan korkeampana nautintona.

Väkijuomain käyttäminen on haitallista sosialismille. Se on johtunut yhteiskunnallisesta tarpeesta: köyhälistö juopottelee parempain nautintojen puutteessa, yläluokka taas lisätäkseen nautintojaan ja ylläpitääkseen moraalittomia katsantokantojaan. Väkijuomat vähenevät parempain olojen mukana; todellisesti intelligentit ihmiset eivät juopottele. Yläluokka on väkijuomain käytön järjestänyt olevaisten olojen mukaan ja niiden säilyttämiseksi. Kapakkaverojen korotus on tällaista eikä se ole muuta kuin köyhälistön nylkemistä, sillä se maksaa nämät verot joko siten että maksaa enemmän väkijuomista tai saapi juoda entistä huonompaa tavaraa.

Sikäli kuin köyhälistö kohoaa syntyy vastenmielinen liike tätä nautintoa vastaan. Käsitetään, että porvaristo on tätä luonnon omaista nautinnon halua ruvennut käyttämään hyväksensä kaikissa asioissa; joten köyhälistö sekä henkisesti että aineellisesti tämän kautta sorretaan ja estetään vastarintaan nousemasta. Köyhälistö vaatii kieltolakia sentähden että kansalla olisi tilaisuutta käyttää aikansa ja varojansa tietojen ja kehityksen saavuttamiseksi ja sentähden että se on porvariston tärkeimpiä aseita (kertoa esimerkkejä vaaliajoista, lakoista y. m.)

Teki vertauksen kieltolain hyödyistä Pohjois Dakotassa, sakotetaan kapakoita \$135 kuuk. (maurua). Esitti kieltolakivaatimusta sentähden että ainoastaan

socialistein ajamana voi se olla jostain käytännöllisestä merkityksestä. (hyvä huutoja).

Toisen alustuksen esitti Hendrickson ja koski se persoonallista raittiutta. Hänen mielestään todellista raittiutta olisi ryhdyttävä vaatimaan sosialisteilta, varsinkin luottomiehiltä. Hän ei kuitenkaan tällä tarkoittanut mitään „tetotaleria“ (ehdoton kieltäytyminen kaikista tarpeettomista nautintoaineista), (naurua), vaan vaati että varsinkin puolueen luottomiehet eivät nauti väkijuomia vain nautintohimoja tyydyttääkseen.

Puhuja vielä huomautti kuinka väkijuomain nauttiminen jarruttaa socialistein toiminnan ja että puolueen luottomiehiltä varsinkin vaadittaisiin, ei „tetotaleria“ mutta raittiutta ja siveellisyyttä — periaatteiden noudattamista käytännössä! Vertaili juopunutta siaksi, piruksi, eläimeksi y. m.

Boman ehdotti, että jaettaisiin kysymys kahteen osaan, kieltolaki kysymys ja persoonallinen raittius. Edellinen jätettäväksi ilman sen pitempiä keskusteluja ponsivaliokuntaan koska käytännöllisessä keskustelussa siihen vielä tultaisiin palaamaan ja jälkimäisen otettavan keskusteltavaksi.

Halonen tahtoi lisäyksenä alustukseen huomauttaa mahdollisia väärinkäsityksiä poistaakseen, ettei suinkaan paikallinen kieltolaki ole samasta merkityksestä kuin yleinen ja väitti että kieltolaki johtaa progressiiviseen verojärjestelmään.

Puheenvuoroja käyttivät vielä Pasanen ja Wilson puoltaen kieltolakia.

Bomanin ehdotus hyväksyttiin ja ponsien muodostamista varten lykättiin kieltolakikysymys siis ponsi- ja päätösvaliokuntaan ja esille otettiin

Persoonallinen raittius

(periaatteellinen puoli).

Kun oli ensin päätetty rajoittaa puhevuorot ja aika 3:si min.

Minneapolisin osaston alustuksen luki tov. Kokko seuraavasti:

Kansan enemmistön tosi onnea tarkoittavat pyrinnot eivät voi olla ristiriidassa sosialistipuolueen pyrkimysten kanssa. Parannukset saatuna aikaan puolueemme toimesta lisäävät puolueemme voimaa. Siksi on puolueohjelmaa laajennettava siltäkin kohdalta että raittiusasian edistäminen siinä selvästi ilmenee.

Alkoholijuomat jo semmoisenaan ovat ase työläisluokan sortajille pitääkseen työntekijät välinpitämättömyydessä tietämättömyydessä, elämään vailla elämän vaatimuksia. Mutta kuitenkin senkin vähän raittiustyön varsinaisia suorittajia ovat kansan pohjakerrokset; paitsi muutamia porvarillisia politikoitsijoita ja pappeja jotka liittyvät raittiusseuroihin saadakseen kannatusta omille tarkoituksilleen, vaan ei tositeolla raittiustyötä edistääkseen, joten raittiustyö on nykyisellään ollen pintapuolista ahdasta ja mitään sanottavampaa aikaansaamatonta.

Liittääkseen puolueeseen uutta voimaa, saadakseen pintapuolisessa raittiustyössä harhailevat köy-

hällistösiskot ja veljet liittymään puolueeseen, ja saadakseen siten raittiustyö tosituloksia tuottavaksi olisi:

1. Amerikan sosialistipuolueen ohjelmaan otettava kieltolakivaatimus väkijuomain valmistukseen ja kauppaan nähden.

2. Sosialistiosastojen yhteyteen olisi perustettava raittiusosastoja.

3. Puolueen luottomiehiltä on vaadittava raittiutta esiintyessään yleisölle puolueen toimissa joko puhujana, tai muina toimihenkilöinä.

Boman ehdotti asian lähettämistä ilman keskustelua pensivaliokuntaan.

Ei hyväksytty.

Päätettiin kumminkin rajoittaa puhevuorot jo heti alussa.

Wilson sanoi olevansa edellisen puhujan kanssa yhtä mieltä, ei pitänyt porvarillisen katsantokannan matkimisesta — ei suosinut minkäänlaisia rajoituksia eikä määritelmiä vielä vähemmän jyrkkien vaatimusten asettamista.

Boman: huomautti olevansa raittiuden kannalla mutta ei kannattavansa sitä esitystä että puolueen toimihenkilöiltä vaadittaisiin ehdotonta raittiutta. (Hendrickson: ei totolalaria, — naurua) vaan että kehitettäisiin persoonallista raittiutta ja lausuttaisiin toivomus että väkijuomain nauttimiskielto kasvaisi ja tämä toivomus painaisi niin paljon että he myöskin pysyisivät raittiina.

Hälönen: Sanoi että vaatimus ei ole aiheutunut esimerkeistä. Sanoi johtuvan eräitten henkilöitten oman edun katsomisesta. Tiesi ainoastaan yhden tapauksen joka sitä olisi aiheuttanut. Katsoi että on kohdistettava häntä itseä vastaan koska on ainoa väkijuomain käyttäjä.

Hill: sanoi osastonsa mielipiteen kannattavan ehdotonta raittiutta.

Holmsten: epäili, jos tässä tapauksessa on tarpeellinen mitään toivomuksia lausua, enempää kuin kehoituksiakaan. Puolueemme piirissä ei tämä kysymys ole syntynyt, edellytyksiä on puuttunut. Se on ainoastaan Hendricksonnin aivoissa kummitellut ja lopulta tullut tännekin. Piti tarpeettomana koko asiasta puhumisen.

Mannus: luki Milwaukeeen osaston päätöksen asiasta ja kuului se seuraavasti:

„Socialidemokraattisen katsantokannan mukaan on ihmisten vaikea jopa mahdotonkin elää nykyisessä yhteiskunnassa ihanteellisesti; emme myöskään voi mitään ehdottomuus vaatimuksia ruveta puolueemme johtohenkilöillekään tekemään ja heitä sitoa erikoisasemaan asettelemaan. — Toivomukset ovat sen sijaan paikallaan ja niitä tehtäköön“.

Närhi: kannatti toivomuksen lausumista.

Pasanen. Ida: vaati puolueen luottomiehiltä ja myös osastojen virkailijoilta siveellistä käytöstä

sekä kiellon väkijuomain nauttimisesta; ettei saa humalassa esiintyä j. n. e.

Tossavainen: piti esitettyjä toivomuksia yhtä vaikeina ja rasittavina kuin vaatimukset; väitti että jos raittiusvaatimus otetaan käytäntöön tulee kykeneviä henkilöitä sivuutetuksi. — Kertoi esimerkkejä tämän väitteensä tukemiseksi. Yhtyi Holmsteniin.

Fallström: piti tyhmyytenä vaatia puolucen luottomiehiltä ehdotonta raittiutta; väitti samaa kuin edellinen.

Kokko: yhtyi Bomaniin, lisäyksellä että vaadimme raittiina pysymisen esiintymistilaisuuksissa; mutta huomautti, että pidämme suurimpana ihanteenamme sosialistisen aatteen eteenpäin viemisen.

Airaksinen: yhtyi Kokkoon.

Leikas, Anttila ja Mäki: yhtyivät Bomaniin.

Arlund: toivomus raittiuden noudattamisesta.

Vauhkonen ja Lahti: sanoivat osastojensa evästyksen olleen ehdottoman raittiuden vaatimisen, mutta kumpikin omasta puolestaan katsoivat järjellisen vapauden oikeaksi.

Hendrickson (kiivastuneena) sanoi voivansa vannoa että sentähden vastustettiin ehdotonta raittiutta ettei itsekunkin tarvitsisi luopua väkijuomain nauttimisesta. Sanoi, että meidän täytyy varustautua vielä suurempiin uhrauksiin kuin väkijuomain kieltämiseen. Väitti juoppouden puolustajain koettavan vain juoppoja miellyttää tässä kokouksessa. Ihmetteli sitä, että vaadittaisiin lapsilta raittiutta, kun koulumestarien sallittiin juopotella. Kysyi onko vapauden häiritsemistä se että

kielletään pahan käyttäminen ja emmekö koskaan pyrikää ihanteellisuuteen, vaan ainako häntää heilutamme.

Murros: raittiuskysymyksestä eivät sellaiset ole kelvollisia mitään sanomaan, jotka ikänsä ovat raittiita olleet; vanhat juopot kysymyksen ymmärtävät. Ehdottoman raittiuden vaatimuksella saavutetaan päinvastainen tarkoitus, ja kaikissa tapauksissa on se mahdolloin toteuttaa. Ehdottoman raittiuden vaatimuksen seurauksena voisi olla se että saisimme salajuoppoja luottoasemiin ja missä ollaan silloin? — Keskustelu loppui tähän ja päätettiin Milwaukeeen osaston laatima ponsi jättää ponsi- ja päätösvaliokuntaan, koska se käsitti enemmistön mieltä.

Äänestettiin kysymyksestä jatkettaisiinko kokousta jälkeen illallisen ja päätökseksi tuli, että ei jatketa; tätä ennen selvitettiin kokouksen jatkamista mahdottomaksi koska valiokuntain tuli valmistaa työnsä. Laulettiin työväen marssi ja lopetettiin toisen päivän istunto.

Toveri Halonen piti illalla pari tuntia kestävän luennon naisasiasta.

KOLMAS KOKOUPÄIVÄ:

Perjantaina 3 p:nä elokuuta.

Kokous alettiin kello 1½9. Puheenjohtajana oli Arvo Närhi.

Valtakirjain tarkastus valiokunta ilmoitti uusien edustajien saapuneen nimittäin:

M. Siiri, Maynardin osastosta, Moses Hahl, Quineyn työv. yhdistyksestä, V. Loukola, Fitchburgin osastosta ja päätettiin heidät, valiokunnan ehdotuksen mukaan hyväksyä.

Tehtiin esitys että talon katolle pantaisiin Yhdysvaltain lipun rinnalle liehumaan myös punainen lippu, mutta kun sitä ei ollut saatavissa, päätettiin toinenkin vetää alas.

1. Ammattikuntaliike.

Valiokunta esitti sitten uudet ponnet ammattikuntakysymyksessä. Esittäjä, tov. Murros, selitti että hän omasta puolestaan ei kannattaisi näitä sovitusponsia, mutta kun asia tuntuu olevan kokoukselle liian outo, ei pitänyt sopivana että lähdettäisiin tarkemmin päättäviä ponsiakaan hyväksymään. Valiokunnan ponnet olivat seuraavat:

Amerikan suomalaiset sosialisti-osastot edustajakokouksessaan lausuvat täyden kannatuksensa työväestön ammatilliselle järjestömuodolle; katsoen erikoisesti Amerikan oloihin kokous päättää:

1. Että ne Amerikassa toimivat ammattikunnat, jotka hapuilevat porvariston kannatusta tarkoituksilleen ja kieltävät luokkataistelun, ovat työväestön eduille vastakkaisia;

2. Että ammattikuntaliike, joka on perustettu luokkataistelun pohjalle ja toimii sosialistista kasvatustyötä silmällä pitäen, on sosialistisen työväestön kannatuksen arvoinen.

Sen johdosta että vasta saapuneet edustajat eivät olleet edellisiin keskusteluihin ottaneet osaa näytti ensin siltä kun olisi tästä kysymyksestä nousut erilaisia mielipiteitä, mutta enemmistö kannatti valiokunnan nykyistä ponsiehdotusta; koska Halonen kumminkin vaati sanan **ammattillinen** muutetuksi **taloudelliseksi** ja häntäkin kannatettiin, äänes-tettiin tästä; tuloksena oli, että valiokunnan ponnet hyväksyttiin 28 äänellä 1 vastaan.

2. Uskontokysymys.

Uskontokysymyksessä oli valiokunta laatinut seuraavat ponnet:

1. Kaikkia uskontoja, jotka tavalla tai toisella vastustavat kaikkien ihmisten taloudellista tasa-arvoa ja kieltävät luokkataistelun taloudellisen tasa-arvon saavuttamiseksi, on sosiaalidemokraattisen puolueen Amerikassa vastustettava.

2. Luonnonomaisen uskonnoa, joka tietoisuuden ihmisessä lisääntyessä tulee todelliseksi uskonnoksi ihmiselle ja joka ei mitenkään vaikuta ihmisen vapaudelle tai syntyperäisiä oikeuksia ehkäisevästi, katsomme kunkin ihmisen omantunnon asiaksi.

3. Mitään uusia päätelmiä, enemmän materialistisia kuin teosoofisiakaan tai muita, älköön asetettako vanhan uskonnon tilalle, paitsi mikäli niitä voidaan esittää puhtaasti tieteen valossa.

Hahl: oli sitä mieltä ettei mikään yleinen edustajakokous saa tehdä mistään asiasta kolmea pontta, piti yhden riittävänä.

Hendrickson: piti kolmea pontta keskustelujen luonnollisena tuloksena.

Boman ja Halonen kannattivat ponsia ja kun ei Hahlia kukaan kannattanut hyväksyttiin edelliset valiokunnan ponnet ilman äänestystä.

3. Kieltolakikysymys.

Kieltolakikysymyksessä esitettiin seuraava ponsi:

Käsittäen väkijuomapaheen ja väkijuomain kaupan olevan porvarillisen yhteiskunta- ja talousjärjestelmän sekä siitä nauttivan porvarillisen luokan tukipylvään, joka on vastakkainen köyhälistöluokan eduille ja pyrkimyksille sekä asettaen ihanteeksemme raittiuden me vaadimme ehdotonta koko maata käsittävää kieltolakia väkijuomain suhteen, paitsi teollisuutta ja lääketiedettä varten.

Ponsi hyväksyttiin yksimielisesti.

Kieltolakikysymyksen jälkimmäinen osa.

Persoonallinen raittius.

Valiokunta esitti seuraavan ponnen:

Ymmärtäen persoonallisen väkijuomain käyttämisen olevan ihmisarvolle sopimatonta nautintoa me lausomme halveksumisemme sellaiselle tavalle.

Hendrickson: piti sitä kaksinaamaisuutena, että ensin „excusattiin“ juoppoja ja nyt halveksitaan, ei sanonut hyväksyvänsä pontta.

Murros: Hendrickson eilen puhui „tetotalerista“ ja pakkokeinoista; sanoi ei Veljeysseurain toiminnassakaan sitä seurattavan.

Pasanen: Valiokunta on osannut paikalleen.

Hendrickson: Kokouksen olisi pitänyt ymmärtää että hän ei ole „tetotaler“ kannalla jonka vaatimuksia sanoi halveksivansa.

Holmsten: Ihmetteli, että Hendrickson voi iin joutua pyörälle, ettei muista mitä on puhunut vaan syyttää kokousta kaksinaamaisuudesta. Kannatti ponsia.

Useat muut puhujat vielä kannattivat valiokunnan ponsi-ehdotusta joten se hyväksyttiin ilman äänestystä.

Päiväjärjestyksen mukaan otettiin sitten käsiteltäväksi

4. Osuustoimintaliike.

Tov. Wilen luki K. Järvisen alustuksen kysymyksessä joka oli seuraava: (julaistu Työmiehessä).

TULISIKO SOSIALISTI-PUOLUEEN EDIS-

TÄÄ KO-OPERATIIVISTA LIIKETTÄ?

Useammissa maissa, missä järjestettyä työväenliikettä on ollut olemassa, on myös yhtenä työväen taloudellisen tilan parantamis- kuin myös kasvatus-

keinona suositeltu ko-operatiivista osuustoimintaa. Muutamien maitten (muun muassa Suomen) sosialistipuolueen ohjelmassa onkin julki lausuttu että puolueen tulee ko-operatiivista liikettä edistää. Tämän maan sosialistipuolueen ohjelmassa ei siitä mainita mitään, johon nähtävästi on syynä se että täällä on melkein yksinomaan ollut vallalla sellainen suunta, joka vastustaa kaikkia toimenpiteitä, jotka ovat väliaikaisia ja eivät johda välittömästi päämäärään, ne kun heidän mielestään ovat vaan tämän porvarillisen yhteiskunnan uusimista ja ainoastaan hidastuttavat taloudellista kehitystä siihen polttopisteeseen, jolloin käy pakolliseksi ottaa tuotannon välikappaleet yhteiskunnan omaisuudeksi ja tehdä siten loppu kapitalistisesta nylkemisestä. Tällaisen katsantokannan voi osittain myöntää olevan oikean ja johtaisikin se paljoa vähemmällä vaivalla toivottuun päämäärään, jos onnistuisi saada työväestö sen ymmärtämään ja taistelemaan sen puolesta. Mutta se on nähty tosiasia ettei työväestöä, pientä osaa lukuunottamatta, saada kerta kaikkiaan ymmärtämään nykyisen järjestelmän kumoamisen tarpeellisuutta; se sitävastoin saadaan paljoa helpommin vedetyksi mukaan esittämällä sille taloudellisia pikku parannuksia. Niinpä työväestön herättäminen ymmärtämään sosialismin lopullisia tarkoituksia niissä maissa, missä sosialistinen puolue on voimakas on täytynyt käydä ammatillisen ja osuuskunnallisen liikkeen kautta. Nämä kaksi haaraa työväen liikkeessä ovat olleet niin voimakkaita kokoomaan työväestöä puolueen lipun ympärille siksi että

työväestö on tajunut niitten merkityksen, ne kun lupaavat taloudellisia etuja läheisessä tulevaisuudessa. Työväestö, sen suuri enemmistö, ei ole kumouksellista ennenkuin itsetiotoisena; yhteiskunnan muoto on heistä yhdentekevä, pääasia on että saavat elää ja olla jotenkin tyydyttävästi. Sosialistien kumouksellisiin ei ne hevillä tahtoisi tarttua, paitsi silloin kun muut keinot ei lupaa huojennusta. Tämän maan sosialistipuolueen pieneen jäsenlukuun ja äänimäärään on syynä se ettei se ole tätä aikaisemmin oivaltanut se kun on esiintynyt vaan yksinomaan kumouksellisella valtiollisella ohjelmalla. Niinkuin on mainittu, on parhaita keinoja työväestön herättämiseen ammatillinen työväenliike ja lie-neekin sosialistinen puolue valmis käymään käsi kädessä unioliikkeen kanssa, joka on perustettu työväenluokan luokkatietoisuuden kannalle ja etujen yhteisyydelle. Sellainen liitto on olemassa, ja vaikka se on vasta vuoden ajan ollut perustettuna, on se onnättänyt näyttää hyviä tuloksia ja niin ollen olisi toivottava että suomalaiset sosialistit koettaisivat kaiken voitavansa missä suinkin mahdollista perustaa osastoja Industrial Workers of the World liiton yhteyteen.

Mutta kaikkialla se ei ole mahdollista. On montakin paikkakuntaa, joissa asuu suomalaisia, jotka olisivat valmiita yhtymään sanottuun unioliikkeeseen, jos vaan saataisiin muunkielinen väestö mukaan, mutta sitä on vaikea ja usein mahdotonkin saada, siksi takapajulla se on. Sellaisilla paikkakunnilla on useimmiten suomalaisen sosialistiyhd-

tys, mutta niissä tahtoo ajan pitkään innostus laimeta ja eikä saada liittymään kuin perin pieni osa jäseniksi ja siihen on syynä se, että he seisovat yksinomaan sosialistien valtiollisten vaatimusten tunnetuksi tekemisen pohjalla eikä voida näyttää että yhdistyksiin kuulumisesta olisi taloudellisia etuja läheisessä tulevaisuudessa. Sellaisille paikkakunnille olisi välttämätöntä ryhtyä sosialistiosastojen puolesta alulle panemaan työväen osuuskauppoja taikka ryhtyä niitä kannattamaan jos sellaisia on ennestään toiminnassa. Siten saataisiin uutta vauhtia ja virikettä sosialististen aatteiden käsittelylle, samalla kasvattaisi se yhteistyön ja toiminnan merkitystä ymmärtämään. Se taloudellinen hyöty, minkä työväestö täten saisi, ei olisi sekään vähäksi arvatava, varsinkin sellaisilla paikkakunnilla, missä kauppiat on yhtyneet renkaisiin korottamaan tavarain hintoja. Myöskin vähävaraisille farmareille olisi siitä hyötyä, joitten tavarain vaihto käy monien välikäsien kautta ja mikä tärkeintä saataisiin ehkä heitäkin ymmärtämään sosialistien tarkoituksia heille, kun ne lienee kaikkein hämärimpänä. Työväen yhteistoiminta olisi aluksi alotettava ainoastaan osuuskauppoja perustamalla, joista muuallakin maailmassa on päästy edullisempiin tuloksiin. Toistaiseksi olisi jätettävä tuotanto-osuuskuntien perustaminen, jotka muuallakin ovat huonommin menestyneet.

Kooperatiivisen liikkeen kautta ei työväestö tule saamaan tuotannon välikappaleita haltuunsa, se vaatii edelleenkin vallankumouksellista valtiollista

toimintaa. Älköön siis erehdyttäkö työväestölle sellaista uskottamaan, niinkuin muutamissa maissa on tapahtunut: selvitettäköön sitä ainoastaan väliaikaisena keinona työväen tilan paranemiseen. Toiselta puolen ei ko-operatiivinen liike hidastuta taloudellista kehitystä lopulliseen päämäärään pyrkinessä, pikemmin päinvastoin; se hävittää pikku porvaristoa, joka on suurporvariston työväen ja itsensä välille laittama varustus, minkä takana heidän on turvallisempi sortoa harjoittaa. Sitäpaitsi olisi peräti tarpeellista että sosialistinen liike täällä joutuisi sosialistinen pikku porvariston kanssa; samalla kuin sosialistinen liike saisi siitä voimaa ja innostusta, samalla luokkarajat selviäisivät. Meidän juuri on toimittava niin että taistelua syntyy; silloin meillä aina on tilaisuutta voittoa.

Tämän perusteella esitän Amerikan Suomalaisen sosialistiosastojen edustajakokoukselle seuraavaa:

1) Että puolueagitaattorit luennoissaan tekevät selvää ko-operatiivisen osuustoiminnan merkityksestä kuin myös levittävät sitä asiaa valaisevaa kirjallisuutta;

2) Että sosialisti-osastot missä suinkin mahdollista panevat alulle osuuskauppojen syntymistä taikka ryhtyvät kannattamaan jo ennestään sille pohjalle perustettuja kuin myös kasvattavat jäseniään ymmärtämään osuuskauppojen hyödyllisyyttä ja levittävät kirjallisuutta.

Ensimmäinen puheenvuoro oli tov. Hendricksonilla.

Osuustoimintaliikkeestä puhuttaessa tulee ottaa huomioon tämän maan oloja. Piti osuustoiminnan menestymisen mahdollisuudet täällä hyvin piezinä; väitti ettei osuustoiminnalla mitään mahdeta kilpailussa trustien kanssa. Sen täytyy menehtyä ja kehityshän edellyttää juuri trustien kohoamisen. Sanomalehtien ja kirjallisuuden alalla korkeintaan arveli voitavan jotakin osuustoiminnalla aikaa saattavan. Laki on trustien puolella ja se lopettaa köyhälistön osuustoiminnan.

Tossavainen lämpimästi kannatti osuustoimintaliikettä, väittäen että osuustoiminta perchedytää ihmisiä sosialismiin. Suomessa on osuustoiminta paikatellen saattanut ihmisiä pitemmälle kuin sosialismi; Pielavedelläkin olivat papin viralta pannaet osuustoiminnan miehet. (Naurua.)

Puheenjohtaja: yhdistetäänkö Halosen alustus agraarikysymyksessä tähän keskusteluun?

Päätös: pysytään periaatteellisessa puolessa!

Mäki: yhtyi alustajaan.

Leikas: piti tšekäläistä kauppajärjestelmää siksi pitkälle kehittyneenä, että tarvitsisi suuret pääomat ennenkuin voitaisiin liikettä pystyttää; väitti että osuustoiminta voi hedelmiä kantaa vain siellä missä väki on seisovaa. Suomessa Pellervon hommat eivät tarkoita pohjakerroksia, vaan pikkuviljelijöitä. — Siis hyödyksi keskiluokalle. Sanoi omaavansa kokemuksia asiassa ja olevansa hyvin pesimistisellä kannalla.

Päätettiin rajoittaa puhevuorot.

Kokko: Kannatti alustajaa.

Boman: Ei kannattanut alustajaa; pelkäsi että jos edustajakokous suosittelee osuustoimintaliikettä alustajaa perusteilla, ryhdytään perustamaan osuustoimintaliikkeitä vaikkei varmoja edellytyksiä sen menestymismahdollisuuksista löytyisikään ja silloin, ellei olisi menestystä kärsisi meidän liikkeemme siitä; hyväksyi alustuksen ensimmäisen ponnen. Toisten suhteen lausui toivomuksena ettei toistaiseksi ryhdyttäisi mihinkään toimenpiteisiin vaan hankittaisiin ensin varmoja tietoja ja perusteita; yhtyi Hendricksoniin.

Pitkänen: ehdotti kannatettavaksi osuustoimintaliikkeitä ainoastaan sellaisilla paikkakunnilla missä menestymiseen mahdollisuutta löytyisi, yhtyi pääasiassa Bomaniiin.

Halonen: ihmetteli mitenkä edelliset puhujat Leikas, Boman, Hendrickson y. m. ovat lähteneet asiata käsittelemään siltä kannalta että tässä muka olisi kysymyksessä jonkun joukkokunnan rikkautteen pyrkiminen. Huomautti ettei kysymys suinkaan sisällä mitään kilpailua trustien kanssa, vaan kysymyksessä on puhdas lukkataistelu. Ei tarkoite ta voiton kiskomista.

Luokkataistelu, itsetietoinen tai itsetiedoton, jonka tarkoituksena on työväestön henkisten sekä aineellisten olojen kohottaminen, samassa suhteessa heikontaa porvariston kannan. Siksi on tärkeämpää, että me turvaamme omat etumme emmekä pyri suuria rikkauksia kokoomaan, koska tosiolot to-

distavat itseturvaamisen tarpeellisuuden. Teki seuraavan esimerkin kuvauksena:

Joku Republicanit tulee ja perustaa liikkeen, jollekin paikkakunnalle; te teette kauppaa siinä liikkeessä. Tulee lakko, jonka menestyminen riippuu siitä että teillä on ruokaa. Kauppias antaa teille ehdoksi, että tehkää työtä muussa tapauksessa ette velaksi saa ruokaakaan. Seuraus on selvä ja kuvaava. — Ihmisten tulee liittyä yhteen, ei trustien kanssa kilpailemaan eikä osinkojen toivossa, vaan siksi että saadaan poistetuksi ne lukuisat välikädet, jotka nyt painavat kansan hartioilla; toiseksi saadaksesen turvan väärennyksiä ja kansan nylkemistä vastaan. Väitti että 26 pros. nyt menee välikauppiaille, joka siis ei ole pieni osuus. Ehdotti seuraavaa pontta hyväksyttäväksi: "Me kannatamme osuustoimintaa siinä tapauksessa missä se on mahdollista ja edullista ja nojaa vaistomaiseen tai itsetietoiseen köyhälistön luokkataisteluun."

Hendrickson: sanoi puhuvansa 18 vuoden kokemuksesta osuustoiminnasta. Ei pitänyt Halosen esitelmää lakon varalta varustautumisesta päteväenä, selitti kuinka erään lakon aikana ko-operatiivisiä kauppoja ja varastoja oli poltettu ja hävitetty — sanoi että, siinä se on hyöty. Moitti ankarasti läsnäolevia ko-operatiivisen liikkeen puollustajia siitä etteivät käytännössä toteuta itsekohtaisesti ko-operatiivista aatetta (huutoja esimerkkejä!) puhuja: "Työmieslehti"! —

Jatkoi sitten samaan suuntaan kuin edellisellä kerralla; pysyi vastustavalla kannalla.

Hahl: osuustoimintaliikkeen menestyminen edellyttää huijausta, ei hyväksynyt alustusta.

Murros: ihmetteli että Martti tahtoi lain mukaan toimintamme suunnittaa, sanomalehdissä ovat samat trusti- ja lakivarustukset, pitäisikö sentakia niistäkin luopua.

Lauko: piti osuustoiminnan olevan hyödyksi työvälle koska tyväestä sen kautta voisi nauttia paremmasta tavarasta helpommalla; näki menestymisen mahdollisuuden; yhtyi Haloseen.

Heinonen Olga: Toivon tyväestön mielenkiintoa itse auttamisajatukseen, sillä meidän täytyy ajatella pysymistä taistelukuntoisena ja taloudellisesti pystyssä ja yhden tovereihin. Murrokseen ja Haloseen. vaan ajatukseni on että pikku porvarienkin asema on useassa tapauksessa mitä epävarminta kamppailua. Osuustoiminta lienee käytännössä mahdotonta useilla qaikkakunnilla vaan tiedon levittämistä osuustoiminnan tärkeydestä kuten taloudellisesta järjestymisestäkin kehitettäköön kaikissa yhdistyksissä.

Mäki: yhtyi Haloseen.

Mainio: oli kokemuksesta tullut siihen tulokseen, että monet pikkukauppiat eivät nykyään tee 2 pros. enempää voittoa pääomalle vuodessa, piti mahdottomana mitään suurempaa aikaansaada Kannatti Hendricksonia.

Leikas: yhtyi Halosen ponteen

Salonen: huomautti, että osuustoiminnasta on todellista hyötyä köyhälistölle ainoastaan siinä tapauksessa, että se perustetaan luokkatietoisuuden

kannalle eikä "business"-periaatteille; piti tärkeänä asiasta käsitteiden selvittämistä osastoissa; yhtyi Haloseen.

Närhi viittasi niihin kokemuksiin joita Belgia, osuustoimintaliikkeen kehto meille tarjoaa. Siellä osuustoimintalaiset ovat muodostaneet omat poliittiset puolueensa, joihin on sosialisteinkin ollut turvautuminen, samoin Englannissa. — Kannatti kumminkin asian tutkimista ja toivoi että siitä tehtäisiin selvää. —

Koska puheenvuorot nyt olivat loppuneet ja yleinen mielipide oli kallistunut osuustoiminnan puolelle ehdotettiin Halosen ponsi hyväksyttäväksi ja pienellä muutoksella hyväksyttiin se ilman äänestystä; ja kuului hyväksyttynä seuraavasti:

Me kannatamme osuustoimintaa siinä tapauksessa missä se on mahdollista ja edullista sekä nojautuu köyhälistön itsetietoiseen luokkataistelun tuntemiseen.

Pidettiin 5 min. väliaika, jonka julestä käytiin käytännölliseen puoleen käsiksi.

5) Menettelytapakysymys

käytännöllinen puoli.

- a) Yleinen taktiikka: Alustr ja Kaapo Murros.
(Julaistu Työmiheessä).

Menettelytavasta keskusteltaessa Amerikan suomalaisten sosialistien kesken tulee pääasiallisesti kysymykseen kaksi eri haaraa tässä kysymyksessä, nimittäin suhteemme koko maata käsittävään puolueeseen ja toimintamme järjestäminen lähinnä meitä

olevassa piirissä, suomalaisen väestön keskuudessa. Koskettelematta ollenkaan niitä muita edistysriemutoja, joiden suhteen meidän tulisi varsinainen kantamme merkitä — ne kaiketi esintyvät eri kysymyksinä kokouksessa — koetan seuraavassa esittää vain niitä perusteita, jotka mielestäni ovat tärkeimmät näitä kahta haaraa määriteltäessä.

Ensiksi siis sosialistinen liike Amerikassa yleensä ja mitä meillä siinä suhteessa on sanottavana.

Jos tarkastelemme Amerikan valtiollista elämää huomaamme siinä yleisenä piirteenä ja päätekijänä olevan puhtaasti taloudellisen vaikuttimen, jota sanoin virkahimoksi. Molemmat kapitalistiset puolueet qysyvät voimassa ja vaikutuksessa suurimmaksi osaksi tämän virkahimon nojalla sen kautta että puolueitten sekä ylempiä että alempia politiikoitsijoita pitää innostuksessa yksinomaan toivo saada virkapalkinto puolueelta, jos ponnistukset onnistuvat. Kuinka laajat ovat valtapuolueitten armeijat tässä suhteessa, siitä saa heikon käsityksen, kun tietää että esimerkiksi yksin New Yorkissa on kummalakin puolueella tätä häntäväkeä noin 70,000, joilla siis vaalirunnauksissa ei ole kysymyksessä sen tai tämän valtiollisen ajatuskannan voitto, vaan yksinkertaisesti oma toimeentulo voitokkaan puolueen päämiesten jaettavina olevissa siviili- y. m. viroissa. Ja kun koko Yhdysvaltain virkapaikkojen luku yleensä, sekä eri valtioitten virkapaikkojen luku erikseen lasketaan yhteen saadaan summaksi niin jumalaton luku ettei sitä paljon uskalla ajatellakaan.

kun tietää, että tämän lukumäärän jokainen jäsen oma toimeentulo kannustimena agiteeraa, yllyttää ja kiihoittaa kansan kesken, jolla ei ole aavitustakaan omista eduistansa.

Tämä systeemi, virkamiessysteemi, näyttää olevan niin perin piintynyt amerikkalaiseen katsantokantaan ettei sitä näytä ymmärtävän kukaan hävetäkään. Jokainen virkarunnari kulkee varsiinkin kapakoissa "triittailemassa" ja kehumassa itseänsä, näyttämässä erikoisille korteille painettua naamaansa eikä mitään tekoa pidetä sopimattomana oman hännän nostamiseksi. Tämä on sitten sitä "kansallista itsehallintoa" ja sitä "vapautta", josta Amerikassa niin suuresti ylpeillään.

Ellei nyt voinekaan sanoa, että sosialistipuolue olisi kasvattanut kintereilleen tällaisen virkahimoi- sen häntyriparven kuin kapitalistisilla puolueilla on, saanee kuitenkin sanoa, että puolueen nykyinen menettelytapa edellyttää että sellainen parvi syntyy heti kun puolue on saanut tarpeeksi voiton mahdollisuuksia. Sillä taistelutaktiikka puolueessa ei eroa mainittavassa määrässä kapitalistipuolueen taktiikasta. Ja syynä lienee se että Amerikan sosialisteilakin on väärä usko maan olosuhteista. He eivät ole käyneet Europassa ja kuultuansa paitaressusta asti että Amerikassa on vapaus, on heissä piintynyt sellainen harhaluulo että tsällä todella ovat olot vapaammat kuin Europassa. Ja sen luulonsa perusteella he arvelevat että sosialistisen taktiikankin laita täytyy olla toisellaista. Siksi toiminta kokonaisuudessaan kohdistuu vain lopulliseen epämääräiseen vaalivoit-

toon, eikä paljon minkäänlaista merkitystä anneta nykyaikaisten suusimpain epäkohtain korjausvaatimuksille.

Tämä on sitä surkeampaa, kun lisäksi vielä liike on jakaantunut kahteen toisillensa vihanieliseen leiriin, joiden keskinäisessä kinastelussa ei voi havaita olevan muuta vaikutinta kuin historiallisen kehityksen varrella syntynyt persoonallinen viha. Meidän tulee nimittäin muistaa että missään muualla eivät persoonallista laatua olevat kiistelyt ole voineet puoluetta jakaa, että useimmissa maissa taktilliset eroavaisuudetkaan eivät ole sitä saaneet aikaan. Katsottakoon vain Saksan puolueen yhtenäisyyttä sen monista eri ryhmityksistä huolimatta.

Olen vakuutettu siitä että Europassa yleensä käytännössä oleva menettelytapa, joka myöskin edellyttää lähempää vuorovaikutusta ammattikuntaliikkeen kanssa, voisi tässäkin maassa kantaa hyviä hedelmiä, ja vain sen taktiikan perusteella voitaisiin Amerikan sosialistiliikkeestä luoda yhtenäinen puolue. Ja kun meillä suomalaisilla kieltämättä jo nyt on koko suuri merkitys Amerikan puolueessa, on epäilämätön velvollisuutemme ruveta juuri tässä seikassa vaikutustamme käyttämään mahdollisimman suuressa määrin. Suhteemme toiskielisiin puoluetovereihin sekä koko maan puolueeseen on ymmärtääkseni siis juuri tältä kannalta ratkaistava ja päätettävä.

Mitä sitten tulee toimintaamme omassa piirissämme on siinä mielestäni sängen paljon toivomisen vaa-
raa. Mutta enenkuin toiminta voidaan saada tar-

peeksi pontevaksi, täytyy luoda itsenäisyys lujemmaksi. Työmiehessä olen muutamia kertoja ollut tilaisuudessa tästä seikasta huomauttamaan, ja kun toivon että yhtenäisyyden suomalaisten osastojen välillä jokainen tajuaa välttämättömäksi, en ryhdy sitä sen enempää perustelemaan: vaikuttavia syitä on yllin kyllin.

Tällä yhtenäisyydellä ei tietysti voi olla sitä muotoa että mikään liitto voisi kysymykseen tulla; niistä on jo saatu tarpeeksi. Tarkoituksena on vain rakentaa yhteys joka helpottaisi suomalaisten sosialistien perehtymistä puolueasioihin ja joka puolueen keskuudessa antaisi enemmän pontta vaatimuksillemme niissä asioissa, missä suomalaisilla puolueen jäsenillä on sama katsantokanta. Vain sillä tavalla voimme omasta puolestamme vaikuttaa puolueen eduksi, ja kun keskuudessamme yleensä on katsantokantoja, jotka ehdottomasti ovat korkeammalla sosialistien yleistä mielipidettä Amerikassa, arvelen että velvollisuutemme on saattaa ne niin voimakkaina esille kuin suinkin mahdollista on. Puolueasioihin perehtymistä estää maan kielen taitamattomuus: se olisi siis poistettava. Pontta mielipiteillemme ja niiden mielipiteitten selvittämiseksi saadaan aikaan jälleen säännöllisesti pitämällä näitä edustajakokouksia.

Kielivaikeuksista päästään mielestäni paraiten siten että laajennetaan muutamissa valtioissa jo alettua kielen kääntämisjärjestelmää. Se on nyt voimassa kolmessa valtiossa, ja ainakin Michiganissa jokainen toveri lienee huomannut sen hyödyn. Jos

voisimme yhdistää koko maan yhteen kielenkääntäjäpiiriin, olisivat kustannukset suhteellisesti huokeammat ja saataisiin koko asia yhdellä kertaa ratkaistuksi. Kaikki puolueen asiat kulkisivat tämän kielenkääntäjän kautta ja tulisivat suomenkielisinä osastoille, jotka jälleen voisivat suomenkieliset kirjelmänsä käännättää siellä englannin kielisiksi. Sitäpaitsi tämä toimisto voisi välittää kaikki puolueen jäsenkortit y. m. tarveaineet, ja siitä saisi se tuloja ylläpitokustannuksiinsa. Eri valtiot luovuttaisivat vero-osuuksistansa kyllä sille jonkun osan, enkä luule että olisi mahdotonta saada kansallispuolueelta-kin kannatusta sille. Suomalaisten suoranainen kannatus ei siis tulisi kovin suureksi ja kun vielä tämän kielenkääntäjätoimiston huoleksi annettaisiin pienen agitatsioonilehtisien kustantaminen — joita nyt sängen kipeästi kaivataan — saisi se siitä vielä lisätuloja. Kaiken kaikkiaan luulen suomalaisten ei tätä toimistoa ylläpitääkseen tarvitsisi ollenkaan lisäveroja maksaa, ellei muuten katsota lisäverotusta tarpeelliseksi.

Tietysti tarvitsisi kielenkääntäjätoimiston toimintaa valvomassa olla jonkinmoinen yhteys, ja se saattaisi samalla olla toimeenpanevana komiteana kaikkia yhteisiä asioita varten. Kun kuitenkin suomalaisten keskinäiset asiat eivät luullakseen kaippaa mitään erikoista tavan takaa kokoontuvaa hallintokuntaa, voisi tällainen valvova ja toimeenpaneva komitea olla hajallaan ympäri maata, jotta kaikki voisivat olla mahdollisimman tarkoin siinä edustettuna, ja toiminta tapahtua kirjeenvaihdon kautta.

On puhuttu virkavaltaisuudesta, ja jollakin lienee kammo tällaistaikin yhteyttä vastaan virkavallan pelosta, mutta huomattava on ettei virkavaltaa voi missään syntyä, missä jäsenistö on tarpeeksi valveillaan. Enkä usko, että tällainen järjestelmä voisi mitään virkavaltaa synnyttää. Missä määrin tämän yhteyden huostaa voisi uskoa myös agitatsio- nitoiminnan, siitä voisi myös keskustella sitä käsittelevän kysymyksen yhteydessä.

Tilan vähyiden vuoksi olen tätä tärkeätä asiaa varten voinut esittää vain tämän yleispiirteisen alustuksen. Toivottavasti keskustelu on oleva sitä yksityiskohtaisempaa. Ponsiksi esitän edustajakokoukselle ylläolevan perusteella seuraavaa:

1) Että suomalaisten sosialistien edustajakokous pitää välttämättömänä Amerikan sosialistiliikkeen yhdistämisen yhdeksi puolueeksi eurooppalaisen menettelytavan perusteella;

2) Että kokous asettaa komitean laatimaan Sosialistipuolueen yleisäänestykselle alustettavaa ehdotusta, joka sisältää kaikki ne perusteet joiden nojalla tällainen yhdistäminen on välttämätöntä; sekä

3) Että komitea tuopi ehdotuksensa vielä tälle edustajakokoukselle hyväksyttäväksi. Sisäiseen toimintamme nähden päättää kokous:

1) Että yleinen koko maata käsittävä kielenkääntäjätoimisto on asetettava toimittamaan puolueasioita koskevat käännökset; ja

2) Että tätä valvomaan sekä yhteisiä asioita hoitamaan (toimittamaan agitatsioonilehtisiä y. m.) asetetaan yleinen komitea, johon kustakin valtiosta, missä yksikin suomalainen sosialistiosasto on, valitaan yksi jäsen; lisäjäsentä saapi kukin valtio valita yhden kutakin viittä suomalaista sosialistiosastoa kohti; komitea ratkaisee asiat kirjenvaihdon kautta

Puheenjohtaja, esitti keskustelua jaettavaksi kahteen osaan 1) suhteemme puolueeseen ja 2) suomalaisen sisäinen toiminta. Hyväksyttiin.

Suhteemme puolueeseen.

A. Närhi: kannatti täydellisesti alustajaa väittäen myöskin puolueemme järjestymisen olevan hataran. Todistukseksi väitti että suuria maanosia löytyy missä ei amerikkalaisten joukossa ole yhtään sosialistiosastoa esim. Hibbingin rautarensi y. m., piti amerikkalaisten järjestymisen tarpeellisenä suomalaiselle liikkeelle ja esitti että vaadittaisiin amerikkalaisten ottamaan huomioon ne taktiikkatavat mitkä meillä on havaittu käytännöllisiksi.

Hendrickson, joka monta vuotta puolueen menettelyä seurattuaan sanoi tulleensa siihen johtopäätökseen että se on ollut kuin veden kaatamista uunin piippuun: ei mitään käytännöllistä jälkeä. Järjestys on ollut kurja ja puolueen puhujat ovat sellaisia herroja ettei heitä saa liikkeellekään muuten kuin satojen taalojen avulla. Sanomalehdistö on yksityisten keinottelutavaraa. Waylandilla (Appeal to Reason) on armeija kuin Ryssän keisarilla, ja

se armeija tottelee häntä, vaikka hän mitä sosialismin nimessä sillä teettäisi. Puolueella pitäisi olla itse omistamansa lehdet; ehdotti että vaadittaisiin puolueen heti ottamaan yhden lehden pää-äänenkannatajaksi ja sikäli kuin voimat kasvaa kukin valtio perustaisi oman äänenkannattajansa.

Halonen ei kannattanut Hendricksonia siinä suhteessa että muka yksilöllinen „business“-keino-
telu olisi syytä Amerikan sosialistipuolueen huonoon menestymiseen; selitti miten Amerikan sosialismi on syntynyt lakkolaiskommunismista ja unioni-
liikkeestä. Ei ole sentakia ihmeteltävä, että käsitys ja järjestyminen on huonoa. Sitäpaitsi pannaan
täällä suurta painoa taloudellisfilisoofisille kysymyksille, joilla kyllä tietysti on arvonsa; mutta luokkataistelun asteettaiset vaatimukset on kokonaan unohdettu; yhtyi Murrokseen ja Närhiin.

Boman: yhtyi Murrokseen; teki selvityksiä toisenkielisten toverien tietämättömydestä suomalais-
ten toiminnasta; kannatti Milwaukeeen osastoa molempain sosialistipuolueitten yhtymisvaatimusta koskevaa ehdotusta.

Murros: hyväksyi Halosen väitelmää; selitti Halosen erehtyneen Hendricksonin suhteen, sanoi Hendricksonin tarkoittaneen että olot ovat sellaisia business-miehiä synnyttäneet, eikä ole se luettava puolueen syyksi. Kertoi miten Michiganin valtion edustajakokouksessa toisenkieliset toverit olivat vastustaneet kaikkia välillisiä parannuksia, jotka eivät suorastaan johda päämäärään. Että he suurimmaksi osaksi ovat n. s. „impossipilestejä“. E-

dellyttävät olojen muutosta vallankumouksen kautta yhdessä rysäyksessä. Puhuja ehdoitti että tehdään selvä selitys mitkä ovat meidän tarkoituksemme ja katsantokantamme kieltolain, ammatillisten kysymyksien y. m. suhteen, jotka työväen tilan parantamista tarkoittavat. Meidän tulisi perustaa vaatimuksemme mahdollisimman tarkasti jotta ei jäisi mitään epäselvyyttä ja tehdä vaatimuksemme niin laajalti tunnetuksi, ettei tietämättömyyden varjoa löytyisi. Tämä ei tarkoita sitä että ellei näihin suostuta me muka muodostaisimme uuden puolueen: ei, ensimmäinen ehto on kokonaisuuden ylläpitäminen — mutta meidän tulisi koettaa mahdollisimman paljon vaikuttaa siihen suuntaan, että meidän katsantokantaa ruvettaisiin seuraamaan.

Puolueen enemmistön päätökseen meidän on aina ehdottomasti alistuttava.

Aamupäivän keskustelu loppui tähän.

Iltapäivän kokous alettiin kello 1 päivällä.

Aamupäivän keskustelua jatkettiin ja oli puheenpuoroa ensimmäinen käyttämään

Ida Pasanen: Väitti Amerikan puolueohjelman ei suuresti eroavan muitten maitten ohjelmasta, jos kohta siinä olikin parantamisen varaa. Myönsi ettei yksinomaan itsetietoista, vaan myöskin kasvatuksellista ja perusteellista tietoa omaavaa joukkoa vaaditaan uutta yhteiskuntajärjestelmää luomaan; huomautti sitäkin seikkaa että Amerikan liikkeestä kokonaan puuttuvat ne mahtavat mielenosoitukset, omat työväen talot y. m. jotka Europassa antavat työväen liikkeelle sen uhkean muodon.

Hendrickson: yhtyi Haloseen siinä, mitä hän oli sosialismin synnystä Amerikassa sanonut. Puolusti edelleen kantaansa (nim. sitä, että puolueen johtomiehet ovat olleet suurimpana syynä puolueen heikkoon ja haparoivaan toimintaan), mainiten mitenkä esim. Kurikka täällä aikoinaan juuri persoonallisen vaikutusvaltansa avulla oli sosialismista täällä tehnyt jonkinlaisen uskonnollisen lahkoon ja saanut hommilleen koko suuren kannatuksen. Sitten kun perustettiin Työmies ja kua se vielä oli heikko ja kannatuksen puutteessa syntyi toinen lehti itään (Raivaaja). Näitä molempia on aina nurkkakuntansa johtanut, keskenään ovat tapelleet ja puolueen voimia jakaneet. Keitä tällaisista sitten syyttää ellei puolueen johtomiehiä? Mainitsi, että on aina sotinut tällaisia koplakuntia vastaan sekä on ollut sitä mieltä, että kun kerran persoonalliset edut ovat riippuvaisia liikkeen eduista, tulevat persoonalliset edut aina etukyteen.

Oli varma, että ellei asian tila muutu, syntyy lännelle ennen pitkää uusi lehti, joka siellä tulee järjestämään organiserauksen.

Wilen: yhtyi Hendricksoniin vaan huomautti, että jos Hendrickson olisi viime aikoina ollut päivällisillä toiskielisten eturivin miesten kanssa niin olisi tullut tietämään sen tosiasian että toiskielisetkin vaativat oman puolueen äänenkannattajan; kertoi edelleen, että Michiganin valtionkokouksessa tehtiin yksimielinen päätös siihen suuntaan ja koetetaan parastaikaa päätöstä toteuttaa, samanlai-

sia vaatimuksia on myös viime aikoina useammalta taholta tuotu esille.

(Hendrickson: Kyllä minä tiedän!)

Airaksinen: sanoi että toiskieliset harrastavat kasvatuksellisia opiskeluja, ovat perustaneet puhujaseuroja, iltamakouluja y. m. ja koettavat parhaansa mukaan toimia.

Hahl: sanoi etteivät amerikkalaiset toverit kylä ole tehneet mitään kasvatuksellista työtä, mutta ei suosinut pakkokeinoja, luotti tietoon.

Pasanen puhui samaa kuin edellisellä kerralla, yhtyi Hendricksoniin.

Salonen: yhtyi Murrokseen.

Murros: kysymyksen alustajana teki yhteisvedon keskustelun tuloksista; sanoi unohtaneensa alustuksestaan Hendricksonin vaatimuksen, että puolue lunastaisi omat sanomalehtensä; yhtyi Hendricksoniin ja esitti että puolueelle lähetettäisiin pöytäkirjan ote kaikista täällä päätetyistä puoluetta koskevista vaatimuksista että tätä kirjelmää (manifestia) lausumaan valittaisiin 5:si henkinen toimikunta.

Hendrickson: kannatti Murroksen esitystä ja vaati että tätä manifestia julaistaisiin myös suomenkielellä ja määrättäisiin 3 viikon hyväksymisaika. — Hyväksyttiin.

Päätettiin, että kokouksen puolesta laaditaan varsinainen esitys, joissa suomalaisten katsantokanta koko taktiikkaan nähden perinpohjaisesti selitetään niiden päätösten nojalla mitä kokouksessa on tehty ja vaaditaan että ennen kaikkea Amerikassa

on sosialistinen liike koetettava luoda yhdeksi puolueeksi europalaisen taktiikan perusteelle, jossa on sekä valtiollinen että ammatillinen puoli. Kirjelmää valmistamaan valittiin viisihenkinen komitea, johon tulivat: Murros, Hahl, Boman, Halonen ja Närhi.

Yleinen taktiikka kysymys.

Suomalaisten sisäinen toiminta.

Murros luki uudestaan ne ponnet alustukseensa, jotka koskivat sisäistä toimintaamme.

Minneapolisin osaston alustus tässä asiassa on hävitetty.

Kielenkäännön järjestäminen.

Puheenvuoroa käytti ensiksi

Wilen: vastusti yleisen kielenkääntäjäviraston perustamista eikä missään tapauksessa suosinut viraston asettamista Työmiehen yhteyteen; ehdotti, että vaadittaisiin kansallisvirasto palkkaamaan suomalaisen apulaisen, joka voisi täyttää kielenkääntäjän tehtävät.

Hahl: kannatti Wileniä.

Salonen: Ei myöskään kannattanut viraston perustamista Työmiehen yhteyteen; sillä edellytys, että kielenkääntäjä voisi Työmiehessä julaista suurimman osan virastojen tiedonannoista ja sen kautta välittää kirjevaihdon, ei pitänyt paikkaansa monestakin syystä. Työmies niin ollen täytyisi vain puolueen kirjevaihdon eikä olisi sittenkään siinä kylliksi tilaa. Kaikki jäsenet eivät tilaa Työ-

miestä. tärkeimmät asiat tulisi syrjäytetyksi j. n. e. Kannatti Murroksen ensimmäistä pontta, vastusti toista.

Halonen kannatti yleisen kielenkääntäjän viraston perustamista, mutta ei Työmiehen yhteyteen. Sanoi Wilenin ehdotuksen apulaisen palkkaamisesta Kansallisvirastoon olevan epäkäytännöllisen ja väitti, ettei Kansallisvirasto siihen myöntyisi sillä siinä tapauksessa vaatisivat kaikki toisetkin kansallisuudet oman kielimiehensä Kansallisvirastoon, eikä meillä ole mitään etuoikeuksia. Yhtyi Murrokseen.

Puheenjohtaja ehdotti, että ensin keskustellaan siitä onko viraston perustaminen tarpeellinen ja siten määrätään, mihin se sijoitetaan.

Murros vastusti apulaisen asettamista syystä, kun ei olisi mitään takeita siitä, että suomalaiset voisivat kontrolloerata minkään „apulaisen“ toimintaa. — Pysyi edelleen alustuksessaan.

Hendrickson: yhtyi Halosen ja esitti, että virasto sijoitetaan samaan paikkakuntaan missä Kansallisvirasto sijaitsee; siis toistaiseksi Chicagoon (puheenjohtaja: ei kuulu asiaan). Seuraavat toverit käyttivät vielä puheenvuoroa kannattaen viraston perustamista: Wilson (joka väitti ettei Työmies ole pää-äänenkannattaja) Reiman, Hahl, Leikas, Kokko, Mäki, Tossavainen, Maunus, Boman, Wauhkonen, Wilen, Hill, Pitkänen ja Holmsten. Lopuksi tuli yksimielinen päätös, että koko maata käsittävä kielenkääntäjävirasto perustetaan; paikan suhteesta Hendricksonin ehdotusta kannattivat

Mäki, Maunus, Boman, Wilson, Reiman, Hahl, Pitkänen, Murros, Holmsten, Salonen ja Mainio; viraston asettamista Työmiehen yhteyteen kannattivat Wauhkonen, Hill, Leikas, Kokko ja Tossavainen. Asiasta äänestettiin ja 20:llä äänellä 9 vastaan päätettiin että kielenkääntäjänvirasto sijoitetaan samalle paikkakunnalle, missä Kansallisvirastokin toimii.

Nostettiin kysymys siitä, mitenkä hankitaan varat tämän viraston menojen suorittamiseksi.

Hälönen: että Minnesotan valtio Kuunnallisen kielenkääntöviraston ylläpitämiseen luovuttaisi vähintään \$25.00 kuukaudessa, samoin Wisconsinin ja Michiganin valtion virastot; yhtyi Puustiuin ponteen.

Murros ehdotti tämän kysymyksen lykkäämistä ja että otettaisiin alustuksensa toinen ponsi käsiteltäväksi.

Wilen: yhtyi Haloseen; ehdotti, että vaaditaan kannatusta sekä kansallis- että valtioitten virastoilta siten, että mainitut virastot määrättyllä alenuksella vaaditaan luovuttamaan jäsenveromerkkejä kielenkääntövirastolle, joka niitä tulisi yleisesti välittämään. Samoin muitten tarpeitten suhteen. Luuli tästä karttuvan riittävästi juoksevien menojen suorittamiseen; ehdotti, että jokainen osasto suorittaisi \$5.00 pohjarahaston muodostamiseksi jolla hankitaan tarpeelliset neuvot ja tarpeet; myös alustavien toimenpiteitten menoihin.

Henrickson ei luullut meidän voivan Kansallispuolueelta vaatia kannatusta; ehdotti, että jokainen osasto suorittaisi \$1.00 kuukaudessa, jonka piti

riittävänä. Kysymys lykättiin valiokuntaan ja käsiteltäväksi otettiin alustajan, Murroksen, sisäistä toimintaa koskeva, toinen ponsi.

Puheenvuoroa käytti:

Boman, joka Milwaukeen osaston edustajana sanoi hyväksyväänsä ponnen. Ehdotti lisäykseksi, että yleisestä komiteasta muodostettaisiin toimeenpaneva komitea, joka pitäisi huolen erinäisten yleisten komitean päätösten toteuttamisesta ja johtaisi ja avustaisi kielenkääntäjän virastoa. Ehdotti 5 jäsentä. Kielenkääntäjän virastoa lähimpäin valtioitten yleisen komitean jäsenistä valitaan 3 henkilöä, jotka vielä lisäjäseniksi valitsevat kaksi.

Murros kannatti Bomanin lisäysehdotusta. Sanoi komitean olevan välttämättömän asioita hoitamaan ja huomautti, kuinka Työmiehen toimitusta on pidetty tähän asti ikäänkuin velvoitettuna kaikellaisia asioita hoitamaan ja vaadittu alkuunpanemaan. Niitä on sitten toiselta taholta huudettu auktoriteettivallaksi j. n. e. Piti senkintähden toimeenpanevan komitean tarpeellisena.

Maunus yhtyi Murrokseen ja Bomaniin. Useita puheenvuoroja käytettiin vielä; kaikki yksimielisesti kannattivat edellisiä ja päätettiin Murroksen ponsiehdotus Bomanin lisäyksellä jättää ponsivaliokuntaan yhteensovitusta saamaan. Työjärjestyksessä oli sitten

AGITATIONI-KYSYMYS.

Agitationityön järjestäminen.

Hancockin osaston puolesta laaditun alustuksen luki toveri Salonen seuraavasti:

„Clevelandin kokous jo suuntasi agitationityön järjestämistä, asetettiinpa agitationikomiteakin. Mutta se oli kokeilua. Kellään silloisilla edustajilla eivät olleet selvillä ne vaikeudet, jotka tulisivat vastaisuudessa tätä työtä kohtaamaan. Tämän kokeilun tuloksena on nyt hieman kokemusta saavutettua käytännöllisyyttä.

Nyt kun tulee puhe vastaisesta agitationin järjestämisestä, on meidän ensin oltava selvillä siitä, onko vanha agitationijärjestelmä oikea? Minun mielestäni ei se sitä ole. Ensiksikin tämä maa on liian suuri olemaan yhtenä agitationipiirinä. Siitä syystä sellainen kummitus kuin koko maata käsittävä agitationikomitea, joka Clevelandissa valittiin, ei vastaa tarkoitustaan. Tai toisin sanoen: se ei voi toimia kyllin pontevasti. Eikä myöskään tyydyttävästi.

Sitte toisekseen on viimeisen kokouksen jälestä asema hieman muuttunut. Clevelandin kokouksessa kai ajateltiin ensi aluksi panna painoa kiertävän puhujan toimelle. Nyt meillä sellainen on. Kustannukset sen matkoista lankeavat koko puolueen kontolle, vaikka hyöty siitä yksinomaan on suomalaisilla. Tämä puoli siis vastaista agitatsionia järjestäjissä on itsestään ratkaistu. Iiuomioon kuitenkin on otettava, että yleinen suomalainen organisaation toimi tulee edelleen pysymään koko puolueen kannattamana.

Kolmanneksi niinkutsuttu agitatsioonikirjallisuus, se myöskin ajateltiin Clevelandin kokouksessa jättää sen koko maata käsittävän agitatsiooniko-

mitean toimitettavaksi. En varmaan tiedä, mitkä näkökannat olivat silloin tällaiseen päätökseen vaikuttamassa. Ehkäpä suurimpana tekijänä tuo yleinen ameriikkalainen keinotteluhalu. Olihan siihen asti työväestölle tyrkytetty sosialistisen kirjallisuuden nimessä melkeinpä mitä päättömintä pötyä. Puhujina myös esiintyi miehiä, jotka eivät edes aakkosia tunteneet. Kun ottaa huomioon että nämä samaiset miehet esiintyivät vielä kirjallisuuden ja sanomalehtien kauppaajinakin niin onko ihme, että esim. Topeliuksen „Lehtisiä mietekirjastani“ komitea sosialistisena kirjana talon pöydällä, jossa asiaansa tuntematon agitaattori oli majoittunut. Monta muutta päättömyyttäkin voisi vielä mainita. Mutta nurinkurisuuksien esittäminen suinkaan kuulunutkaan tähän. Se vaan lienee varma, että silloisiin näkökantoihin vaikutti sellaiset epäkäytännölliset järjestyttömät olosuhteet. Siksipä ajateltiin, että agitatsioonikomitea kykenisi pitämään huolta kunnollisen agitatsioonikirjallisuuden aikaansaamisesta. Missä määrin tämä on toteutunut, sen kokemus on näyttänyt. Silloin ei kukaan liene ajatellut, että tällainen varoja tarvitseva yrittäjä tarvitsee muutakin kuin komiteaa ja suuria sanoja. Paljon helpompi on luoda teorioita, kuin panna niitä käytännössä toimeen. Siksipä se puoli jäikin toteutumatta.

Mutta olemmeko sitte nyt agitatsioonikirjallisuutta vailla? Ei suinkaan! Sitä on meillä kyllältä ja parempaa kuin ennen. Puoluelehtemme ovat pitäneet siitä huolen, voimme sanoa oivallisesti. Ja

kenties tulevat ne sen edelleen tekemään. Siksipä vastaista agitatioonoi järjestäissä ei pitäisikään pauna niin paljon huomiota uuden kirjallisuuden ilmoille tulemiseen, vaan sen sijaan kirjallisuuden levittämiselle.

Kieltää ei voida, etteikö puhuttu ja painettu sana edelleenkin ole paras ja asianmukaisin keino asiamme edistämiseksi. Siksipä ei ole meille yhden tekevä, miten ja millä tavalla niitä levitetään.

Parhaiten voisi kukin osasto piirissään pitää huolta kunnollisen agitatsioonikirjallisuuden levittämisestä. Puoluelehtien levittäminen pitäisi saada myöskin osastojen yhdeksi päätehtäväksi.

Neljännäksi agitaattorien kasvattaminen. Se ei suinkaan ole pienin tehtävä. Sitäkin ajateltiin Clevelandissa. Mutta siinäkään ei tietysti ollut muuta kokemusta kuin se mikä oli kotoisista oloista saavutettu. Soveltuiko se kokemus täkäläisiin oloihin, se oli toinen asia. Yritettiin sitä kuitenkin ja niin annettiin agitatsioonikomitealle toimeksi panna koko maata käsittävät agitatsioonikurssit toimeen. Ne puuhattiinkin, mutta tuliko ne yleiseksi osanottoon nähden? Ei, sitä ne ei voinut tulla. Onko nyt työläisellä, joka ahertaa aamusta iltaan niukan leipäpalasensa ansaitsemiseksi, niin paljon intressiä tällaisiin kursseihin, että tekee matkan satojen mailien päästä päästäkseen osalliseksi kursseista. Ja toisekseen: onko hänellä edes aikaa ja varoja siihen? Ei, sanon minä, niitä parhaita tekijöitä ei hänellä ole.

Mutta voidaanhan avustaa, sanottanee. Niin,

voidaanhan, mutta siinäpä se onkin mutta. Miksi ei sitte viimeisille agitatiosioonikursseille avustettu osanottajia, miksi? Siksi, että ne kurssit olivat jo kysyneet siksi paljon osastojen varoja, että enempi kannatus oli mahdoton. Siksi se puoli, joka juuri olisi ollut parhaiten suotava, tuli laiminlyötyä. Mutta se ajatus, että ne yhteisesti pantaisiin toimeen, se ei suinkaan ollut väärä. Päin vastoin. Yhteisesti me paremmin ja helpommin saamme aikaan tällaiset kurssit. Siitä syystä pitäisi myös edelleen pidättää kurssit yhteisinä, vaikka osanotto niihin ei tulisikaan sen yleisemmäksi kuin yhdestä valtiosta.

Ainoa muutos, minkä minä tahtoisin agitatiosioonikursseihin nähden, olisi, että kurssit tehtäisiin jokavuotisiksi ja että niiden toimiaika määrättäisiin vähintään neljäksi viikoksi. Tämäkään aika ei vielä olisi mielestäni liian pitkä aika sellaisten aineiden käsittelylle, kuin näissä kurseissa tullaan käsittelemään.

Kurssit voisivat sitte olla vuoron perään missä valtiossa kulloinkin parhaaksi katsottaisiin. etupäässä kuitenkin pitäen silmällä sellaisilla paikoilla missä enimmäkseen suomalaisia asustaa.

Sitte yksi seikka vielä. Olisi nimittäin suunnattava enemmän työtä nuorison, nim. kasvavan nuorison kasvattamiseen. Meillä on kyllä viime aikoina näkyneet sellaisia mielipiteitä, ettei kasvatus työ muka olisi tärkeää. Mutta sittenkin minä uskallan väittää, ettei se niinkään vähärvoista ole. Päinvastoin asettaisin minä kasvatuksen juuri ensisijalle, ja että jo nuorena nuorisolle istutettaisiin

vakava käsitys yhteiskunnallisten ja taloudellisten uudistusten tarpeellisuudesta. Nuoriso olisi silloin miesikään tultuaan jo täysin selvillä ja vakaantu-neilla mielipiteillä varustettu. Siitä syystä olisi myös toimeenpantava erityisiä lasten kursseja, joissa helppotajuisesti opetettaisiin lapsille sosialistista maailmankatsomusta. Paras olisi mielestäni ensi aluksi panna toimeen tällaisia kursseja kussakin osastossa, vaikka lyhempiäkin, viikon ja parin kestäviä j. n. e.

Sen perusteella mitä nyt olen esille tuonut, roh-kenen edustajakokouksen päätettäväksi esittää seu-raavaa:

1) paras on järjestyä valtioittain; siellä missä on harva suomalainen asutus voi yksi-kin osasto muodostaa agitatsioonikomitean; kukin valtio muodostaa oman agitationiko-mitean. Vireämpää toimintaa, yhdenmukai-suutta ja käytännöllisyyttä saavuttaakseen pidettäköön kussakin valtiossa yksityisiä e-dustajakokouksia.

2) Varsinaisen agitatsioonikirjallisuuden kehittäminen ja kustantaminen olisi jä-tettävä edelleenkin puoluelehtiä kustantavien kustannusyhtiöiden tehtäväksi.

3) Kukin osasto paikkakunnallaan ot-takoon yhdeksi päättehtäväkseen agitatioon-i-kirjallisuuden ja puoluelehtien levittämisen paikkakunnallaan.

4) Agitatsioonikursseja pantakoon toimeen joka vuosi vähintään 4 viikkoa kestävässä lukusarjoissa. Kurssit sijoitettakoon joka kerta eri valtioihin, jos mahdollista.

Kustannukset agitatsioonikursseista suoritetaan yhteisesti.

Kurssit toimeenpanee ja hankkii luennoitsijat niihin sen valtion agitatsioonikomitea, jossa kurssit toimeenpannaan.

5) Helppotajuisia nuorison kurseja pantakoon toimeen osastottain siellä missä vähänkin sellaisia voimia on, että sellaisia aikaan saadaan.

Puheenvuoroo käytti ensiksi

Hendrickson, joka ehdoitti maan jakamista agitationipiireihin: Ei hyväksynyt agitatsioonikursseja, koska piti ne tarpeettomina. Vaati, että kansa on kasvatettava eikä agitaattorit luokkatietoisiksi, siten ainoastaan vapaudutaan auktoriteeteista.

Murros huomautti, että edellisen keskustelukykyksen ratkaisun perästä on nyt paikallaan ja helpompi ratkaista agitatsioonityön järjestäminen.

Huomautti Hendricksonin alustusten johdosta, että piirit jaettaisiin niin, että ne tulisivat itä-keskivaltiot ja länsi muodostamaan kukin oman agitatioonipiirinsä.

Mainitsi että toiskielisten kesken on tämä tapa käytännössä ja toimii hyvin.

Ehdotti hylättäväksi alustuksen ensimmäistä pontta, koska edellisen ehdoituksen kautta saataisiin suurempi varmuus asioista, sekä voitaisiin vaa-

tia puolueen puhujilta puolueen valtakirjaa, jota nykyään ei voida tehdä.

Holmsten: Piti edullisempänä agitatsionin järjestämisen valtioittain, kuin jakamalla maa 3 tai 5 piiriin. Sanoi havainneensa menestyksellisen agitatsioonityön riippuvan tarkasta olosuhteiden tunteemisesta, jota ei voi kiertävältä agitaattorilta edellyttää siinä määrässä kuin olisi toivottavaa. Jos rajat vedetään valtioiden mukaan, silloin myöskin agitatsioonityö tulee paremmin ja tarkemmin tehdyksi ja tulokset sen mukaan paremmat ja kustannuksia vastaavat. Jos vielä pidetään yleistä organiseeraajaa liikkeellä, ei toistaiseksi suomalainen sosialistinen liike monimutkaisia ja paljon hankaluitta synnyttäviä komiteoita ja keskusvirastoja kaipaa.

Maunus: yhtyi Murrokseen.

Mainio: esitti maan jakamista 5:teen agitationipiiriin: 1) Keskivaltiot jaettavaksi kahteen piiriin, 3) itä- 4) vuoristo- ja 5) länsivaltiot; oli muuten Murroksen kannalla.

Wilson yhtyi osastonsa puolesta alustukseen. Ei kannattanut Murroksen mainitsemaa valtakirjan vaatimista sosialistipuhujalta.

Halonen väitti Hendricksonin puhuneen paljasta pötyä edellisessä; esitti 3:n piiriä jaon Länsivaltiot (Montanaan asti) keskivaltiot (Montanasta Wisconsinin) ja Itävaltiot. Yhtyi Murrokseen ja kannatti erityisen toimeenpanevan komitean asettamista kutakin agitationipiiriä hallitsemaan, joka komitea myös valtuuttaa agitaattorit j. n. e.

Jacobson sanoi Chisholmin osaston kannattavan alustusta, paitsi siinä että harvemmin asutut valtiot liittykööt yhteen.

Salonen: Väärinkäsityksien poistamiseksi selvitti että Hancockin osaston alustus ei ole sama kuin A. Niemisen Työmiehessä julaisu alustus; Niemisen laatimasta alustuksesta oli osa karsittu pois ja tärkeitä muutoksia tehty; luki uudelleen ponnet.

Pasanen Ida yhtyi Murrokseen, Jacobsoniin ja alustukseen.

Reiman yhtyi Murrokseen.

Louko alkoi puhumaan sanomalehtien tärkeydestä agitationityössä, tahtoi lausua paheksumisensa — — — —

(Puheenjohtaja: asiaa! puhe katkaistu).

Kokko ja Hahl kannattivat 3:n piirin jakoa.

Boman kannatti 3:n piirin jakoa ja huomautti puoluekurista, että agitaattorien on saatava puolueen kannatuksen ennenkuin voidaan puhujina hyväksyä; kannatti toimeenpanevaa komiteaa kussakin piirissä.

Hendrickson yhtyi Haloseen.

Mäki kannatti Niemisen alustusta, että Länsivaltiot saisivat itse määrätä järjestymisensä.

Murros huomautti, että sentähden pidetään edustajakokouksia että puolueen jäsenet sekä osastot seuraisivat yleisiä päätöksiä. Vastusti Mäen esitystä, sen perusteella kun heikommat osastot niinmuodoin jäisivät ilman tukea.

Korhonen kannatti Hendricsonia.

Heinonen Olga yhtyi Murrokseen. Tahtoi tietää, onko oikeus mennä esim. raittiushaalille puhumaan?

Mainio väitti synodalaisten olevan meitä paremmin järjestyneitä, ja heidän paremmin täyttävän velvollisuuksiaan. Sanoi, että heillä kun on joku edustajakokous, niin kaikki täyttävät sitoumuksensa; uhraavat roponsa vakaumuksensa puolesta j. n. e., kannatti Murrosta.

Wilson väitti, että puhujain suhteen on ymmärretty väärin; sanoi, että kuka tahansa saapi tulla puhumaan, sillä minkäänlaista sensuuria emme voi asettaa. toinen asia on puhujan kannattaminen sekä hyväksyminen.

Luomaaho, Leikas, Harlin, Aarnio ja Kokko yhtyivät Murrokseen; kannattivat 3:n piirijaon.

Wilen: Komitea joka valvoo kielenkääntäjän tointa, voipi myös valvoa agitatioonityötä.

Holmsten piti tšekäläistä liikettä vielä niin pienenä, että se ei toistaiseksi tarvitse tällaisia komiteoita. Kun kerran yleinen n. k. Kansallissihteerin virasto on olemassa, jonka avulla voidaan useimmat asiat hoitaa ja kun toimintamme pääasiallisesti edellyttää vielä perusteellista agitatioonia niin näyttää tämä homma liian aikuiselta tässä muodossaan.

Maunus: kannatti alustusta Milwaukeeen osaston puolesta.

Puheenjohtaja teki keskustelusta yhteenvedon, sanoi kolmea eri mielipidettä olevan. Enemmistö 3:n piirin jaon kannalla — joku oli esittänyt 5:n

piiriin ja osa tahtoi agitatioonityön järjestämistä valtioittain; pyysi äänestys ehdotusta.

Murros ehdotti että koska kukaan ei ollut kannattanut 5:n piiriin äänestettäisiin 3:n ja ei 3:n piiriin välillä. Ehdotus hyväksyttiin ja 30:llä äänellä 5 vastaan päätettiin muodostaa 3:me agitatioonipiiriä.

Ponsivaliokunnalle jätettiin tämän piiriin rajain määräämisen. Keskustelussa ilmenneitten mielipiteitten mukaan kokouksen hyväksyttäväksi.

Murros esitti, että eikö olisi syytä esittää Michiganin ja Wisconsinin osastoille sekä Massan liittohallinnolle toivomus, että he alistuisivat edustajakokouksen päätöksiin. Niissä nykyään on agitatio järjestettynä valtioittain.

Hahl: Eri valtioitten on pakosta seurattava edustajakokouksen päätöstä tai luovuttava yhtenäisyydestä.

Halonen huomautti, ettei oltu kyllin selvillä tämän kokouksen vallasta ja voimasta — piti keskustelua tarpeettomana, koska asia tulee esille puoluekurikysymyksessä.

Päätettiin siirtyä kysymyksen toiseen osaan.

Agitationikurssit ja koulukysymys.

Salonen luki Hancockin alustuksen tätä kysymystä koskevat ponnet, uudelleen.

Maynardin osaston alustuksen luki toveri Siiri. Alustus joka oli tätä ennen julaistuna „Raivaajassa” ja oli seuraava:

Olisiko mahdollista alkaa Am. suom. sos. puo-

luen ajatella „suomalaisen työväen opiston“ perustamista?

Hyvin tunnettua on se tosiseikka, että suomalaisen työväen keskuudessa ollaan vielä hyvin epätietoisia sosialistisista periaatteista, yleismaailmallisesta historian kehityksestä. Mutta näiden tietojen hankkimiseen on käytävä tarmokkaasti kiinni, ei ainoastaan sanoissa vaan töissä. Tosin ei voi sanoa, ettei meillä olisi jo tämän asian eduksi toimittukin. Ouhan meillä agitatsioonikursseja y. m., mutta tämä ei vielä riitä — katsoen siihen että nämä ovat lyhytaikaisia ja vaikutus samoin. Tai toisin sanoen, ne ovat liian lyhytaikaisia kartuttaakseen laajempaa tietovarastoa tiedonhaluisille ja nämähän onkin ajottu alkuvaikeuksia poistamaan.

Yllämainittuihin katkelmiin katsoen ehdotamme kokoukselle seuraavaa:

1. Että kokous valitseisi komitean, joka olisi alustavaa toiminnan keskus ja toiminnan vireillä pitäjä, sekä ehdotteleisi keinoja asian toteuttamiseksi.

2. Koska alkuaikoina ei opistolla olisi itsellä huoneustoa, olisi toiminta järjestettävä siten, että tämä opisto olisi kiertävä, toimien aina yhden lukukauden paikallaan, ja seurojen huoneustoissa halpaa vuokraa, tai ainoastaan siitä johtuneita ulosmenon lisäystä vastaavalla summalla.

3. Osastoja olisi verotettava pienellä summalla jäsenluvun mukaan, jotka varat käytettäisiin sanotun opiston ylläpitämiseksi.

Ida Pasanen: pyysi saada lukea alustuksensa nuorison kasvatuksesta, mutta päätettiin se lykätä tuonnemmaksi, koska ei kuulunut varsinaisesti tähän kysymykseen.

Murros: esitti että keskusteltaisiin siitä, kumpi agitaattorien kasvatukseen olisi nykyisellä asteella parempi ja käytännöllisempi, agitatsioonikurssit, vaiko varsinaiset koulut. Keskustelu-ehdotus hyväksyttiin; ensimmäinen käyttämään puhevuoroa oli

Hendrickson: joka kiivaasti vastusteli kouluja. Agitaattorien velvollisuus on kasvattaa kansaa ja levittää sosialismia, sanoi että me emme tarvitse mitään noitakouluja, missä liperiherroja kasvatetaan. Pidettäköön luentoja laajoille kansajoukoille, palkattakoon luennoitsijat kaksi viikkoa saarnaamaan yhtä kyytiä eri paikkakunnille, ja siitä on oleva enemmän hyötyä. Väitti, että Suomen yliopistostakin tulleet miehet, harvoja poikkeuksia lukuunottamatta, eivät kykene edes puheenvuoroja käyttämään. Kehoitti kirjallisuuteen tutustumaan ja itsekunkin agitaattoriksi pyrkimään.

Halonen: huomautti, että Hendrickson on 7 vuotta heilunut agitaattorina ja ainoastaan vähän saanut aikaan. Miksi? kysyi hän. Siksi, että on puuttunut tietoa. Tietoa saa ainoastaan kirjoista, joita kirjoittavat ne —

(Hahl: ne, joka osaavat!)

(Hendrickson: minä kritisceraan!)

(Halonen: Minä kestän kritiikin!)

(Puheenjohtaja: Älkää noidat tapelko!)

Jos nyt rutto veisi kaikki, jotka pystyvät opet-

tajiksi ja kirjailijoiksi, niin ketkä täyttäisivät paikat. Edellytyksiä vailla olevatko? Tasa-arvoisuutta aina vaaditaan. Täytyykö nyt tässäkin kysymyksessä olla tasa-arvoisuus määräämässä? Kun pääsee alkuun oikealla tavalla, niin voipi itse itsensä kyllä kehittää. Puhuja selitti sitten kurssien menettelyä ja niiden merkitystä, kuinka niissä tulee koettaa kasvattaa sellaisista henkilöistä saarnaajia, joilla jo on edellytyksiä. Vakuutti, että vaikeata on ilman ohjausta päästä tutkimisen alkuun ja että kurssit eivät suinkaan ole vain kuivaa luennoimista, vaan myös käytännöllistä harjoitusta agitaattorien toimeen. Ja sellaista harjoitusta ehdottomasti kaivataan. Väitti, että Martti, vaikka onkin innoitukseksi tehnyt työtä, on siksi saanut niin vähän aikaan, kun ei aina itsekään ole tietänyt, mihin on tahtonut pyrkiä. Puhuja väitti, että laajojen kansakerrosten kasvattaminen riippuu yksilöitten kasvattamisesta. Ei kuitenkaan kannattanut koulua, ei sentähden, että olisi vähääkään epäillyt sen taloudellista menestymistä, mutta koska mielestään oli nykyaikana mahdotonta saada tänne opettajavoimia. Kannatti agitatsioonikursseja, mutta ei yleismaallisina, koska osaaottajien matkakulut nousisivat liian kalliiksi.

Salon: Osastonsa evästys oli, että pidetään vielä toistaiseksi koulua mahdottomana, eikä omasta puolestaan kannattanut kursejakaan.

Reiman: Osastonsa evästys oli seuraava, että kolmessa eri kohden pidetään järjestyksessä vuosit-

tain luentokurssit, ja että kurssien ajaksi määrättäisiin kaksi viikkoa.

Pitkänen: Ei kannattanut koulua Halosen perusteilla; piti kurseja ehdottomasti tarpeellisina; lausui Hendricksonille halveksumisensa sen johdosta, että oli väittänyt kurssien kasvattavan vain „liperi“-herroja; yhtyi muuten Haloseen.

Puheenvuorot päätettiin rajoittaa.

Anttila: yhtyi Haloseen, samoin Luomaaho.

Salonen: kannatti koulua, ei kurseja; uskoi, että opettajia kyllä saataisiin.

Vauhkonen: Yleinen organiseeraaja voisi matkansa järjestää niin, että hän voisi toimia kurseissa opettajana.

Siiri: kannatti koulua; yhtyi Haloseen.

Boman: yhtenä „liperikaulana“ kannatti ehdottomasti kurseja koulun edellä. Vakuutti itse saaneensa viime syksyn kurseilta paljon oppia ja selitystä, jota ei yksinomaan kirjoista saa.

Puhcaika rajoitettiin 1:si min.

Tossavainen: huomautti, että „kristityn vaelus“ ja kirkossa käynti ei suuria auta. Oli itse kursien kannattaja ja arveli niistä suurta hyötyä olevan. Ei hyväksynyt ensinkään Hendricksonia.

Pasanen, Ida: kannatti kurseja.

Heinonen, Olga: kannatti molempia; yhtyi alustukseen ja huomautti, että jos kohta koulu ei olisi sikaan aivan nykyhetkellä mahdollinen, olisi siitä kumminkin herätettävä kysymys ja pidettävä se viireillä.

Mainio: yhtyi edelliseen; samoin Fallström.

Leikas ja Jacobson yhtyivät Reimaniin.

Puheenjohtaja ilmoitti, että puheenvuorot olivat nyt käytetyt. Hendricksonin mielipidettä ei kukaan ollut kannattanut. Enemmistö kannatti kurssseja. Sanoi, että oli ehdotettu yhdet kurssit pidettäväksi vuorotellen kussakin piirissä.

Asia lykättiin päätösehdoitusta varten valiokuntaan.

Kun oli vielä päätetty alkaa seuraavan päivän istunto kello 8 lopetettiin tämän kolmannen päivän istunto laululla „Työväen marssi“.

NELJÄS KOKOUSPÄIVÄ.

Lauvantaina, 4:nä p:nä elokuuta.

Kokous alettiin kello 8. Puheenjohtajana toimi Vilho Boman.

Valtakirjain tarkastuskomitea ilmoitti uuden edustajan saapuneen, nimittäin toveri Juho Huttunen, Mountain Ironista ja myönnettiin hänelle täysi edustus oikeus. Päiväjärjestyksen mukaan käytiin käsiksi menettelytavan käytännölliseen puoleen suhdekysymyksissä, joista ensimmäinen oli

1) Ammattikuntaliike.

Murros: luki uudelleen ne ponnet alustukseensa, jotka koskivat käytännöllistä puolta.

A. Närhi, joka piti tarpeettomana tästä enään keskustella, koska kerran periaatteellisessa käsittelyssä oli laadittu yleisiä poisia.

Murros esitti, että jätettäisiin valiokunnan a-

siaksi valmistaa ponnet, jott'eivät tulisi periaatteellisten ponsien kanssa ristiriitaan, sillä evästyksellä, että agitaattorien tulisi luentotilaisuuksissa y. m. sekä ponsia että yleensä ammattikuntaliikettä selvittää mahdollisimman tarkoin.

Päätettiin pitää Murroksen evästys päätöksenä tässä asiassa, ettei sen parempaa käytännöllistä pontta laaditakaan.

Päätös on siis, että: „Agitaattorien velvollisuudeksi jätetään selonteko ammatillisesta liikkeestä mahdollisimman tarkoin.“

2) Uskontokysymys.

(Käytännöllinen puoli.)

Periaatteellisessa käsittelyssä hyväksytyt ponnet luettiin uudelleen. Keskustelukysymyksen aloitti

Murros: Kun on sanottu „uskonto on yksityisasia“ seuraa siitä, että useat ihmiset joutuvat pahaan välikäteen. Toisella puolella he kyllä hyväksyivät sosialismin taloudelliset periaatteet, mutta kun ne ovat ristiriidassa nykyisen kirkon opin kanssa, joka ihmisten mielissä on sama kuin uskonto, saavat he toisella puolella näkyviinsä helvetin kauhuineen, jos hyväksyvät sosialismin. He joutuvat siis vastakkain sosialismi ja helvetti, nykyisyys ja taivas. Varmaa myöskin on, että uskonnollinen pelko aina voittaa. Asiain näin ollen on agitaattorien tarkasti tehtävä selkoa uskonnon synnystä ja kehityksestä, eikä ilman varmaa tietoa lähdeittävä toisen

uskonnollista vakaumusta horjuttamaan. Ainoastaan täten me voimme vastustuksen murtaa.

Mäki: On täällä agiteerattu uskontoja vastaan ja nyt koetetaan saada tämän kokouksen selkänöjä tuleville hyökkäysretkille. (Hahl: valtakirja!) On tähän asti ilman perusteita hyökätty kirkon sekä uskonnon kimppuun, ja jos nyt tämä kokous päättää Hahlin ja Murrokseen mielipiteitten mukaan, niin saamme sitten vapaat kädet oikein pirullisella tavalla ruveta uskontoa sortamaan. Sanoi, ettei kokouksen päätöksellä ole voimaa ellei koko puolue sitä kannata; omasta puolestaan sanoi seuraavansa ainoastaan yleispuolueen ohjelman ohjeita.

Salonen: Jos täytyy hyökätä kirkkoa vastaan, niin erotettakoon selvästi kirkko uskonnosta.

Närhi: On lujasti hyökättävä molempain sekä kirkon että uskonnon kimppuun, sillä molemmat ovat vaan pimitysvälineitä.

Kokko yhtyi Murrokseen. Esitti, että käytettäisiin hieman hienompaa kieltä, ettei niin raa'asti hyökättäisi. (Huutoja: liperrellään!)

Puheenjohtaja: Ei saa jaaritella.

Puheenvuorot päätettiin rajoittaa, myöskin aika 1:si min.

Tossavainen yhtyi Murrokseen. Huomautti, että ne, jotka huutavat rajoittamista, eivät itse noudattaisi sitä. Kirkko on papin leipäpises. Agitaattoria on tehtävä selvää kirkon suhteesta sosialismiin.

(Hahl: Ei lörpötellä turhia!)

Heinonen, Olga: Älköön rääkättäkö ja loukat-

tako uskontoa, varsinkin sellainen henkilö, joka ei perusta eikä ajattele siitä mitään. Enemmän vahinkoa kuin hyötyä on siitä liikkeellemme

Lankola, Airaksinen, Siiri ja Pasanen sanoivat yhtyvänsä Murrokseen.

Vauhkonen ei tiennyt mitään eroa olevan meidän uskonnon ja kirkon välillä. Sanoi, että on erotettava „usko“ uskonnosta; yhtyi Murrokseen.

Parras: Ei tarvitse silityskeinoja käyttää taistelussa kirkkoa vastaan!

Boman ei kannattanut vaksia käytettäväksi eikä prässirautoja, vaan keppiä, ja se on annettava jokaisen käteen. Tieteen pohjalla on taisteltava kirkon hyökkäyksiä vastaan.

Puheenvuorot olivat nyt loppuneet. Seuraavan ponsiehdotuksen esitti

Murros: „Kirkollista uskontoa on agitatioonityössä vastustettava, mutta ei siten että siitä sosialistisen ajatuskannan maallinen selvittely kärsii. Kuitenkin on ehdottomasti vastustuksien perusteena esitettävä historialliset ja tieteelliset tosiasiat.“

Koska ehdotusta ei voitu enään hyväksyä päätettiin se jättää ponsivaliokuntaan evästyksellä, että muodostetaan se selvemmäksi ja yksinkertaisemmaksi.

3) Agraarikysymys

oli työjärjestyksessä seuraava ja käytti ensiksi puheenvuoroa

Parras, ehdottaen kysymyksen yhdistämistä Osuustoiminta-kysymykseen.

Murros kannatti yhdistämistä, eikä nähnyt mitään muita käytännöllisiä mahdollisuuksia, kuin mitä Halonen jo oli periaatteellisessa keskustelussa esille tuonut. Osuustoiminnan kautta voidaan etupäässä farmarien tilaa parantaa, joten osuustoiminta on siis selvitettävä farmareille ja mikäli mahdollista koetettava toteuttaa.

Boman tahtoi, että agitaattorien olisi entistä enemmän kohdistettava työnsä farmiseuduille, perustaa farmarien kesken sosialisti-osastoja, kuten Suomessa torppariilitot j. n. e.

Luomaaho kannatti asian siirtämistä osuustoimintakysymykseen yhteyteen.

Tehtiin välipäätös: Puhevuorojen loputtua siirretään kysymys osuustoimintaliikkeen yhteyteen.

Leikas kannatti Bomania yhtyen Murrokseen.

Järvinen ihmetteli sitä kun tämä kokous on tykkänään välinpitämätön farmarien suhteen, tiesikö niitä olemassakaan olevan. Pitäisi pakoittaa agitaattorien liikkumaan enemmän kuin tähän asti maaseuduilla ja siten koettaa saada farmarit mukaan.

Hendrickson: Miksi eivät farmarit ole sinne kutsuneet! Siellä saa juosta kuin rakkikoiria, jos mieli kokousta saada kokoon ja kannatus on niin huono, että on mahdotonta siellä toimeen tulla.

(Hahl: Se on totta että leipää ei saa siellä, missä se kasvaa!)

Koska puhevuorot olivat käytetyt, siirryttiin seuraavaan kysymykseen, joka oli

4) Kieltolaki ja persoonallinen raittiuskysymys.

Ei katsottu kysymyksen kaipaavan mitään käytännöllistä pontta, siirryttiin siis seuraavaan kysymykseen, joka oli

5) Osuustoimintaliike.

Murros oli ensimmäinen käyttämään puheenvuoroa ehdottaen, että tehdastyöväestön suuren liikkuvaisuuden takia katsottaisiin keskusteluja tässä kysymyksessä tarpeettomina.

Närhi ehdotti, että jätettäisiin käytännöllinen puoli keskustelematta siksi, kun periaatteelliset ponnet hyväksytään. Ehdotus sai yleisen kannatuksen ja päätettiin Osuustoiminnan käytännöllinen puoli siirtää tuonemmaksi.

Hahl esitti keskusteltavaksi päätetäänkö jatkaa kokousta. Jatketaan maanantaina, koska on asioita pöydällä vielä koko joukko, joita ei tänä päivänä ehditä käsitellä ja huomautti, että maanantaina alkavat luentokurssit.

Päätettiin jatkaa kokousta niin kauvan kuin asioita riittää luentokurseista huolimatta.

Siirryttiin pöydällä oleviin kysymyksiin; vuorossa oli

6) Naisosastot ja naisten suhde sosialismiin sekä naisten äänioikeus.

Päätettiin jakaa keskustelu kahteen osaan: 1) Naisosastot ja naisten suhde sosialismiin; 2) Naisten äänioikeus.

Luettiin Wm. Oksasen alustus, joka kuului seuraavasti:

Onko tarpeellista perustaa naisosastoja työvähennyshdistyksiin.

Tästä kysymyksestä on Amerikan suom. sos. liikkeessä eroavia mielipiteitä huomattavissa, tosin paikoin hyvinkin suuressa määrässä. Jollakin paikkakunnalla se on ollut keskustelun alaisena ja on m. m. tullut päätöksiäkin siihen suuntaan, että missä huomataan tarpeelliseksi, niin perustettakoon. Näissä tällaisissa päätöksissä ilmenee, että on tahdottu välttää eroavain mielipiteitten yhteen törmäystä. Vaan tällainen menettely ei mielestäni ole oikein ja saattaa se ajan pitkään ikäviä seurauksia. Sentähden ehdotan että tästä keskustellaan koko maata käsittävässä kokouksessa, varsinkin kun nykyisin on jo siitä ollut hankaluutta, nimittäin siitä, että toinen agitaattori kehoittaa perustamaan ja toinen taasen kieltää ne tarpeettomana. Itse puolestani pidän ne tarpeellisina, vieläpä välttämättöminäkin että koittaa saada jokaiseen yhdistykseen jossa vain jokukin on naisia, systä että tunnustettu tosiasia on, että nainen on kahden jopa kolmenkin kertaisen sorron alainen ja niin perinpohjin kukistettu vaatimuksissaan, että he pelousekaisella kunnioituksella lähentelevät miessukupuolta, ja alituisesti huomatessaan miesten puolelta halveksumista ja ivaa, katkeroittaa se mielen ja tekee heistä itseensä sulkeutuneita nukkeja, jotka kärsivät ja toivovat ja niin ollen eivät voi kohota täysjärvoisiksi yhteisten asiain johtoon. Ja nukkeja meidän tais-

telumme ei kaipaa, vaan naisia, jotka itsetietoisina oikeuksiaan vaativina voivat käydä „päin vaikka tykkein jyrinää“, vaikkapa ne oikeuden vaatimukset olisivat sitte sosialistisia tai kapitalistisia sortajia vastaan. Tunnuslausecimmehan on: Sorrettuille oikeutta! Mutta nainen ei voi meidän nykyisissä työväenyhdistyksissä kohota oikeuksiaan vaativaksi. Sillä ani harvoissa yhdistyksissä on miehiä jotka tositeolla haluavat naisen kohoamista tasa-arvoiseksi, päin vastoin koittavat yhä edelleen nukuttaa naisia vakuuttamalla, että täällähän te olette jo tasa-arvoisia ja vaatimalla vaativat että tyytyä vaan heidän johtoonsa, että sosialistinen aatekin velvoittaa siihen. Tällainen pirullinen iva, sitä tuskin voinee muuksi nimittää, saattaa tuottaa ikäviä seurauksia, kun nainen kerran herättyään huomaa asemansa, sillä kukaan ei voi naista kohottaa tasa-arvoiseksi jollei hän itse. Heidän on perinpohjin poistettava se harhaluulo miehistä, että eivät he voi ottaa osaa yhteisten asiain johtoon, ja alku siihen saadaan parhaiten naisosastojen kautta. Ja silloin vasta naiset voi yhdenvertaisina käydä miesten kanssa luomaan uutta yhteiskuntaa, jossa on tasa-arvoisia ihmisiä, miehiä ja naisia.

On kerrassaan turhaa väittää että tällaiset osastot tulevat olemaan mitään „karsinoita“, päinvastoin ne tulevat alkeisopistoiksi, joita vastaan ei pitäisi kenelläkään olla mitään sanomista, päinvastoin pitäisi koittaa saada niitä ylös niin paljo kuin mahdollista, varsinkin niillä paikkakunnilla, missä ei naiset vielä voi itse sitä saada ylös, miehet avuksi.

Tämä ei ole mitään n. s. porvarillista naisasiaa, joilla on pyrkimys kieltäytymisen avulla kohota tasa-arvoiseksi, jonka kautta naisen on mahdoton koskaan tulla tasa-arvoiseksi; — ei, naisten on käytävä politiikkaan, sillä se on ainoa tie josta naiset voivat kohota.

Tästä alustuksesta keskusteli Fitchburgin työväenyhdistys ja hyväksyi sen puoluekokouksen.

Tov. Määttä lä pyysi lukea laatimansa alustuksen ja myönnettiin se hänelle, mutta kun alustuksen kuultua tultiin siihen käsitykseen, että sillä ei ollut asiaa kanssa mitään yhteyttä, päätettiin hylätä se tykkänään, eikä myöskään ottaa sitä pöytäkirjaan. Ensimmäinen käyttämään puheenvuoroa oli toveri Heinonen, Olga:

Mielestäni olisi vältettävä voimien hajoitusta yhdistyksissämme ja naisosastot eri puuhincn ja virkailijoiincn vaikuttavat helposti tuollaisien voimien hajaannuksen. Tulisihan naisten muistaa, että kuulumme puolueeseen, jonka periaatteita on naisen täydellinen vapautus ja tasa-arvoisuus. Naisten tulee yhdistykseen nähden omistaa tämä oikeus nyt jo, sillä se kuuluu meille. En usko väitökseen, että naiset erikoisemmin ovat kehityksessä jälessä miehistä. Sekalaista se on seurakunta miestenkin keskuudessa. Yhtä hyvin voisivat miehet perustaa erikänkejä ja kieltää naisilta osanoton kehityspuuhincn, mutta luulen että naiset ensimmäiseksi siitä nyrpistyisivät. Mutta jos väitöksessä sittenkin on jotakin perää ja jos naiset ovat jälessä, niin mielestäni heidän sitä innokkaammin tulee ottaa osaa yh-

distysten toimintaan, kokouksiin ja keskusteluihin juuri miesten rinnalla.

Mutta milloin naisten ammatilliset edut vaativat naisten erikoista toimintaa, silloin se on suotavaa ja köyhälistön yleisen taloudellisen järjestyksen periaatteen mukaan, yhdistysten puolesta edistettävää. Naisten erikoiskysymykset naisina, äitinä ja puolisoina ja naisten syventymistä näihin kysymyksiin edistettäköön vastaavan kirjallisuuden hankkimisella yhdistysten kirjastoihin sekä esitelmillä, luennoilla j. n. e. yhdistysten julkisessa toiminnassa. Mutta eri naisosastoja vastustan, voimia kuluttavina ja hajoittavina.

Toivoni on, lopetti puhuja, että meillä kerran vielä on oma naisten lehti (hyvä huutoja) joka ajaisi sitä tasa-arvoisuuden saavuttamista, joka naisille nyt kyllä on puolueemme ohjelmassa myönnettyä. (hyvä huutoja).

Hendrickson kiivaasti vastusti kaikkia naisosastoja, sanoi kulkeneensa monessa valtiossa ja joka paikassa missä oli naisprofetoita käynyt, siellä on nyt kaksi eri ryhmäkuntaa olemassa. Puhuja jatkoi vielä selvittäen, kuinka naurettavalta tuntui ajatellakin sosialistien naisten ja miesten eri „karsinoinsa“ olemisen, (hyvähuutoja).

Louko: Fitshburgin osasto piti naisosastojen perustamisen järkevänä ja liikkeellemme hyödyllisenä, mutta oli omasta puolestaan vastustelevalla kannalla.

Monta kertaa tuotiin esille se mielipide, että naisilla on omat asiansa ajettavana ja että he sen

takia tarvitsevat omia osastojaankin. Toiselta puolen yhtä monasti teroitettiin sitä seikkaa että sosialistinen liike pyrkii juuri niitä perusteita kumoamaan, jotka naisiakkin kahlehtivat ja että taistelu on yhteistä niin miehillä kuin naisillakin. Keski-tieksi molempain välillä ehdotettiin päätöstä siihen suuntaan että varsinaisia naisosastoja ei kannateta, vaan naiset itse ammattiyhdistyksiä y. m. perustamalla ajakoot niitä asioita jotka heidän asemaansa tätä nykyä kohottaa voivat. Sellaisena asia lykät-tiin valiokuntaan.

Seuraava kysymys oli

PUOLUEKURI:

jonka Ishpemingin osaston puolesta alisti A. Wauh-konen seuraavasti:

„On huomattu että useat Sos. Osastot lyövät laimin yleisesti hyväksytyjä velvollisuuksia, esim. kun jättävät maksamatta yhteisesti hyväksytyjä puolueveroituksia, eivätkä ole kaikki edustettuina yleisessä edustajakokouksessa, y. m. laiminlyöntiä ja velttoutta on huomattu. Kun tiedämme että Sos. puolueella ei ole vielä liiaksi eikä tarpeeksikaan voimia, vaikka täyttäisimme velvollisuntemme kaikki niinkuin yksi mies, niin eiköhän nyt olisi aika ryhtyä miettimään keinoa, jonka avulla voitaisiin vähän niinkuin pakoittaa, taikka ellei aivan suorastaan pakoittaa, niin kuitenkin vaatia siksi tuntu-vasti että eivät osastot pitäisi valtiollista sekä koko maata käsittävää yhteistoimintaa aivan leikkiasiana etteivät turhan säästäväisyyden tähden jättäisi yh-

teisiin puoluekustannuksiin meneviä varoja maksamatta, sekä etteivät turhien syiden tähden jätä edustajia lähettämättä yleisiin edustajakokouksiin.

Mitä hyötyä on meidän yhteistoiminnasta, jos senlaista säästäväisyyttä ja velttoutta saa jatkua, jos yhdellä tai kahdella osastolla on oikeus lyödä laimin yleisesti hyväksytyt velvollisuutensa? Sama oikeushan olisi joka osastolla, ja pian se tapa tulee yleiseksi ja kukaties mitä siitä lopulta seuraa.

Vaikka en voisikaan keksiä tepsivää enkä hyväksyttävää pontta tämän kysymyksen ratkaisemiseksi, niin pidän kysymyksen kuitenkin siksi tärkeänä, että se ansaitsee ottaa keskusteltavaksi edustajakokouksessa. Ja vaikka ei keskusteltaessa löydettäisikään tyydyttävää pontta tälle kysymykselle, niin yksin se että siitä keskustellaan, kun vaan käsitellään asiaa tarpeeksi kovakouraisesti, vaikuttaa jo puoluekurin tavalla.

Ishpemingin sosialistiyhdistyksen kokouksessa ehdotettiin kaksikin pontta tälle kysymykselle, mutta minä epäilen kummankin pätevyyttä käytännössä.

Ponnet olivat seuraavat:

a) Että määrättäisiin rahasakko osastoille laiminlyödyistä velvollisuuksista maksettavaksi puolueen yleiseen rahastoon.

b) että lähetettäisiin agitaattori selvittämään laiminlyödyn asian tärkeyttä osastoille, jotka ovat jättäneet velvollisuutensa täyttämättä.

Keustelussa pidettiin koko ankarasti varsinkin porvarillisten lehtien kannattajia, ehdotettiinpa

heitä erotettavaksikin puolueen yhteydestä. Puolue-rikoksena pidettiin sitä, jos osasto sellaisenaan kannattaa porvarillisia lehtiä. Erikoista boikottausta pidettiin terveellisenä keinona ja jos joku osasto ei tahdo alistua puoluekokouksen päätöksiin pidettiin sopivana että sen katsotaan olevan ulkopuolella suomalaisten yhteyttä. Ponsien saamista varten asia jätettiin valiokuntaan.

PUOLUE-OHJELMA KYSYMYS

oli seuraava työjärjestyksessä:*)

Halonen alusti asian. Kertoili niitä olosuhteita, joiden vallitessa oli maan puolueeseen yhdytty, miten yhtyminen oli tapahtunut tuntematta puolueen asioita ja sen ohjelmaakaan tarkemmin. Kun sitten oli tähän ohjelmaan tutustuttu, oli seurannut yleinen ihmettely sen köyhyyden suhteen. Siinä oli vain muutamia kauniita fraaseja, ja kulkupuheena käy että sen laatiminen oli uskottu jonkun papin huoleksi aikoinaan ja tämä jossain kansliassa oli sen koolle kyhännyt eikä puolueen konventsiooni ollut asialle antanut suurempaa huomiota. Amerikassa on oltu tavattoman välinpitämättömiä tässä asiassa. Puhuja sitten vertaili Suomen puolueohjelmaa amerikalaiseen ja huomautti sen selvyyttä ja tarmoa, ja

*) Edustajakokouksessa oltiin tietämättömiä siitä, että Amerikan Sosialistipuolueen Valtio- ja Kunnallisojelma hyväksyttiin yleisäänestyksellä jo keväällä v. 1906 (laadittiin vuonna 1905). Ohjelmassa on 86 eri lukua. — Toimittajan huomautus.

pääteli että meidän tulisi laatia ehdotus uudeksi puolueohjelmaksi, joka kansallispuolueen yleisäänestykselle alistettaisiin. Ehdotti komitean asettamista tätä ehdotusta laatimaan.

Keskustelussa alustajan mielipiteet yleensä hyväksyttiin. Suhteellisen verotusvaatimuksen asettamista ohjelmaan vastusti kuitenkin kiivaasti Hendrickson ja koko alustava keskustelu kohdistuikin siihen sekä „kulutusrenkaaseen“ jota Tannerin toimesta oli Minnesotassa pyritty toimeenpanemaan. Suhteellista verotusta monet puolustivat, mutta sovittiin kuitenkin siitä että kun asia tuntuu oudolta, jätetään se kypsymään ja koetetaan siihen mahdollisuuden mukaan perehtyä. Ohjelmaehdotuksen laatiminen jätettiin erikoiselle komitealle, johon monien riitelyjen perästä valittiin Halonen, Murros, Hahl, Heinonen ja Boman.

UUSIA PONSIA.

Ponsivaliokunta toi useampia esityksiä, jotka järjestyksessä hyväksyttiin keskusteltu ja muutettua. Ensimmäinen ehdotus koski

KÄYTÄNNÖLLISTÄ MENETTELYTAPAA.

Valiokunnan ehdotuksen mukaan hyväksyttiin seuraavat ponnet:

- 1) Että yleinen koko maata käsittävä kielenkääntötoimisto on asetettava toimittamaan puolueasioita koskevat käännökset;
- 2) Että tätä toimistoa valvomaan sekä suomalaisten yhteisiä asioita hoitamaan (toi-

mittamaan agitatsioonilehtisiä y. m.) asetetaan yleinen komitea, johon kustakin valtiosta, missä yksikin suomalainen sosialistiosasto on, valitaan yksi jäsen; lisäjäseniä saapi kukin valtio valita yhden kutakin 5 suomalaista sosialistiosastoa kohti; komitea ratkaisee asiat kirjenvaihdon kautta.

3) Että sitäpaitsi kielenkääntäjäviraston yhteyteen asetetaan viisihenkinen toimeenpaneva komitea, joka muodostuu Wisconsinin, Illinoisin ja Indianan valtioista valituista yleisen komitean jäsenistä, tämän takia annetaan Illinoisin valtion osastoille oikeus valita kaksi jäsentä yleiseen komiteaan, vaikka sen osastojen luku ei nousekaan vaadittuun määrään. Kielenkääntäjä on komitean sihteeri, mutta vailla päätösoikeutta.

Sitäpaitsi hyväksyttiin seuraavat määräykset komitean ehdotuksen mukaan:

Yhteiseen komiteaan valitsevat kunkin valtion osastot edustajansa yleisäänestyksellä jäsenistönsä kesken.

Toimeenpaneva komitea julistaa kielenkääntäjän viran avonaiseksi ja määrää virkailijan palkan ja viran täyttää ja virasta eroittaa yleinen komitea.

Toimintakausi näillä virkailijoilla, lukuunottamatta kielenkääntäjää, jonka toimi on vakinaisen, kestää yhden vuoden.

Toimeenpaneva komitea laatii sääntöehdotuksen yleisen komitean ja toimeenpanevan komitean

sekä kielenkääntäjän toimintaa ohjaamaan; ehdotus on alistettava yleisäänestykselle.

Kielenkääntäjäviraston kuluja suorittamiseksi tulee kunkin suomalaisen osaston suorittaa pohjarahaa \$5.00 ja sitten \$1.00 kuukaudessa. Toimeenpanevan komitean huoleksi jää kansallis- ja valtiopuolueitten kannatuksen vaatiminen ja yleisen komitean huoleksi varojen vähentäminen tai korottaminen jos tarpeellista on.

AGITATSIIONI.

Komitean ehdotuksesta hyväksyttiin seuraavat ponnet:

Koko maata käsittävä agitatsioonityö pidetään sosialistiosastojen järjestyttyä asianmukaisimpana. Koko maa jaetaan sevuoksi kolmeen agitatsioonipiiriin, joissa kussakin on toimeenpaneva komitea yleisen koko maata käsittävän komitean jäsenistöstä muodostettuna.

Länsipiiriin kuuluvat valtiot Mississippin länsipuolella, lukuunottamatta Black Hillsin seutuja, keskipiiriin kuuluvat valtiot Mississipi joesta Ohion länsirajaan sekä Black Hillsin seudut ja itäpiiriin itävaltiot Ohioista alkaen

Piirikomiteain valinta länsi- ja itäpiirissä jää toimeenpanevan komitean alkuunpantavaksi kummassakin piirissä asianomaisten osastojen mielipiteitten mukaan. Keskipiirissä on toimeenpaneva komitea myös piirikomiteana.

USKONTOKYSYMYKSIÄ.

Valiokunta esitti kysymyksen käytännöllisen puolen ratkaisuksi seuraavan ponnen:

Kirkollisista uskonnoista agitaattorien tulee tehdä selvää historiallisten ja tieteellisten tosiasian valossa ja osottaa niiden luokaluonne.

Halonen tahtoi lisäystä „tarpeen vaatiessa“ tähän ponteen, mutta 19 äänellä 17 vastaan hyväksyttiin ponsi sellaisenaan.

AGITATSIOONIKURSSIT.

Komitea ehdotti:

Agitatsioonikursseja pantakoon toimeen eri agitaatioonipiireissä niin usein kuin voimat riittävät toimeenpanevan komitean päätösten mukaan.

Yhtenä luennoitsijana on yleinen organiseraaja ja piirikomitea hankkii toiset luennoitsijat.

Kurssien paikan valitsee asianomaisen agitaatioonipiirin komitea sekä hankkii tilaisuuteen tarvittavan huoneen ja antaa lähempiä tietoja kursseihin osaaottajille.

ALKUUNPANEVA KOMITEA.

Ennenkuin lähdettiin iltaselle, valittiin vielä komitea, joka tämän kokouksen eri päätökset panee alulle, etupäässä yleisen komitean valinnan. Komiteaan tulivat: Wilen, Holmsten, Salonen, Mäki ja Leikas ja kokoonkutsujana on Wilen.

Myöskin päätettiin valokuva ottaa kokouksen jäsenistä asiasta ensin äänestettyä.

Kokousta jatkettiin 1/28 illallisen jälkeen. Puheenjohtajana oli Murros. Ensimmäiseksi seurasi kysymys

PUOLUELEHDISTÄ.

Puoluelehdiksi hyväksyttiin Työmies ja Raivaaja. Uusi Meikäläinen halusi päästä myös samaan arvoon, mutta hakemus hylättiin 18 äänellä 5 vastaan. Yleiselle komitealle annettiin oikeus edustajakokousten väliajoilla hyväksyä puoluelehdiksi ne jotka alistuvat puolueen valvontavallan alaisiksi.

Puoluelehtien lunastamista puolueelle ehdotti Hendrickson. Hän selitti ensin, miten tärkeätä on että ne puolue sellaisenaan omistaa ja vakuutti että silloin ei ne liioin tarvitsisi mitään armorenkaita kannatukseksien. Osastojen toimesta kohoaa nyt tuhansia maksavia haaleja eikä se edes näytä erityisiä voimia kysyvän. Eiköpähän lehtiäkin voitaisi samalla tavalla nostaa vaikka jokapäiväisiksi. Kerjäjyksistä pitää jo päästämisen. Lunastetaan ensin Työmies puolueen omaksi ja sitä mukaa toiset kuin jaksetaan.

Keskustelussa kaikki puhujat kannattivat asiaa. Kysymys oli vain siitä, onko heti lunastettava molemmat lehdet vai vain yksi. Siitä lopulta äänestettiin ja päätettiin 24 äänellä 7 vastaan lunastaa ensiksi vain yksi lehti. Kun valinta tuli tehtäväksi Työmiehen ja Raivaajan välillä, käytettiin siitä vielä useita puheenvuoroja ja lopuksi äänestettiin 31 äänellä 1 vastaan ottaa Työmies ensin puolueen omaksi.

Asiata edelleen viemään, vaatimaan Työmiehen kustannusyhtiöltä mielipidettä j. n. e. valittiin kolmihenkinen komitea, johon tulivat Maunus, Pitkänen ja Tuhkanen.

UUSIA PONSIA.

Ponsivaliokunta jälleen esitti uusia ponsia, jotka hyväksyttiin seuraavan muotoisian:

Naisosastoista ja naisten suhteesta sosialismiin:

Edustajakokous ei katso hyödylliseksi erityisiä sosialistisia naisosastoja, mutta pitää luonnollisena että naiset itse käsittelevät asioita jotka koskettelevat heidän alempiarvoista taloudellista ja yhteiskunnallista asemaansa.*)

Naisten äänioikeudesta. Edustajakokous, pitäen aivan luonnollisena naisten yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden, vaatii sosialistipuolueen omaksumaan sen ohjelmassaan ja toimimaan tarmokkaasti naisten yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden toteuttamiseksi kaikissa niin kunnallisissa ja valtiollisissa kuin kansallisissakin vaaleissa.

Osuustoiminnasta: 1) Että edustajakokous tunnustaa täydellisesti osuustoimintaliikkeen hyödyllisyyden:

2) Että kokous ei katso voivansa antaa erityistä kehoitusta osuustoimintaliikkeiden perustamiseen vaan jättää sen itse kunkin paikallisen osaston omaksi asiaksi.

Jatkettiin sitten keskustelua puoluelehdistä ja tekeillä olleet laajennuspuuhat joutuivat puheeksi.

Kysymyksen alustukseksi pühiväit Holmsten,

*) Amerikan sosialistipuolueen valtio ja Kansallishjelmassa, joka hyväksyttiin yleisäänestyksellä v. 1906 on naisen äänioikeus erikoisena pykälänä. (Toimittajan huomautus).

Halonen ja Hendrickson, kukin pitäen sangen tärkeänä lehtien laajentamisen. Holmsten ja Halonen pelkäsivät että molempain lehtien yht'aikainen laajennus häiritsisi kummankin etua Raivaajan laajenuksen puolesta puhuj Siiri, huomautti että itävaltioissa on paljon suomalaisia, jotka kaipaavat useamman ilmestyvää lehteä uutistenkin takia. Yleensä keskustelussa molempain lehtien laajentamista kaikki pitivät tärkeänä, ja ponneksi muodostettiin kysymyksessä seuraava:

Molempain puoluelehtien laajentamista kannatetaan jos se suinkin on mahdollista.

Työmiehen siirtoa Duluthiin ei kannatettu, vaan kysymys jätettiin sikseen. Wilson vielä huomautti että jos sinne Työmies viettäisiin, tarvitsisi sinne kuljettaa sosialistiosastokin jostakin, koska Duluthin osasto ei ole pitänyt kokousta sen arvoisena että olisi edustajan lähettänyt. Aika oli jo pitkälle kulu-
nut, mutta siitä huolimatta päätettiin kokousta jatkaa 15 äänellä 11 vastaan. Finanssikomitean puolesta ilmoitettiin että komitealla jo oli hallussaan \$400 ja \$350 oli varmassa tiedossa. Maanantaina päätettiin edustajain kulungit suorittaa. Sitten siirryttiin jälleen päiväjärjestykseen, jossa seuraavana kysymyksenä oli

NUORISON KASVATUS.

Ida Paananen luki asiasta seuraavan alustuksen:

Sosialistinen liike on vielä verrattain nuori sen nykyisessä muodossaan, vaikka se jo vuosituhansia on silloin tällöin totuuden keralla pulpahtanut e-

siin, mutta on syystä tai toisesta aina jäänyt tule-
matta näyttämölle. Sitäpaitsi ei kehityskään ole
ollut niin suuri, että sosialistinen hallitusmuoto olisi
ollut mahdollinen, sillä sosialistinen hallitusmuoto
vaatii ehdottomasti kehittyneen, vapaan ja itse ajat-
televan kansan, vapaan turhista haaveiluista ja en-
nakkoluuloista. — Mutta ennenkuin me pääsemme
vapaaksi dagmeista, on meidän aloitettava ja suun-
nattava työmme joka alalle ja myöskin lapsen kas-
vatukseen sekä opetukseen, etekin jos tahdomme
luoda tulevalle sosialismille jotakin vakavaa pohjaa
niin on työmme myöskin kohdistettava nousevaan
nuorisoon, mutta kysymys on: Miten?

Ei tarvitse olla suuresti isänmaallinen, mutta
kuitenkin sen verran, että me kaikki tahtoisimme,
että meidän lapsemme oppisivat mahdollisen paljon
ja myöskin lukemaan suomenkieltä ja joka on meille
vielä toistaiseksi perinpohjaista kehitystä varten o-
man kansamme keskuudessa hyvin tarpeellinen,
mutta näin ollen se käy meille hankalaksi, etenkin
suuri perheisille, joilla ei ole mahdollisesti aikaa o-
pettaa lapsiaan, vaan ovat ne pakoitettut niitä pa-
nemaan vanhoillisten sunnuntaikouluihin, joissa u-
seinkin sattuu istumaan tuhatvuosien homehtuneilla
aivoilla varustettu henkilö, johon ei mitkään vasaat
tuulahdukset, pysty, vaan joka sen sijaan loihtii
siellä esille kaiken muun hyvän lisäksi taivaan, kul-
ta katuineen ja päärlyineen sekä sen hallitsijana, ju-
malan, hirmuisena, mutta myöskin samalla lampaan
Iempeänä ja toisaalla helvetin tulijärviineen ja sar-
vipäine perkeleineen, joka ijankaiken kuoleman jäl-
keen piinaa.

Jos mikään on vaarallisempaa lapsen vilkkaalle mielikuvitukselle ja samalla hermostolle, niin on juuri tämän kaltainen opetus, joka ei ole terveellistä edes täysi-ikäisellekään. Sitä osottaa meille selvästi tilastot, joita saa lukea mielisairas-parantolain tilasto-kirjoista.

Näiden edellämainittujen syiden nojalla on meidän ryhdyttävä johonkin toimenpiteisiin ja sen ei luulisi tulevan niin hankalaksi, että emme siitä voisi läpi päästä, koska meillä on jo sekin hyvä puoli täällä Amerikassa, että ei valtion kouluissa opeteta mitään uskontoa, niin ei meille jää mitään kumoamista, ainoastaan opettaa lukemaan ja sen ohella sellaista, jota lapsi voi helposti käsittää ja sulattaa. Ennen kaikkea istuttaa oikeuden- ja velvollisuuden tunnetta koko luomakuntaa kohtaan ja jättää kaikki uskontomuodot sekä syvällisemmät politiikka-kysymykset vartuneempaa ikäkautta varten.

Ponneksi ehdotan kysymykselle, että niillä paikkakunnilla missä luullaan saatavan lapsia sen verran, että kannattaa ruveta siihen vaivaan, niin perustettakoon sunnuntaikoulu yhdistyksen toimesta, ainakin kesän ajaksi ja jos on tilaisuutta saada opettaja sekä huone, niin hyvä olisi jos saisi edes kaksi kertaa viikossa opettaa.

Oppikirjoina voisi olla toistaiseksi vasta alkaville, vaikkapa aapinen, josta voisi opettaa kirjaimet sekä tavausjärjestelmän, joka siinä tavallisesti löytyy. Vanhemmille lapsille ehdottaa Luonnon kirjaa Maamme kirjaa sekä E. V. Setälän kirjoittamaa Suomen Kielioppia.

2. Perinpohjainen järjestys ja pohdinta näiden

koulujen suhteen jääköön koko maata käsittävän edustajakokouksen ratkaistavaksi.

Ida Pasanen.

Alustuksen johdosta syntyi vilkas keskustelu, josta selvisi, että lasten kasvatusneuvoista on suuri puute. Suomen kielistä opetusta tulisi antaa, mutta käytettävänä ei ole muuta kuin järkeä kahlehtivia aapisia ja katkismuksia. Kesäkouluja pidettiin sopivina, mutta ennen kaikkea katsottiin oppikirjojen saantia tärkeäksi.

Lopuksi päätettiin että varsinainen suurempia lapsia koskeva koulukysymys jätetään seuraavaan edustajakokoukseen; pikkulasten sosialistikouluja kannatettiin mitta niitä vain on mahdollista perustaa ja sopivan koulukirjallisuuden hankkiminen jätettiin yleisen komitean huoleksi.

Sitten kokous lopetettiin maanantaiaamuun asti. Kello olikin jo hiukan yli 12.

POHJOIS MINNESOTAN S. S. O. KESÄJUHLA.

Sunnuntaina elok. 5 p. oli Minnesotan suomalaisten sosialistien sangen onnistunut kesäjuhla. Aamulla lähdettiin liikkeelle Hibbingin sosialistiosaston taholta ja marsittiin juhlakulkueessa juhlapaikalle. Soittajina olivat Hibbingin ja Chisholmin soittokunnat. Merkillistä muuten oli että Marseljeesi ja Työväen marssi tuntuvat soittokunnillamme olevan sellaisia hätävaraisia kappaleita, joiden harjoitteluun ei panna niin suurta huolta, että ne marsseissa joltakin kuuluisivat. Kaikenlaiset joutavanpäiväiset lirutukset sen sijaan luistavat erino-

maisesti. Olisikohan liikaa toivottu, jos toivoisi asian parantamista.

Juhlapaikalle saavuttua lausui kaikki tervetulleiksi tov. Rauhala, ja olikin väkeä kertynyt useita satoja, kirkollistakin joukkoa koko runsaasti. Soittoa kuultiin paljon, runoja lausuttiin ja puheita oli paljon. Ensimmäiseksi puhui K. Murros historiallisten ja nykyhetken tapahtumien johdolla kansan suurten joukkojen usein vaistomaisesta tiedosta oman suuntansa löytämisestä, jossa johtomiehet vain sikäli voivat johtoasemassa olla kuin he pystyvät tulkitsemaan ja noudattamaan kansan omaa määräämisvaltaa. Alex Halonen puhui kahden eri maailman, köyhälistömaailman ja herrasmaailman keskinäisistä suhteista sekä luokkataistelun välttämättömistä vaiheista. Martti Hendrikson kertoi entisiä kokemuksiaan Hibbingissä niiltä ajoilta, jolloin sosialismi oli ijäksi sieltä karkoitettu ja lopuksi puhui työväen omista lehdistä, levitti sateenvarjon auki ja kehoitti kolehdin kantoon Työmiehen hyväksi, joka oli päätetty osastojen omaksi ottaa. Oikea kaikkivaellus alkoi sateenvarjon luo, ja Martti saattoi osottaa sankkaa joukkoa entisille ilkkujilleen synodalaisille joiden tuumat olivat turhiin rauenneet. Vielä puhui Boman yhteiskunnan huomattavimmista epäkohdista. Poliiseja kärkkyy ympäri juhlapaikkaa oikein tulkkien kanssa, mutta olivat pahan siivosti. Pensaikossa piileili synodalaisia, ja kuuluipa sieltä toisinaan joku ihmettelevä pölähdys.

Illan tullessa palattiin takaisin kaupunkiin, jossa operahuoneella näyteltiin „Kovan onnen lapsa.“

VIIDES KOKOUSPAIVÄ.

Kello 8 maanantai-aamuna kokous kutsuttiin taas järjestykseen. Puheenjohtajana oli Murros.

Osuustoiminnan käytännölliseen puoleen hyväksyttiin ponneksi:

Osuustoimintaa kannatetaan missä se on mahdollista ja hyödyllistä, varsinkin farmarien keskuudessa, puolueen puhujat tekkööt selvää asiasta.

PUOLUEKURI.

Seuraavat ponnet hyväksyttiin:

1. Että osastot, jotka eivät alistu yleisen edustajakokouksen päätöksiin taikka laiminlyövät velvollisuutensa tavalla tai toisella, katsotaan olevan ulkopuolella suomalaisten osastojen yhteistoimintaa ja sen tarjoomia etuja.

2. Että yksityisten suomalaisten puolueen jäsenten, jotka toiminnassaan osottavat halveksivansa enemmistön päätöksiä taikka toiminnallaan suosivat porvarillisia käsityksiä, katsotaa toimivan yhteisiä etuja hajoittavalla tavalla.

Sitäpaitsi sovittiin

että kullakin puolueen jäsenellä on oikeus kulkea puhujana, jos yksikin osasto hänen kulkuansa kannattaa; mutta kunkin kiertävän puhujan tulee tehdä julkinen tili matkastaan;

että puolueen ulkopuolella olevia henkilöitä, jotka sosialismista puhuvat, tulee vaatia julkisesti arvosteltavaksi, mutta osastojen alkuunpanosta heitä ei saa rahallisesti avustaa.

SEKALAIŠIA ASIOITA.

Odotellessa raha-asiain komitean lopullista raporttia, päätettiin useita seka-asioita.

Edustajakokouksia vastaisuudessa päätettiin pitää tarpeen vaatiessa, kun yleisäänestyksessä enemmistö ehdotusta kannattaa. Ennenkuin asia voidaan yleisäänestykselle asettaa, tulee tehtyä ehdotusta vähintään 12 osastoa kannattaa. Edustajakokouksen kulut suoritetaan yleisellä jäsenverotuksella.

Pöytäkirjojen painatus. Kokouksen pöytäkirjat päätettiin painattaa yhdessä Clevelandin kokouksen pöytäkirjojen kanssa. Painatus tapahtuu yhteisellä kustannuksella toimeenpanevan komitean toimesta, joka pitää huolta niiden myymisestä. Pöytäkirjan laatimisesta maksetaan kirjurille \$15.00 kummallekin.

Puheksumislause päätettiin 27 äänellä 3 vastaan lausua niille osastoille, jotka eivät olleet täyttäneet velvollisuuttaan tämän kokouksen suhteen.

Valokuvasta kinailtiin kotvan aikaa, ja kun edellisenä päivänä otettu kuva ei kuulunut ammattimiehiä tyydyttävän, lähdettiin uudelleen istumaan kokoushuoneen edustalle.

Raha-asiain komitealle myönnettiin oikeus ottaa \$200 laina niitä rahoja vastaan jotka eivät olleet komitealle saapuneet.

Agitatsioonikomitean kassa, jota ilmoitettiin jälellä olevan \$45.59 luovutettiin alustavan komitean käytettäväksi, kun ensin siitä oli maksettu Clevelandin pöytäkirjojen kirjoittajalle \$25.00.

Raha-asiain komitea esitti lopuksi kertomuksensa, joka tilien kuntoon tultua sisältää kokonaisuudessaan. Tulejä lopullisesti selvittämään valittiin uusi komitea Hibbingistä, johon tulivat Närhi, Perras ja Rauhala.

Komitean ehdotuksesta päätettiin että kaikki ne osastot, jotka eivät ole ottaneet osaa edustajakoukseen, veloitetaan kolmen kuukauden kuluessa maksamaan saman veroituksen (50 senttiä jäsentä kohti) kuin toisetkin osastot ovat maksaneet, jos haluavat kokouksen luomista eduista ja yhteydestä päästä osalliseksi.

KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Tällä tavalla oli vihdoinkin onnelliseen päätökseen päästy ja kokous julistettiin loppuneeksi kello 12 päivällä.

Puheenjohtaja, Kaapo Murros, lyhyessä puheessa lopuksi huomautti kokouksen suurta tärkeyttä. Sanoi odottaneensa että kokouksessa olisi mielipiteissä ilmaantunut paljon suurempaa eroavaisuutta kuin todella oli ollut laita. Asioista on kuitenkin selvitty jotakuinkin kaikkia tyydyttävällä tavalla. Ja ennen kaikkia uskoi yhden asian käyneen täällä edustajille selväksi, sen nimittäin että edustajakoukset ovat erittäin tärkeitä asiamme edistymiselle. **Kaikki puhe siitä että ne olisivat tarpeettomia, ei-**

vätkä kustannuksia vastaisi lienee jokaiselle läsnäolijalle selvinnyt pötypuheeksi. Paitsi sitä että niiden kautta todellinen yleinen mielipide saadaan selville, on asiassa vielä eräs puoli jota ei ole vähäksi arvattava. Joku vastustajamme kuului olleen kokouksessa läsnä ja mennessään lausunut ihmetyksensä siitä että ovat ne sosialistit kummaa väkeä, kun eivät suutu, vaikka toisiansa hävyttömästi haukkuvatkin. Tämä on todella totta tämän kokouksen suhteen. Vaikka on käytetty koko nasevia sanoja toisistamme, ei silti ole persoonallista riitaa syntynyt, vaan päinvastoin vanhatkin riitapukarit täällä toisensa tavattuun ovat sopineet välinsä. Asian laatu usein tekee välttämättömäksi persoonankin käsiksi käymään, ja jos liikkeemme etu ja asian laatu vaativat minua sanomaan Hendricksonia lurjukseksi, niin minä sanon, mutta ei meidän silti tarvitse kummankaan kaunaa kantaa (Hendrickson hyvä!) Liikkeemme kulussa on monasti käynyt päinvastoin. Pikku erimielisyydet ovat saattaneet toverit persoonalliseen tukkanuottaan ja puoluelehkien palstoja on sitten tahdottu käyttää toistensa heikkouksien haukkumiseksi. Tässä kokouksessa ei näitä tuloksia ole huomattavissa, ja ehkä se senkin takia on ollut opiksi erinäisille riitapukareille.

Mutta kokouksen tärkein merkitys on kuitenkin se että se varmasti historiaa kirjoitettaessa tulee olemaan aikakauden käänteenä. Amerikan suomalaisen sosialistiliikkeen muodostaminen hajanaisista erimielisistä aineksista lujaksi järjestöksi on ollut sen ajan toimenä jonka nyt olemme taaksemme jättäneet, ja tästä alkaen puskeamme eteenpäin

paljon suuremmalla tarmolla, koska nyt on liike lopultakin saanut sen muodon jota se on kauvan kaivannut. Yhtenäisesti taistellen me voimme jotakin vaikuttaa itse puolueessa ja jotakin saada aikaan myös omien kansalaistemme keskuudessa. Ja siksi alkane liikkeemme historiassa tästä kokouksesta uusi ajan jakso.

Kokous loppui Työväen marssiin ja kolme kertaa huudettiin eläköön sosialismille.

Kokouksen puolesta:

V. S. Holmsten, William Wilen,
Kirjurit.

LIITE.

Kun toveri Wilenin Suomesta lähettämien loppukäsikirjoitusten joukossa seurasi myöskin Minneapolin sos. os. alustus „Kielenkäännön järjestämisestä“, josta mainitaan 100:lla sivulla, niin julkaisemme sen tässä.

Työmiehen Toim.

KIELENKÄÄNNÖN JÄRJESTÄMINEN.

Hyvin järjestetyn toiminnan ensi ehtona erikieliä käyttävien järjestöjen kesken, on tarkoitustansa vastaava kielenkääntö. Siksipä meidänkin toimiesamme Amerikan sosialistipuolueen yhteydessä tulee järjestää mahdollisimman tarkoitustansa vastaa-

va kielenkääntö, jos mieli saada toiminnallemme jotain merkitystä.

Noin kolme vuotta sitten alettiin täällä perustaa suomalaisia sosialistisia työväenyhdistyksiä ja sosialistiosastoja Amerikan Sosialistipuolueen yhteyteen. Mutta vaikeudet kielen taitamattomuuden vuoksi pyrkivät käymään melkein voittamattomiksi. Paljon päänvaivaa tuottivat sääntöjen ja ohjelmien kääntämiset, kun ei ollut omissa joukoissa kielitaitoisia ja vastustajain leiristä saatavissa oleva apu pyrki tuottamaan suuremmat kustannukset kun mitä sen aikuisilla keinoilla ja toiminnalla kyettiin kokoon saamaan. Tämä kielen taitamattomuus voitance pitää yhtenä niistä painavimmista syistä, mitkä ovat hidastuttaneet meidän suomalaisten järjestymistä ja vielä nytkin ehkä löytyy paikkakuntia, joissa kielen taitamattomuus on miltei painavimpana esteenä järjestön perustamiselle, puhumattakaan siitä, että se jo perustetuissakin järjestöissä on ainaisena kiusan asineenä.

Nyt kumminkin sitä mukaa kun järjestyminen on saanut varmempaa jalan sijaa ja yhteistoiminta suomalaisten järjestöjen kesken on pantu alulle, on ensimmäisiä kysymyksiä ollut kielenkäännön järjestäminen ja ollaan tässä hommassa, monien vaikeuksien perästä päästy niin pitkälle, että näissä kolmessa keskivaltiossa on jo valtiottain järjestetty kielenkääntäjätoimi, vaan joiden tarkoitustaan vastaavuudesta on vaikea lopullisesti päättää sinne tai tänne. Joitain seikkoja niiden johdosta on jo kummin-kin ehdittu oppimaan, mitkä, mikäli ne koskevat kustannuksia ja työn laajuutta, eivät puhu valtioit-

tain järjestämisen eduksi. Ensiksikin ne jo palkoissa tulevat viemään joksikin tuntuvaan summan liik-keemme käytettävissä olevista varoista, vaikkapa ei maksettaiskaan kun keskimäärin \$15 kuulta valtio-ta kohden, millä kumminkin sivumennen sanottuna on vaikea saada riittävä määrä tarpeeksi kykeneviä kääntäjiä, syystä, että meillä on vielä harvassa, vallankin kielitaitoisten joukossa tovereja, jotka voivat ja tahtovat käsittää että suurinkin uhrautu-minen päämäärämme saavuttamiseksi on vain vel-vollisuuden täyttämistä. Toiseksi vaatii myöskin jokseenkin tuntuvia kustannuksia jäljennysvälinei-den hankkiminen ja kunnossa pito, jos ne tulee eri-tyiset joka valtioon, mikä kumminkin on välttämä-töin kielenkäännön valtioittain järjestämiselle. Toi-nen paha puoli tässä valtioittain järjestämisessä on se, että siten joutuvat kääntäjät tekemään paljon turhaa työtä kääntäessään sellaisia kirjelmiä ja tie-donantoja, joissa kaikilla on sanasta sanaan sama sisältö. Tällaista kääntämistä on melkein kaikki „Kansallisvirastolta“ tuleva kirjevaihto, mikä poik-keustapauksia lukuun ottamatta on sama kaikille valtiojärjestöille ja joskus kaikille osastoillekin, jo-ten useamman kun yhden kopion kääntäminen on tarpeeton. Eikä vielä kaikki turha työ täten järjes-tetyssä kielenkäännössä ole kaikki kääntämisessä, vaan saa sitä tehdä koko joukon vielä kopioimises-sakin. Onhan jo yleisesti tunnettu asia, että kai-kellisilla jäljennysneuvoilla tulee huokeammaksi kappaletta kohden 100 kun 10 kopion ottaminen.

Kun ei liikatuotanto enemmän varojen kun voi-mienkaan alalla näytä vielä lähimmässä tulevaisuu-

dessakaan pakoittavan sijoittamaan niitä vähemmän hyödyllisellä tavalla, niin lienee syytä todenteolla ryhtyä harkitsemaan keinoja joiden avulla voitaisi järjestää kielenkääntäjätoimikin mahdollisimman vähän voimia sekä varoja vaativaksi.

Koska meillä on Työmieslehti pää-äänenkannattajana ja tullee ehkä nyt edustajakokouksessa muutetuksi puoluelehdeksi sanan täydessä merkityksessä, joten se sen, sekä edullisen paikkansa johdosta tulee muodostumaan suomalaisten järjestöjen keskustaksi, niin lienee paikallaan ryhtyä harkitsemaan, eikö voitaisi sen yhteyteen perustaa koko maata käsittävää kielenkääntötoimistoa.

Löytyy useampia seikkoja, jotka puhuvat tämän ehdotuksen puolesta, kun sitä vastaan. Mitä paikkaan tulee, niin Työmiehen toimisto, ollen keskustana, on mitä parhaiten sopiva kielenkääntötoimiston paikaksi. Toinen seikka mikä on tämän ehdotetun paikan eduksi katsottava myöskin on se, että se on jokseenkin liki Amerikan Sosialistipuolueen päämajaa, mikä sijaitsee Chicagossa ja tulee siellä pysymään ainakin ensi konventsiooniin saakka. Tämä läheinen asema A. S. P. päämajan kanssa on ennen kaikkia eduksi kirjevaihdon nopeudelle, mikä joskus voisi tulla kysymykseen pikaista toimittamista vaativien käännösten sattuessa. Toisaalta taas kielenkääntötoimiston ollessa puoluelehden yhteydessä voitaisiin melkein poikkeuksetta julaista kaikki suomennokset lehdessä, joten se tulisi hävittämään melkein kaikki jäljennystyön sekä myös suuren joukon aineellisia kustannuksia mitä valtiopittain järjestettynä ollen saadaan uhrata jäljennys-

neuvojen hankkimiseen ja niiden kunnossapitoon. Samoin tulisi kustannukset palkkalaskusta hupenemaan koko joukon toimiston ollessa Työmiehen yhteydessä, koska siten voitaisiin palkata yksi vakinainen tai sopia Työmiehen toimituksen kanssa, että se ottaa tehdäkseen sen toimen sovitusta maksusta, mikä kumminkaan ei voi nousta korkeammaksi kuin yhden henkilön tavallinen kuun palkka ja mitä vähän siihen lisäksi voisi mennä painokustannuksista erityisistä töistä, koska nykyisin vielä yksi henkilö vakinaisesti sen päälle työskennellen hyvin ehtii hoitamaan koko toimen kiireimpienkin aikojen sattuessa. Myöskin voitaisiin täten saada varmasti tarkoitustaan vastaava kääntö, kun ei ole kysymyksessä kuin yhden kielitaitoisen henkilön löytäminen.

Ainoa seikka mikä täten järjestämistä hieman vaikeuttaa, on kauvimmissa Idän sekä Lännen valtioissa mahdollisesti sattuva pikainen käännöksen tarve, jolla ei olisi aikaa tarpeeksi ehtiäkseen postin välityksellä käydä edestakaisin kielenkääntötoimiston väliä. Mutta kun ottaa huomioon että sitä voi sattua vain aniharvoissa poikkeustapauksissa ja että sellaisia tapauksia varten voidaan kussakin valtiossa pitää kielitaitoisen puoluejäsenen nimi ja osoite valtiokirjurin ja osastojen tiedossa, jonka noleen voidaan pikaisten käännösten sattuessa kääntvä, niin on kaikki esteet koko maata käsittävän kielenkääntötoimiston perustamisesta poistettut.

Täten järjestetyn käännöstoimen tuottamat kustannukset voitaisi ehkä saada ainakin osaksi valtiojärjestöiltä, joiden yhteydessä on suomalaisia osastoja. Mutta kaikessa tapauksessa sen kustan-

nukset tulee olemaan siksi pienet, että ne voipi helposti osastoittainkin suorittaa. Siinä tapauksessa, että valtiojärjestöt kieltäytyisivät niitä maksamasta

Näiden esittämieni seikkojen perusteella esitän Suomalaisten sosialistiosastojen koko maata käsittävän edustajakokouksen hyväksyttäväksi seuraavat ponnet.

Amerikan suomalaisten sosialistiosastojen yleinen edustajakokous tunnustaa hyvin järjestetyn kielenkäännön välttämättömäksi yhteistoiminnallemme Amerikan sosialisti-puolueen kanssa ja päättää:

1) että tarkoitustansa vastaavimman ja kustannuksiltaan halvimman kielenkäännön järjestämiseksi olisi perustettava yleinen koko maata käsittävä kielenkääntötoimisto.

2) että tämä toimisto tulisi sijoittaa puoluelehden (Työmiehen) toimiston yhteyteen, siten saaden tilaisuuden kaikkien yleisiä asioita koskevien suomennoksien julkaisuun puoluelehdissä.

3) että kaikkien suomalaisten sosialistiosastojen olisi otettava osaa tähän toimistoon niin laajalti kuin mahdollista ja koitettava vaikuttaa, että tähän tarvittavat kustannukset saataisiin valtio-järjestöiltä, joiden yhteydessä on suomalaisia osastoja.

4) että kielenkääntäjä tähän toimistoon tulisi valita suomalaisten sosialistiosastojen yleisäänestyksen kautta.

5) että suomalaiset sosialistiosastot mahdollisesti sattuvien kiireellisten käännosten varalta pitävät vähintään yhden kielitaitoisen jäsenen nimen ja osoitteen valtion kirjurin ja osastojen tiedossa, jonka puoleen voisi kääntyä kiireellisissä tapauksissa.

